

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostili. Od 5. do 17. se-
ptembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojškim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 800 lir - Leto XLIII. št. 261 (12.893)

Trst, četrtek, 5. novembra 1983

Kuijpersov dokument je izpopolnil Arfejevo listino iz leta 1983

Evropski parlament odobril listino o manjšinskih jezikih in kulturah

Pomemben poseg tržaškega komunističnega poslanca Giorgia Rossettija

STRASBOURG — Potrebne so bile več kot tri ure razprave na plenarnem zasedanju, 29 posegov v zastopstvu vseh političnih skupin, vendar je Evropski parlament odobril poročilo o jezikih in kulturah jezikovnih in deželnih manjšin ter listino o tem vprašanju, ki jo je sestavil flamski poslanec Willy Kuijpers. Ta lista, ki je bila odobrena z veliko večino glasov (proti so poleg nekaterih posameznikov in desnice kompaktno glasovali samo grški poslanci, ne glede na njihovo strankarsko pripadnost), vsebuje predvsem kulturne in jezikovne aspekte manjšin na evropski ravni, kar zadeva pravne aspekte pa je v teku priprava drugega poročila, ki ga je pravna komisija Evropskega parlamenta poverila nemškemu demokratistanskemu poslancu Stauffenbergu, ki pa svojega dela še ni opravil.

Do odobritve te listine je prišlo pravzaprav po presenetljivem naključju, saj je bila na sporedu zasedanja Evropskega parlamenta samo predstavitev dokumenta in morda začetek razprave, o listini pa naj bi glasovali na prihodnjem zasedanju. Vendar so se ob koncu tega zasedanja poslanci dogovorili, da listino tudi odobrijo, k čemur so prispevale vse večje politične skupine, saj so za Kuijpersov dokument razen njihovih grških predstavnikov kompaktno glasovali demokrristjani, socialisti in komunisti ter skoraj vsi liberalci.

Ta lista je nekakšno nadaljevanje prve evropske listine o pravicah manjšin, ki jo je 11. februarja 1983 Evropski parlament odobril na predlog italijanskega socialističnega poslanca Gaetana Arfeja. V sedanjih mandatni dobi si je skupina poslancev, ki sestavlja »intergrupo«
o manjšinah, zadala nalogo, da

listino izpopolni in tako predstavi vladam držav članic čim popolnejši dokument o pravicah manjšin, ki naj bi ga posamezne države članice nato spoštovale. Kot je znano, stališča Evropskega parlamenta niso obvezujoča, vendar predstavljajo nedvomno pomemben korak k uveljavljanju nekaterih splošnih teženj, ki se pojavljajo v evropskem prostoru. To velja tudi za listino o manjšinah, ki je vsebinsko zelo bogata, saj zadeva vse aspekte kulturne in jezikovne problematike pri manjšinah.

Vsebinsko listine je težko sintetizirati, saj jo sestavlja 18 poglavij, nekatera od teh pa se delijo v več točk. Pomembno je na primer poglavje o šolstvu, kjer Evropski parlament izrecno priporoča državam članicam, naj uradno organizirajo šolstvo v manjšinskih jezikih od predšolskega pouka do univerze, naj uradno priznajo spričevala zasebnih združenj in ustanov, ki so usposobljena za organizacije šol, naj namenijo posebno pozornost usposabljanju osebja, naj povečajo informiranje o možnosti pouka v jezikih manjšin in naj poskrbijo za enakovrednost diplom in drugih spričeval manjšinskih šol. Na področju rabe jezika Evropski parlament priporoča državam članicam, naj zajamčijo pravico do rabe deželnih in manjšinskih jezikov v krajevnih upravicah na območjih, kjer živijo manjšine, naj odpravijo vse diskriminacije do jezikov manjšin. Te jezike bi morali uporabljati tudi pri decentraliziranih uradih državnih ustanov. Sledi zahteva državam članicam, naj omogočijo manjšinam pristop do sredstev javnega obveščanja in priporočilo, naj države omogočijo pripadnikom manjšin, da sami upravljajo svoje kulturne ustanove ter da uživajo za to primerna finančna

sredstva. V zvezi s socioekonomsko stvarnostjo je poudarjena potreba po rabi jezikov manjšin v nekaterih javnih ustanovah (pošta itd.), v plačilnih postopkih na poštah in v bankah ter v informacijah o kakovosti blaga. Kadar gre za manjšine, ki živijo v več državah, pa je poudarjena potreba po mednarodni kooperaciji pri uveljavljanju kulture in jezika manjšine. Končno lista poudarja potrebo po večjem finansiranju manjšin in njihovih dejavnosti.

V razpravo je posegel tudi tržaški komunistični evropski poslanec Giorgio Rossetti, ki je od vsega začetka sledil tej problematiki in sodeloval pri izdelavi listine. Sam je tudi predložil nekaj popravkov, ki so bili sprejeti. Rossetti je dejal, da cilji, ki si jih je Evropski parlament zadal z odobritvijo Arfejeve listine, žal niso bili doseženi. Kljub temu pa sta nova razprava in nova lista potrebni, kajti v teh letih so se spremenili pogoji, v katerih živijo manjšine in v katerih se oblikujejo njihove potrebe po zaščiti identitete, jezika in kulture. Ob uveljavljanju novih tehnik komunikacije se uveljavlja tudi težnja po standardizaciji jezikov, kar je resna nevarnost, saj bi lahko prevladali jeziki tistih narodov, ki so gospodarsko močnejši in ki skrbijo samo za utrjevanje svoje hegemonije. Iz tega izhaja nevarnost izgubljanja identitete in uveljavljanja modelov, ki nimajo nič skupnega z zgodovino in s koreninami nekega naroda. Manjšine občutijo to problematiko bolj kot drugi narodi in interes vse Evrope je, da ohrani sleherni aspekt svoje kulture in svoje zgodovine. Danes so na koncu seznama nekatere manjšine in obstaja nevarnost, da bi izginile. Jutri bi ta usoda lahko doletela tudi večje narode.

Uprava in Alitalia nepopustljivi

RIM — Pogajanja med zveznimi in avtonomnimi sindikati železničarjev in letališkega osebja na eni ter železniško upravo in Alitalio na drugi strani so zastala. FILT-CGIL, FIT-CISL, UIL-Trasporti in FISAFS-CISAL dolžijo obe ustanovi načrtnega obstrukcionizma, da bi le uvedli zakonsko urejanje stavk. Spontane organizacije uslužbencev (COBAS) soglašajo, a hkrati napadajo sindikate in tako posredno pomagajo konservativnim silam.

Referenduma med železničarji o veljavi nove delovne pogodbe, ki jo je sicer treba še dopolniti, se je udeležilo prvi dan blizu 50.000 od skupno 215.000 uslužbencev, končal pa se bo v petek, ko se bodo stanovske organizacije spet sestale z vodstvi zveznih sindikatov. Novih stavk zaenkrat ne bo. Podobno velja menda za letalstvo, kjer pa so pogajanja še težja zaradi popolne nepopustljivosti Alitalia kljub dejavnemu posredovanju ministra za delo Formice in prizadevanjem ministra za prevoze Mannina. Slednjemu je naslovila KPI vprašanje, zakaj je črtala Alitalia med nedavnimi stavkami tudi zveze z otoki, ki jih protest ni zadeval; slo naj bi za očiten pritisk na vlado in sindikate, ki so na tem, da se dokončno sporazumejo glede učinkovitejšega nadziranja stavk.

Novinar Primorskega dnevnika na obisku v Prištini

Šibko gospodarstvo ne daje vsem kruha

VOJMIR TAVČAR

PRIŠTINA — V zadnjih tednih se v jugoslovanskih pa tudi drugih časopisih veliko piše o Kosovu, o družbeni in gospodarski krizi, ki ga pretresa. Vzroki krize, ki je doživela višek leta 1981 z manifestacijami pripadnikov albanske narodnosti in ki se je v prejšnjih tednih spet zaostila, so, kot smo večkrat poudarjali in skušali prikazati v teh dneh, večinoma in globoki. Njihove korenine segajo v zgodovino, kulturo, običaje, politične razmere, gospodarske težave pa so nedvomno prispevale k zaostitvi, k stopnjevanju nezadovoljstva in sporov. Očitno je, da tudi rešitev gospodarskih vprašanj ne bi rešila kosovskega problema, prav tako jasno pa je tudi, in tega se vodstvo dobro zaveda, da problema Kosova ne bo mogoče rešiti (pa tudi če bi razvozlati vse ostale vzroke konfliktov), če ljudem ne bodo zagotovili kruha in zaposlitve, skratka osnovnih življenjskih perspektiv.

Kot pri vsaki stvarnosti, tudi na Kosovu ni neke absolutne resnice in nekih absolutnih parametrov. Sedanje gospodarsko stanje Kosova je treba ocenjevati z ozirom na startno točko v prvih povojnih letih. Če upoštevamo, da je avtonomna pokrajina začela praktično od nič (računala je lahko le na ekstenzivno kmetijstvo), so doseženi rezultati precejšnji, dasiravno povsem nezadostni za potrebe Kosova. To izhodiščno točko pa je treba imeti stalno pred očmi, kot je treba upoštevati dejstvo, da je bila pred štiridesetimi leti kosovska družba kulturno nerazvita, urejena pretežno patriarhalno, brez odnosa do sodobne ekonomije.

Ob teh negativnih predpostavkah pa je Kosovo imelo tudi nekatere pozitivne osnove, predvsem svoj znaten surovinski potencial. Precejšnje so zaloge lignita, svinca in cinka, mnogo je kromove rude, odkrili so ležišča železove rude, mangana, antimona, niklja in ne-

kovin kot kaolin, azbest, lojavec, bentonit, oniks, mramor idr. S pomočjo razvitejših republik se je v štiridesetih letih kosovska ekonomija toliko razvila, da ima 2,2 odstotka jugoslovanskega bruto proizvoda, v preteklih letih pa je gospodarstvo zabeležilo 5,5 odstotka rasti. Industrija se je povečala za 13,5-krat, kmetijski pridelek je za 2,5-krat večji kot po vojni. Termoelektrarne na Kosovu proizvajajo približno 1.400 MW energije, polovico katere porabijo doma, polovico pa izvažajo v druge republike in na tuje. Avtonomna pokrajina ima približno 18 odstotkov vseh jugoslovanskih predilnih kapacitet, nekaj lesne in prehrabene industrije ter nekaj kemijske industrije. Do pred nekaj leti so izkopano in predelano rudo prodajali v bloku, sedaj pa del pridobljenih kovin predelujejo doma v izdelke za potrebe avtomobilske industrije in v reprimateriale.

Vendar dosedanje smernice razvoja so pripeljale kosovsko gospodarstvo v tako fazo, da se mora korenito preosnovati, če si hoče zagotoviti možnost nadaljnje rasti in razvoja. To bo mogoče predvsem s pomočjo vse Jugoslavije, čeravno so nekatere želje težko uskladjive, saj se Kosovo opredeljuje za visoko tehnologijo ob veliki zaposlitveni stopnji.

Seveda pa je treba dosednji sliki doseženih rezultatov in zmogljivosti dodati še drugo, negativno plat. Storitnost kosovskih podjetij je za tretjino manjša od jugoslovanskega poprečja. V zadnjih letih se je sicer nekoliko izboljšala, vendar vodstvo govori o uspehu že, ko beleži 1-odstotni napredek. Delovna disciplina je prav tako problematična in vprašanje bo težko rešljivo, če ne bodo izoblikovali stimulativnega sistema nagrajevanja.

Po podatkih predsednika IS pokrajinske skupščine Nazmija Mustafa je bilo lani na Kosovu 360 osnovnih organizacij združenega

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Kljub znižanju obresti na Nizozemskem in v Veliki Britaniji

Dolar še vedno slab, marka trdna, borze pa nazadovale

NEW YORK — Zaradi cenitve ameriškega dolarja je wallstreetški Dow Jones tudi včeraj nazadoval, in to za 18,24 točke na raven 1.945,29. Padli so tudi borzni indeksi v Tokiu (za 1,28%), Parizu (2,92), Zürichu (2,95), Frankfurtu (3,86), Londonu (2,33), Hongkongu (4,76), Bruslju (2,61), Amsterdamu (3,67), Sydneyu (5,50) in Milanu (1,49). In vendar se je drsenje »zelenih valute«
nekoliko upočasnilo, napredovanje zahodnonemške marke pa tudi: na newyorškem deviznem trgu je kotiral dolar 1.261 lir, 137,23 jena, 5,8255 francoskega in 1,4110 švicarskega franka, 1,7430 funta šterlinga in 1,7130 marke.

To gre pripisati tako govoricam, da bo morda še ta teden zasedala »skupina 7«
najbolj industrializiranih držav Zahoda in se domenila za drugačna tečajna razmerja, kot izjavam bonskega finančnega ministra Stoltenberga in washingtonskega podtajnika za trgovino Ortnerja. Prvi je ponudil roko Beli hiši rekoč, da hoče Reaganova administracija na vsak način ustaliti dolar, ker bi njegovo nadaljnje upadanje prizadelo japonsko in zahodnonemško pa tudi samo ameriško gospodarstvo; od tod nuja po najtesnejšem sodelovanju med zahodnimi državami. Drugi pa je v bistvu prikimal, ko je naglasil, da je dolar že dosegel najnižjo in neznosno raven ter da bi se moral ustaviti pri tečaju 1,70 marke. Ortner je bil sicer polemičen z Evropsko gospodarsko skupnostjo, češ da mora ukiniti denarno pomoč izvoznikom, zaradi katere bo znašal letošnji trgovinski primanjkljaj ZDA nasproti EGS 27 milijard dolarjev, in predlagal

izoblikovanje »območja svobodne trgovine«
po vzoru sporazuma, ki ga je dosegla Amerika s Kanado.

Ortner ni torej stisnil Stoltenbergove roke in vrh tega zamolčal odgovornosti »reaganomike«
pri izbruhu borznega potresa in siceršnjih gospodarsko-finančnih neravnovesij v svetovnem merilu. Šef Bele hiše pa je ravno tako trmasto spet zavrnil predlog demokratske večine v Kongresu o skrajšanju zveznega deficita: ta predvideva v davčnem letu 1988 zmanjšanje proračuna za 31 milijard dolarjev, sicer z navitjem davkov za 13 milijard, oklestenjem zveznih izdatkov (zlasti vojaških) za enako vsoto in iztrženjem 5 milijard od obresti na nova posojila državni ustanovi za elektrifikacijo podeželja. Nič čudnega, če so borzni in devizni operaterji spričo Reaganovega zavlačevanja nervozni in zaskrbljeni. Drugače si tudi ne moremo razlagati včerajšnje pocenitve vrednotnic kljub temu, da je nizozemski emisijski zavod v torek znižal eskontno mero s 4,50 na 4,25 odstotka, da so se znižale obresti v Veliki Britaniji včeraj z 9,5 na 9 odstotkov (kar je potisnilo funt šterling rahlo navzgor) in da se utegne za podoben korak odločiti na današnji seji še vodstvo Bundesbanke, a za njim morda tudi predsedstvo Centralne banke v Zürichu.

Borzni pretres in drsenje dolarja sta povzročila tudi rahlo pocenitev srebra, platine in zlata, ki se mu utegne kotacija še ta mesec znižati do 450-455 dolarjev za unčo proti 466,15 včeraj. Z druge strani pa se lahko OPEC odloči za podražitev nafte, da nadomesti zgube po razvrednotenju ameriške valute.

D. G.

Sinoči v evropskih nogometnih pokalih

Italijani spremenljivo, Jugoslovani slabi

Italijanska moštva v povratnih tekmah drugega kola evropskih nogometnih pokalov niso doživela niti enega poraza, kljub temu pa se od tekmovanja v pokalu UEFA poslavljata bodisi Juventus bodisi Milan. Turinčani so premagali Panathinaikos s 3:2, vendar je v Atenah bilo 0:1, Milančani pa so v Barceloni igrali brez gola, potem ko so pred petnajstimi dnevi doma zgubili z 2:0. Inter je na Finskem z 2:0 premagal Turun, Verona (UEFA) in Atalanta (pokalni prvaki) pa sta se prvič, odkar sodelujeta v mednarodni areni uvrstili v tretje kolo.

Slabo se je izteklo za Jugoslovane. Velež je dosegel prestižno, a rezultatsko preskromno zmago proti Borussia Dortmundu. Crvena zvezda pa je v Belgiji doživela polom z 4:0 proti Brugsu. Hajduk bo z Marseillom igral danes

Na sliki (AP) s srečanja Velež - Borussia

Zaradi neučinkovitosti in škodljivosti vladnih ukrepov

Ljubljanski sindikat zahteval odstop predsednika ZIS Mikulića

LJUBLJANA — Čeprav so se v časopisnih komentarjih že večkrat pojavili namigi, da bi ne bilo slabo, če bi Branko Mikulić razmislil o odstopu, se je tokrat kar prava zahteva prvokrat pojavila na nekem forumu. Na sestanku ljubljanskega mestnega sindikalnega sveta so namreč člani z glasovanjem sprejeli sklep, da od predsednika zvezne vlade zahtevajo odstop. Več razpravljalcev je namreč menilo, da so bili dosedanja ukrepi, s katerimi se je proslavil ZIS (podobno pa je tudi z napovedanimi iz svežnja 120 predpisov), neučinkoviti, mnogi med njimi pa celo škodljivi. Predvsem to po mnenju sindikalistov velja za nedavno sprejeti zakon o izplačilu pokojnin, ki ga je na predlog zvezne vlade sprejela zvezna skupščina in je zlasti v Sloveniji povzročil izredno razburjenje. Zaradi spremembe načina izplačevanja pokojnin bi namreč upokojenci, ki so doslej prejeli penzije za en mesec vnaprej, ostali brez ene pokojnine, kar je domiselna ukana za krpanje proračunskih mrež, pa hkrati hud udarec za državljane, ki so nekoč trdo delali, zdaj pa zvezna vlada žonglira z njihovim minulim delom. Zaradi hitrega

postopka, ki ga je izsilila vlada, se glas slovenskih delegatov skoraj ni slišal in tako so v skupščini neobveščeni glasovalci dvignili roke za nespameten ukrep, ki je že in še bo povzročil hudo politično škodo.

In glede predvidenih ukrepov: ljubljanski sindikalni delavci trdijo, da ne pomenijo nič drugega kot kozmetično olepševanje zavožene ekonomske politike. Če se bodo stvari razvijale tako, kot so se doslej, bo kmalu polovica vseh prebivalcev v republiki potrebnih ene od oblik socialne pomoči. Najslabše pa je to, da ni videti učinkovitih poti za odpravljanje takšnih problemov. Od teh ugotovitev do pobude glede odstopa vlade seveda ni bilo daleč.

»Idejo« mestnega sindikata bodo prek republiških organov posredovali v Beograd, čeprav je malo verjetno, da se bo Mikulić kaj dosti zmenil za »provokacijo« iz Ljubljane. In to celo iz sindikata, ki ga tako in tako nihče ne posluša, kot je zagrenjeno ugotavljal eden od razpravljalcev. Vetrta bo pa kljub temu zanesljivo veliko... (Z. Š.)

Šibko gospodarstvo ne daje kruha

NADALJEVANJE S 1. STRANI

dela, približno tretjina teh pa je poslovala z izgubo. V lanskem letu 13 organizacij ni dobilo soglasja skupščine za sanacijski program, kar pomeni, da je ogroženih približno 11.000 delovnih mest. Ob skoraj 130 tisoč brezposelnih na 260 tisoč zaposlenih ni spodbuden podatek. Pa še ena številka daje sliko šibkosti kosovskega gospodarstva: 65 odstotkov sredstev za naložbe izhaja iz solidarnostnega sklada za nerazvite republike in pokrajine (polovica sredstev celotnega sklada), nekaj je posojil iz tujine (pri najemanju teh ima Kosovo posebne pravice), le kar ostane, je domača akumulacija.

Tako gospodarstvo seveda s težavo spodbuja nastanek in rast malega gospodarstva, razvoj kmetijstva pa bremeni dejstvo, da je zemlja v osebnosti lasti razdrobljena na majhne parcele, ki jih obdelujejo z dokaj primitivno metodo (dobar del plugov vleče še vol ali konj).

In ob koncu (čeprav pomensko ni na zadnjem mestu) še en element, ki je bil stalno prisoten v poročilih teh

dni: ogromna nataliteta. V 25 letih se je prebivalstvo Kosova podvojilo (964.000 prebivalcev 1961. leta, 1.825.000 danes), po gostoti prebivalstva pa je Kosovo na drugem mestu v Evropi. 71 od sto prebivalstva ima manj kot 29 let, sedaj je nataliteta okoli 25 promilov. Očitno je, da šibko gospodarsko, kot je kosovsko, vsem ne more zagotoviti ne kruha ne službe in da bo zato treba izoblikovati politiko prebivalstva ter spremenljivo upoštevati v vseh načrtih.

Kosovo pri premagovanju vseh teh težav računa na solidarnost in povezo s SR Srbijo in vso Jugoslavijo ter v tej pomoči in še večji povezavi vidi edini možni izhod, ob naslednjem uresničevanju in izvajanju načel samoupravljanja. Zato je bil predsednik IS Mustafa v odgovoru na vprašanje nekega novinarja zelo kritičen do predloga predsednika RK SZDL Slovenije Smoleta o odpravi solidarnostnega sklada, ki naj bi ga preoblikovali v banko za razvoj nerazvitih. Banka bi težila k še večji centralizaciji, je menil polemično, centralizacija pa bi zavirala in otežkočala razvoj.

Šinigojevo nasprotovanje protiinflacijskim ukrepom

Predsednik slovenske vlade Dušan Šinigoj je v torkovi večerni oddaji ljubljanske televizije »Aktualno« odgovarjal na vprašanja gledalcev. Iz več kot enourne razprave povzemamo nekaj najbolj zanimivih poudarkov.

Neki gledalec je Šinigoja vprašal, kaj meni o napovedih, ki so jih dali nekateri politiki iz Beograda, da če protiinflacijski program, ki ga je pripravila Mikulićeva vlada, ne uspe, čaka Jugoslovane »šok terapija« s »šok sobo«. Predsednik slovenske vlade je odgovoril, da si večjega šoka kot je to, da ima Jugoslavija v Evropi 130-, 150-in, kot se napoveduje, celo 180-odstotno inflacijo, ne more predstavljati.

Na govorice, ki krožijo v javnosti, da bi sprejete Mikulićevega protiinflacijskega programa Jugoslovonom znižalo plače še za nadaljnjih 20 do 30 odstotkov, je Šinigoj odgovoril, da tega zaenkrat še ni mogoče zanesljivo izračunati. Sicer pa so gledalci lahko slišali izrecno izjavo, da slovenska vlada ne podpira sedanjega predloga boja proti inflaciji, kakršnega predlaga predsednik jugoslovanske vlade Branko Mikulić in da bo slovenskim parlamentarcem predlagala, naj v Beogradu glasujejo proti. Vendar, če je sedanjí predlog vlade res odprt za nove ideje in predloge, se je o njem še mogoče pogovarjati. Kar slovenska vlada zahteva, je protiinflacijski program, ki bo odprl Jugoslavijo v svet.

Povečal izvoz in v gospodarstvu pustil večjo svobodo delovanja trga.

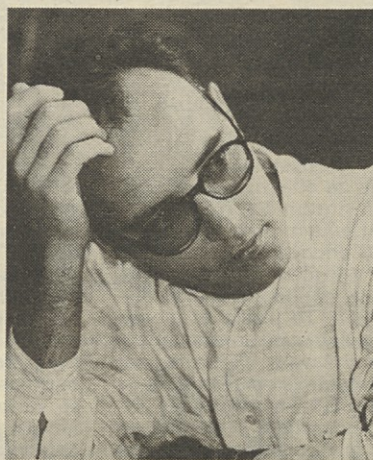
V oddajo ljubljanske televizije se je vključila tudi novinarka zagrebške televizije, ki je vprašala, ali so slovenske zahteve (odpiranje države v svet, več izvoza in trga) sprejemljive za južne dele Jugoslavije. Šinigoj je povedal, da bi tako naravnan protiinflacijski program sicer prinesel nekatere probleme, da pa moramo izhajati iz ugotovitev, da bi hitrejši razvoj razvitih prinesel tudi hitrejši razvoj nerazvitih. Prav razvoj gospodarstva pa mora biti cilj vladnega programa, ne pa sanacija tistih, ki so bankrotirali.

Na vprašanje neke gledalke, ali bo odpravljanje inflacije v Jugoslaviji prizadelo najrevnejše sloje prebivalstva, je Šinigoj odvrnil, da je res, da vsak boj proti inflaciji nekoga prizadene, da pa bi jugoslovanski protiinflacijski program moral prizadeti vse.

Na očitke, da so plače v Sloveniji glede na jugoslovansko povprečje previsoke, je Šinigoj povedal, da v Sloveniji živi 8% jugoslovanskega prebivalstva, ki ustvarijo 17,5% do 18% jugoslovanskega družbenega proizvoda in 25% vsega jugoslovanskega izvoza. Glede na akumulacijo slovenskega gospodarstva pa je delež plač v Sloveniji glede na Jugoslavijo pravzaprav najnižji in zato bi Slovenci imeli pravicico celo do višjih plač.

D. V.

Izid referendumov lahko povzroči verižno reakcijo po vsej Evropi

Alfred Horn

Te dni je v Trstu Alfred Horn, eden izmed sedmih poslancev, ki jih je zahodnonemško ekološko gibanje izvolilo v Evropski parlament. Zastopnik zelenih, kot jih tudi drugače imenujejo, je imel v zadnjem tednu po severni Italiji vrsto okroglih miz in srečanj, včeraj pa je obiskal tudi naš dnevnik. Z njim smo se pogovorili o bližnjih referendumih in o perspektivah evropskega ekološkega gibanja.

Kakšen namen ima to vaše krajshe popotovanje v svet italijanskega alternativnega gibanja?

Tudi za zahodnonemške in vse druge evropske ekološke imajo nedeljski referendum v Italiji izreden pomen, važno je seveda tisto vprašanje, ki se nanaša na delovanje italijanske električne družbe ENEL. Italijanski volilci imajo namreč možnost, da bi tej družbi zakonsko prepovedali sodelovati v tujini pri gradnji jedrskih central. Mi pa smo prepričani, da bi imel italijanski »odstop« verižno reakcijo in bi v to pritegnil tudi druge industrializirane države.

Zakaj? Italijansko gospodarstvo je v nepomembni meri odvisno od jedrske energije, zato v Italiji ustvar-

jajo tehnologijo, ki je prvenstveno usmerjena v izvoz. V primeru, da bi to ne bilo več mogoče bi morali vsa ta finančna, tehnološka in intelektualna sredstva nujno usmeriti v raziskovanje alternativnih virov energije. Ker pa nima jedrska energija nobene bodočnosti, bi imelo italijansko gospodarstvo pomembno prednost, ko bi se tudi drugod preusmerili v cenejše in manj onesnažujoče energetske vire. Zdrava tržna logika bi zato drugim državam narekovala, da italijanskemu gospodarstvu te začetne prednosti ne bi dopuščale. Zaradi tega trdimo, da bi nova italijanska energetska politika povzročila verižno reakcijo in bi tudi drugod čimprej izbrali drugačno energetske politiko.

V Montaltu di Castru pri Viterbu gradijo novo jedrsko elektrarno, katere kot gobe po dežju sicer rastejo tudi v drugih razvitih državah. Potemtakem imajo jedrske elektrarne še bodočnost.

Mi smo drugačnega mnenja. Z nami se očitno strinjajo tudi strokovnjaki zahodnonemškega koncerna Siemens, kjer so dejansko že opustili razvoj podjetja KWU, ki oskrbuje skoraj vse jedrske centrale v ZRN in ima milijardne posle v tujini. Kapitale so preusmerili na pred kratkim ustanovljeno podjetje Siemens Solar, ki se ukvarja izključno z raziskovanjem alternativnih virov energije. Operacijo so seveda izpeljali v največji tajnosti, saj se nočejo odpovedati bajnim zaslužkom, ki jih prinaša izgradnja jedrskih central v tujini. Tudi sami izvedenci transnacionalnega podjetja Siemens so namreč spoznali, da jedrske elektrarne kmalu ne bodo več prinašale visokih profitov kot doslej.

Raziskave javnega mnenja napovedujejo zmago ekologov. Kako bodo zeleni v Zahodni Nemčiji politično zmago italijanskih ekologov konkretno vnovčili?

V torek 11. novembra ob 11. uri bo tiskovna konferenca zelenih v Bonnu, na kateri bo zelo verjetno prisoten tudi evropski poslanec izvoljen

na listi Proletarske demokracije Alberto Tridente. Zahtevali bomo, da ZRN izstopi iz družbe, ki je lastnica izredno nevarne jedrske centrale Superphoenix, kjer je 16 odstotkov zahodnonemškega, 33 odstotkov italijanskega, 50 pa francoskega kapitala.

Zahtevali bomo še, da bodo odstranili sicer še nedograjeno jedrsko elektrarno pri Düsseldorfu, v izgradnjo katere so doslej vložili 5 tisoč milijard lir. Da bi jedrsko elektrarno dokončali, pa bi potrebovali najmanj še drugih 2 tisoč milijard lir. Številke so še bolj neverjetne, če pomislimo, da je bil predračun za izgradnjo le 750 milijard lir, dnevno vzdrževanje pa stane 350 milijonov lir.

Kakšne so možnosti, da ne bi bile vaše zahteve le glas vpijočega v puščavi?

Ozračje v Zahodni Nemčiji se je v zadnjih letih korenito spremenilo. Ali bi si kdo pred desetimi leti lahko predstavljaj, da se bo SPD izrekla proti jedrskim centralam, ki jih je dal zgraditi takratni socialdemokratski kancler Helmut Schmidt? Pri nas ni referendumov, večina javnega mnenja je sicer proti gradnji jedrskih central, nima pa nobene možnosti, da bi na odločitve neposredno vplivala. Obstajajo pa druge poti, te išče naše gibanje. V več zveznih deželah vladamo v koaliciji s SPD, ki je na naše zahteve vedno bolj pozorna. Ta trend je nedvomno za nas posebno ugoden.

Kako komentirate uboj dveh policijskih agentov med demonstracijo zelenih proti razširitvi frankfurtskega letališča?

To je bilo kriminalno dejanje, ki nima nobenega opravičila. Ne smemo pa pozabiti, da smo mi pred tem poskusili vse demokratične poti, da ne bi prišlo do razširitve letališča. Zbrali smo 250 tisoč podpisov; na kraju kjer je sedaj gradbišče, je stalo naše mirujočbo naselje. Policija nas je pred sedmimi leti surovo napadla, nas izgnala, naselje pa so zravnali z zemljo.

ATR-42 ne bodo vzletela

RIM — Družbi Alitalia in Ati ostajata pri svojem, letala ATR-42 bodo zato zaenkrat še ostala v hangarjih. To je včeraj sporočil skupni tiskovni predstavnik letalskih družb Matteo Vagnola, ki je dejal, da je stališče skupine Alitalia-Ati ostalo nespremenjeno. 19. oktobra so namreč sklenili, da colibriji ne bodo leteli vse dokler ne bodo rešili težav zaradi nastajanja ledu na krilih, kjer ni naprav, ki bi to preprečevale. Vagnola je novinarjem le dejal, da sedaj čakajo na izid sodne in tehnično-formalne preiskave ministrstva za prevoze.

Prav včeraj pa se je oglasil minister za prevoze Calogero Mannino, ki je prekalil prepoved letenja za letala ATR-42. Mannino je ta ukrep sprejel po ugotovitvah strokovnjakov Italijanskega letalskega registra, ustanove, ki je izdala formalno dovoljenje za polete letala. Ti so pred nekaj dnevi sporočili, da letalo lahko leti, le če spoštuje nove hitrostne predpise.

NEW YORK — Napovedani odstop ameriškega sekretarja za obrambo Casperja Weinbergerja in imenovanje sedanjega predsednikovega svetovca za državno varnost Franka Carluccija na njegovo mesto bosta po splošnem prepričanju imela velik vpliv na politiko Reaganove administracije v zadnjih 14 mesecih njegovega predsedništva.

Casper Weinberger, ki je bil doslej eden izmed najbolj vplivnih članov Reaganove administracije in predstavnik skrajnega konzervativnega krila republikanske stranke v njej, je bil namreč eden izmed najbolj trdih nasprotnikov pogovorov o omejitvi jedrskega oboroževanja s SZ. Kljub temu, da Weinberger odstopa uradno iz osebnih razlogov (zaradi slabega zdravja žene, ki bolega za rakom), bo njegov odstop imel brez dvoma velike politične posledice.

Kot izjavljajo predstavniki Bele hiše, bo Weinberger odstopil konec tedna, ko se bo vrnil z zasedanja obrambnih ministrov pakta NATO, ki poteka v Montereyu v Kaliforniji. Na tem sestanku razpravljajo o posledicah napovedanega podpisa sporazumov o uničenju vseh raket srednjega in kratkega dometa, s katerimi razpolagajo velike sile, za zahodnoevropsko varnost.

Do odstopa Casperja Weinbergerja s položaja sekretarja za obrambo, na katerem je bil skoraj 7 let (v času, prebitem na tem mestu, ga je prekosil samo Robert McNamara), prihaja v času, ko bodo morali v ZDA zaradi proračunskega primanjkljaja in zadnjih pretresov, ki so v zvezi s tem nastali na borzah, hočeš ali nečeš znižati vojaški proračun, ter tik pred podpisom sporazuma o uničenju vseh raket srednjega in kratkega dometa med obema velikima silama.

Casper Weinberger je bil znan kot največji nasprotnik tako napovedanih razorožitvenih sporazumov med obema velikima silama kot tudi zniževanja stroškov za obrambo. V obdobju

Protislovna osebnost dosedanjega šefa Pentagona

Odhod Casparja Weinbergerja bo olajšal dialog z Moskvo

ki ga je Weinberger prebil na čelu Pentagona, so ameriški obrambni stroški naraščali najhitreje po drugi svetovni vojni, saj se je proračun Pentagona realno povečeval za približno 3 odstotke na leto. Lansko leto je ameriški obrambni proračun znašal 332 milijard dolarjev, v letošnjem proračunskem letu, ki se je začelo 1. oktobra, pa se bo proračun zaradi splošnega zniževanja proračunskega primanjkljaja verjetno gibal med 275 in 295 milijardami dolarjev. Casper Weinberger je sicer napel vse sile, da bi Kongres prepričal v to, da bodo ameriški strateški interesi ogroženi, če bo obrambni proračun znižan, vendar pa je iz Kongresa dobil kategoričen odgovor, da bo moral k zmanjševanju proračunskega primanjkljaja in stabilizaciji ameriške ekonomije prispevati tudi Pentagon.

Nekateri kritiki pretrganega povečevanja stroškov za obrambo trdijo, da je Pentagon v zadnjih letih razmetaval z denarjem, saj so mu nekateri proizvajalci orožja na primer navadne vijake, vredne manj kot dolar, prodajali po 150 dolarjev in več, za straniščne školjke je plačeval po 800 dolarjev itd. Weinbergerju tudi očitajo, da ni vzpostavil enotnega nadzorstva nad vsemi rodovi ameriške vojske, zato se vsak rod razvija

zase, brez povezave z drugim. Posledica slabega nadzorstva in sprejemanja nepravilnih sklepov so tudi velike tehnične težave, na primer z najmodernejšimi bombniki B-1 ali pa s strateškimi raketami MX. Nekateri strokovnjaki trdijo, da bi precejšnje število teh raket, ki so steber ameriške strateške jedrske sile, zaradi tehničnih pomanjkljivosti popolnoma zgrešilo cilj.

Celo največji kritiki pa Weinbergerju priznavajo zasluge zato, da je izboljšal vojaške komunikacije tako, da bi v primeru kriz uporaba jedrskega orožja ostala trdno v civilnih rokah. Po drugi strani pa je bil Weinberger največji nasprotnik dogovarjanja s Sovjetsko zvezo, češ da bodo sporazumi o odpravi raket srednjega in kratkega dometa spremenili strateško ravnotežje v Evropi v korist SZ, ki ima močnejše konvencionalne sile kot pa pakt NATO. Njegovo nasprotovanje sporazumevanju med obema velikima silama je šlo tako daleč, da ga Reagan ni vključil niti v delegacijo za vrh v Ženevi niti za srečanje v Reykjaviku.

Znan je bil tudi kot eden izmed največjih zagovornikov razvijanja vesoljskih orožij. Pred zadnjim Shultzovim obiskom v Moskvi, med katerim naj bi določili datum obiska sovjetskega voditelja Gorbačova v ZDA, je na primer Wein-

berger ukazal pospešiti raziskave teh orožij. Namen te demonstrativne akcije je bil več kot očitno blokirati napredek ameriško-sovjetskega razorožitvenega dogovarjanja, saj SZ vse nadaljnje sporazume pogljuje z ameriškim odstopom od razvijanja teh orožij.

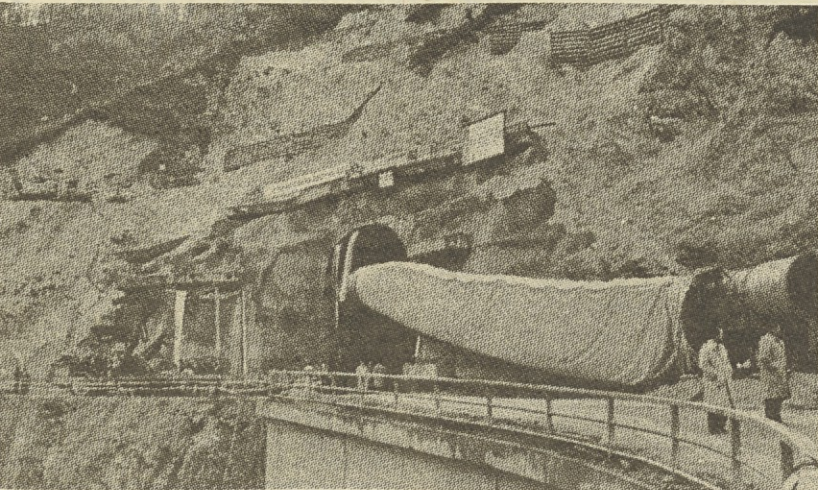
Casper Weinberger je nekajkrat povsem odkrito nastopil proti dogovarjanju s Sovjetsko zvezo, z državnim sekretarjem Shultzem, ki je zagovarjal nujnost sporazumevanja s SZ, pa je bil v stalnem in odkritem sporu. Njegov odstop bo po mnenju tukajšnjih komentatorjev po eni strani okreplil vlogo državnega sekretarja v procesu dogovarjanja s SZ, po drugi strani pa bo v določeni meri olajšal tudi dialog med obema velikima silama, saj Pentagon pod vodstvom sedanjega predsednikovega svetovca za nacionalno varnost Carluccija, ne bo imel več tako močne besede kot doslej.

Nekateri komentatorji sicer opozarjajo, da je tudi Carlucci, ki je bil od 1981. do 1983. leta Weinbergerjev pomočnik, znan po nekaterih zelo trdih stališčih (na primer glede nadaljnjega razvijanja vesoljskih orožij), vendar pa ne sodi v krog ljudi, ki bi imeli na Reagana neposreden vpliv. Znan je predvsem kot dober in zanesljiv izvajalec sprejete politike.

Weinbergerjev odstop ima neglede na izrazito osebne razloge torej tudi pomembno politično dimenzijo. Predsedniku Reaganu, ki ga skrajna republikanska desnica (čeprav je v njenem imenu prišel v Belo hišo) vse bolj obtožuje, da popušta SZ, bo imel namreč bolj proste roke kot doslej, da v času, ki mu še preostaja, s SZ sklene nove razorožitvene sporazume. Osnovni cilji ameriške politike na tem področju pa bodo seveda ostali isti tudi po Weinbergerjevem odhodu.

Uroš Lipušček

Vrtanje pod Karavankami dobro napreduje

PODROŽCA — Iz severne cevi bodočega 7,9 km dolgega predora skozi Karavanke so zrinili 100 tisoč kubičnih metrov navrtanega materiala. Slovesnosti ob tej priložnosti so se udeležili avstrijski zvezni minister za gospodarstvo Robert Graf, poslovodja deželnega glavarja Erwin Frübauer, Traudi Wagner in celovski škof dr. Egon Kapellari. Od slovenskih predstavnikov pa so bili prisotni veleposlanik SFRJ na Dunaju Miloš Krstić. Predsednik IS SRS Dušan Sinigoi, predsednica republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje Cvetka Selšek, namestnik predsednika zveznega komiteja za promet in zveze Andrej Grahor, generalni konzul v Celovcu Borut Miklavčič in predsednik rešpubliškega komiteja za promet in zveze Milan Jelenc.

Turello (KD): Referendumi le politična instrumentalizacija

TRST — Nedeljsko glasovanje o petih referendumah se bliža z naglimi koraki. Stranke potrjujejo svoja stališča in pozivajo volivce, naj se ne odrečejo tej pravici in naj se torej v nedeljo in ponedeljek podajo na volišča. Sledijo si tudi razne strankarske manifestacije, kjer se razpravlja o kompleksnosti problemov, ki jih zastavljajo nedeljski referendumi. Na eni takih manifestacij je deželni odbornik Krščanske demokracije Vinicio Turello med drugim obsodil politično instrumentalizacijo, ki jo o referendumah izkoriščajo stranke, ki so bile pobudnice tega ljudskega glasovanja. Turello je še dodal, da je Krščanska demokracija v vseh teh letih dala razne pobude in predlagala spremembe glede vseh tistih problemov — o jedrski energiji in o sodstvu — o katerih bodo Italijani glasovali na nedeljskem referendumu. Po njegovem mnenju ni mogoče vseh teh problemov rešiti z enostavnima »DA« ali »NE« na referendumskih glasovnicah; rešiti jih je treba z novimi zakonskimi ukrepi, ki morajo učinkovito preurediti sodstveni sektor in določiti nov vsedrjavni energetski načrt, ki mora državi zagotoviti potrebno proizvodnjo energije, da bi se lahko proizvodni sistem lahko razvijal in napredoval.

Finančni problem v koprski občini

V letu dni le za kilometer ceste

KOPER — V koprski občini je Cestno podjetje zadolženo tudi za vzdrževanje 194 kilometrov občinskih cest, za katere se sredstva zbirajo v okviru občinskega SIS-a za ceste. Kilometer je relativno veliko, denarja pa očitno premalo, saj so letos v občinskem SIS-u za ceste za vzdrževanje namenili 66 milijonov dinarjev. Za naložbe pa 26 milijonov dinarjev, ki se »natečejo« od t. i. benzinskega dinarja. S tolikšnimi denarji seveda že zdaleč ni moč kakovostno vzdrževati kaj šele obnavljati cestno omrežje. Nič čudnega torej, da ceste vse bolj propadajo. Izračuni, ki jih imajo pri SIS-u za ceste pa pravijo, da bi letno morali obnoviti vsaj osem kilometrov lokalnih cest, kilometer obnove pa stane okrog 30 milijonov dinarjev. Kratko množenje števil pokaže, da se letno za naložbe zbere desetkrat manj denarja kot bi ga potrebovali. Pri tem pa je treba dodati, da gre za ocene, s katerimi se starta z »zdravo osnovo«, urejenimi cestami. O tem danes na Koprskem ni moč govoriti, saj je bolj ali manj temeljite območje potrebnih vsaj 100 kilometrov občinskih cest, to pa ob omenjenem strošku za obnovo kilometra ceste pomeni 3 milijarde dinarjev. Seveda vse le ni tako »črno« kot bi lahko sklepali iz navedenega. Kljub denarnim težavam v koprski občini le uspevajo sanirati najnujnejše. Tako so letos sanirali del ceste od odcepa glavne ceste, ki pelje do mejnega prehoda Skofije, proti Elerjem, za kar je bilo treba zbrati 10 milijonov dinov. V teh dneh se bodo nadaljevala dela na Tribanski cesti. Tu bodo obnovili 500 metrov cete do vznožja Tribanskega hriba, za nadaljevanje pa bodo poskrbeli prihodnje leto, ko bo narejen tudi projekt za »izravnavo« ceste, saj je

zdaj na nekaterih mestih preveč ovinkasta, nevarna. Dodajmo še, da se cesta S 3 širi na 4 metre, seveda pa povsod urejajo nov spodnji stroj in odvojinjavanje. Letos so obnovili tudi večji del obvoznice od Vina Koper do Dekanov, za kar so pri Cestnem podjetju najeli 60 milijonov din posojila, ki ga bo odplačevala republiška skupnost za ceste, kjer na svojstven način in očitno le priznavajo prezasičenost obalne ceste s pločevino, sicer ne bi prispevali denarja za obnovo lokalnih cest. V teku so tudi prizadevanja, da bi dokončno obnovili tudi Pridvorsko cesto v smeri od Popeter do križišča za Gradin in Gračišče, kot nam je povedal Slavko Ferček pa je naročena tudi dokumentacija za sanacijo »črne točke« oziroma dvojnega ovinka na Vanganelski cesti, pa za obnovo podornega zidu na stari Šmarski cesti na odcepu proti Gažonu (avtobus zdaj tod ne vozi zaradi poškodb cestišča) itn. Pomembno je še dodati, da tudi v okviru SIS-a zbirajo sredstva, s katerimi se obnavlja pomembne krajevne ceste. Tako so pred kratkim končali z obnovo ceste Kozlovitci - Trsek (2,3 km), kateri je že grozilo, da bo zbrisana s seznama cest, a so jo s pomočjo krajanov letos uredili do te mere, da bo v bodoče v Trsek bržčas vozil tudi avtobus. Pot na Brido iz Ankarana proti Hrvatimom tudi ne bo več doživljala hudourniških usod, saj jo je ob vsakem deževju povsem razrilo. Z novim asfaltom na 1,3 kilometra dolgem odseku bo za 22 milijonov din rešen tudi problem te ceste. Prav tako pa bo te dni rešen problem na odseku ceste med Kubedom in Vardo, ki so ga začeli asfaltirati.

DUŠAN GRČA

Zelena luč za telefonijo v KS Slivje

V osmih vaseh krajevne skupnosti Slivje se pripravljajo na napeljavo telefonov. Te dni so s sežansko pošto podpisali pogodbo o napeljavi sekundarnega omrežja za 82 novih telefonskih priključkov. Investicija je ocenjena na 40 milijonov dinarjev, od katerih bo desetino prispeval KS Slivje iz svojega proračuna, ostanek pa bodo s prispevkom 600.000 dinarjev na priključek zbrali bodoči naročniki. Z gradnjo, ki naj bi jo končali do marca prihodnjega leta, se bodo končala štiriletna prizadevanja Slivljanov za telefonsko povezavo tega oddaljenega brkinskega območja s svetom. Ker so primarni telefonski kabli že položeni, tako upravičeno pričakujejo, da bodo novi telefoni zazvonili že pred koncem prihodnjega leta. Pred tem mora namreč pošta povečati še zmogljivost telefonske centrale v Materiji. Sicer pa ta krajevna skupnost niza uspeh za uspehom.

J. O.

Zanimiv kulturni večer jutri v Sežani

SEŽANA — Kosovelova knjižnica v Sežani je svojim obiskovalcem spet pripravila zanimiv in lep kulturni večer. Jutri ob 18. uri bo predstavitev knjige, ki je izšla letošnje poletje pri Cankarjevi založbi in katere avtorja sta oba umetnika. V knjigi je izbor pesmi Svetlane Makarovič z bogato opremo risb Franceta Miheliča. Knjigo bo v Sežani predstavil glavni urednik Cankarjeve založbe Tone Pavček. Nelida Nemec Silič pa bo povedala nekaj misli o velikem slovenskem umetniku Francetu Miheliču, ki je letos praznoval svojo 80-letnico in je že drugi gost sežanske knjižnice. Ob tej priliki bodo v knjižnici otvorili razstavo pastelov. Obiskovalci večera pa si bodo lahko kupili knjigo pa tudi eno izmed najzanimivejših grafik Franceta Miheliča - Mrtvi kurent, ki jo je avtor dal natisniti prav za to priliko. Razstava bo v knjižnici na ogled do 28. novembra.

A. N.

Od četrтка do četrтка

ODVRATNOST! ZOPRNO!

Stanislav Renko

Bralci našega dnevnika se gotovo spominjajo, da je tržaški odvetniški ideolog rasističnega odbora za italijanstvo Trsta, katerega priimek pravi, da pije vodo, leta 1984 napisal brošuro LA MINORANZA SLOVENA A TRIESTE. Dr. P. Stranj jo je takoj označil (PD, 3. nov. 1984) kot protislovensko, univ. prof. dr. J. Pirjevec pa kot enostransko (PD, 14. feb. 1985), tedensko melonarsko glasilo mu je v kar treh novembrskih številkah pelo slavo in hvalo, v »Ta mičkem« pa je avtor žaljivega »Mirka Dreka« objavil v decembru članek o brošuri pod naslovom »Una civile convivenza nel segno dell'equità«. Zato je bilo tako rekoč nujno, da sta ga hudo zbadli tisti dve pismi v dnevniku v prejšnjem mesecu oktobru, ki sta bili izjemoma nehujskaški. Takoj je napisal strupeno pismo, ki mu ga je isti dnevnik z veseljem objavil prejšnjo nedeljo pod naslovom »ČE BI GOVORILI PROTAGONISTI«. V njem je znana žalitev Slovanov in z njimi še posebej Slovencev v znanem radunaškem katalogu omilil z oznako »bodica«. Zaključil pa je pismo z besedami, ki jih doslej še nismo brali niti v fašističnem tisku:

»V fojbah so torej SS in nekateri pravi fašisti. Toda poleg velike množice nedolžnih so zagotovo prioriteto nad praviimi fašisti prav antifašisti: borci CLN, demokristjani, socialdemokrati in republikanci«.

Kot dokaz za to svojo »ugotovitev« se odvetnik sklicuje na vsebino publikacij kar šestih zgodovinarjev, ki so Woodward, Sprigge, Cox, Novak (begunec), De Castro in Sema. Toda, kdor je spise teh avtorjev bral, ni mogel najti v njih niti enega imena »infojbiranih« članov CLN niti demokristjana, niti socialdemokrata, niti republikanca, še manj pa »fojbe«, kjer naj bi jih našli. Kot smo ponovno pisali v teh zapisih, bi moral odvetnik ta imena poiskati, predvsem med tistimi 61 identificiranimi trupli iz uradnega seznama zavezniške civilne policije v znani Bartolijevi publikaciji »Martirologio« iz leta 1961. Se je za tista imena sploh pozanimal? Saj mu že njegov poklic to narekuje. In zakaj ni od njega tega zahteval odgovorni urednik dnevnika pred objavo tako hude obrekovalne trditve? Hujskaške in protislovenske in protijugoslovanske. Saj bi mu to narekovala že najbolj osnovna časnikarska etika, še bolj pa tiste smernice, ki jih je zapisal v isti nedeljski številki v uvodnem članku za tržaški del lista. Med tistimi 61 bi na podlagi odvetnikove trditve moralo biti najmanj 30 borcev CLN, demokristjanov, socialdemokratov in republikancev identificiranih, t. j. z imeni in priimki. Zakaj jih odvetnik in odgovorni urednik nista poiskala in objavila? Namesto tega je hujskaško pismo hotel slednji zakrinkati z visokodonečimi besedami iz omenjenega uvodnika o »izvajanju idealnega vpliva«, o »giornalismo di rispetto«, o »strpnosti«, o »konfrotiranju«, o »poudarjanju vrednot velikih zapadnih demokracij« itd.

Mogoče pa je odgovorni urednik vse to od pisca pisma zahteval? Zahteval torej zama? Mu bo v prihodnosti uspešno? Bo takšno obrekovalno zatrjevanje podprl z dokazi? Odvetnik namreč s tisto svojo lažjo bralcev ni presenetil.

Omenjeni prof. Pirjevec je že o njegovi brošuri med drugim 14. feb. 1985 v našem dnevniku zapisal:

»Odvratno mi je početje ljudi, kot je odvetnik Bevilacqua, ki že 40 let kujejo iz teh žrtev politični kapital, zato, da razpihujejo in širijo svoje sovraštvo do Slovencev. Namesto, da bi jih preteklost in njene grozote spodbujale k iskanju sožitja in dobrega sosedstva, hočejo ti mračnjaki v našem prostoru za vedno ohraniti vzdušje nasprotja, sovraštva in strahu...«

Zares. Odvratno! Zoprno! Ogabno! Zlasti zato, ker se to gnusno početje propagira v 77.450 izvodih, kolikor je prejšnjo nedeljo znašala naklada obrekovalnega dnevnika in kot je bilo - bahavo - natiskano na njegovi drugi strani.

Sedaj pa še o »protagonistih«, ki jih pozivata odvetnik in njegov propagator. O naši - jugoslovanski osvobodilni borbi so protagonisti napisali sorazmerno več dokumentarnih knjig, kot jih protagonisti kateregakoli protifašističnega in protinacističnega gibanja v Evropi. In prav naš dnevnik je bil kot Partizanski dnevnik edini dnevnik v vsej zasluženji Evropi, ki so ga pisali ti protagonisti. No, slučajno je prav letos izšla še ena dokumentarna publikacija 260 straneh: Drago Gresnik: DRUGA BRIGADA VOJSKE DRŽAVNE VARNOSTI NARODNE OBRAMBE pri ljubljanski založbi Republiške konference Zveze rezervnih vojaških starešin Slovenije - Naša obramba v sodelovanju z odborom Skupnosti borcev 2. brigade VDV in NO. Prav prejšnji petek je doletel predsednik tržaškega deželnega inštituta za zgodovino osvobodilnega gibanja za Furlanijo-Julijsko krajino v Časnikarskem krožku v Trstu med okroglo mizo upokojenemu ustanovitelju Inštituta Ercoleju Mianiju ob prisotnosti sen. Lea Valianija, člana tistega CLN za Severno Italijo, ki je brez procesa kot je v Valiani poudaril, obsodil Mussolinija na smrt, kar dvakrat v svojem posegu zelo odločno podčrtal: Petletna borba jugoslovanskih partizanov bo za vedno zapisana v zgodovini. In del te borbe na Primorskem s Trstom in Gorico ter Benečijo vred so opisali v tej knjigi protagonisti - borci te brigade, ki zajema delno tudi mesec maj v Trstu.

Naj iz vsebine navedemo vsaj nekatere naslove poglavij: Vdaje italijanskih posadk. - Napadi bojnih patrol ob Soči. - Italijanski bataljon GAP. - Goriške in tržaške sabotažne skupine. - Akcije tržaških sabotažnih skupin. Ponovni napad 4. bataljona na Goriškem. - Pohod 2. bataljona v Slovensko Benečijo. - Zadnji boji brigade v Trstu. - itd. Knjigi je priložen dodatek v italijanščini: »IL BATTAGLIONE ITALIANO - GAP - GRUPPO DI AZIONE PATRIOTICA«, ki se je konec oktobra vključil v II. brigado VDV.

Knjiga vsebuje seznam nad 1.900 borcev brigade, ki so od aprila 1944 pa do maja 1945 bili neprekinjeno v enotah te brigade najmanj 30 dni. Seznam vsebuje: priimek, ime, partizansko ime, datum, mesec, leto, kraj in občino rojstva ter za padle in umrle v zaporih in taboriščih še datum in kraj smrti. Ogromna večina teh borcev so bili Primorci. Seznam virov pa še obsega 595 enot, predvsem pričevanj protagonistov. - Knjiga je naprodaj v Tržaški knjigarni v Trstu in stane 20.000 lir.

DANIELLE STEEL

94.

Njena družina

Prevedla Irena Trenc-Frelj

Lionel je takrat ravno smenal eksperimentalni film o baletu in plešu in Ward se je včasih vprašal, kaj mu roji po glavi, Lionel je bil povsem drugačen od mlajšega brata, toda bil je vsaj dober študent. S Faye sta se često videvala pri kosilu, sam pa ni imel dosti časa zanj. Zbiral je financerje za novo veliko filmsko pogodbo in se ukvarjal s številnimi skrbmi. Fant je bil navezadnje v redu in nobeden izmed njunih otrok ni ponorel za »otroci cvetja«, nobeden ni užival mamil. Ward je samo večkrat opomnil Faye, naj malce pazi na Val. Dekle je bilo daleč preveč zapeljivo in očitno so jo privlačevali starejši fantje. Maja se je pojavila v spremstvu nekega tipa, ki je priznal, da mu je štirindvajset let, vendar je Ward zelo hitro zadušil to romanso. Priznal pa je, da jo je težko nadzirati. Slišal je govoriti, da imajo v vsaki družini »enega«, in Val je bila njegova »ena«. Toda kljub divjim oblačilom, šminki in starejšim fantom, je doslej še ostala v mejah nekakšne dostojnosti.

Zabava, ki so jo zvečer priredili Gregu v čast, se je bistveno razlikovala od Lionelove. Opolnoči ne samo, da so bili že vsi pijani od piva, temveč so skoro vsi plaval v bazenu. Faye jih je hotela vreči ven, toda Ward jo je pregovoril, naj jim pusti malce zabave. Anne in dvojčici je hotel poslati v posteljo, toda Faye je izjavila, da to ni mogoče. Ali zaključiš vso predstavo, ali pa jih vse pustiš. Malo po drugi uri je namesto njiju odločila policija. Mladini so ukazali, naj ugasne glasbo in stiša svoje razgrajanje. Vsi sosedje v ulici, še posebno pa zakonski par v neposredni sosesčini, so se pritožili, ko se je na prednji trati oglasil zbor dvanajstih mišičastih fantov in odtulil v Luno, potem pa poskakal v bazen. Wardu se je vse to zdelo sila zabavno, toda tako je bilo na splošno z vsem, kar je počel Greg. Faye je bila malce manj navdušena. Čez Lionelovo zabavo se ni bil nihče pritožil. Takrat, ko je prispela policija, je Greg razkritečno ležal na ležalnem stolu z brišačo okrog golih ledij in z eno roko na svojem dekletu; oba sta bila na smrt pijana od piva in sta spala. Ne eden ne drugi se ni prebudil, ko se je družba razšla, vsa navdušena nad »sijajno« zabavo. Faye je bila vesela, da ni nobeden prišel v hišo. Opazila je samo en parček, ki se je pritihoval v notranjost in se je v Gregovi sobi strastno objemal, vendar ju je odločno napodila ven. V zadregi sta jo ubogala in že zgodaj odšla s še nekaj drugimi gosti, ki so si hoteli pred odhodom domov privoščiti še nekaj resnega otipavanja. Večina pa je kazala večje veselje do tega, da koga porinejo v bazen in da se nacedijo kar se da veliko piva, preden odijejo.

Lionel in John Wells sta obsedela na stari udobni gugalnici nekoliko stran od bazena še potem, ko so odšli

zadnji gostje. Pogovarjala sta se o Kalifornijski univerzi in Lionel mu je pripovedoval o svojih najljubših predavanjih in o svojih načrtih pri filmu. Johnu se je izpolnila dolgoletna želja, tudi njega so sprejeli na to univerzo.

Gugalnica se je počasi zibala sem in tja, mladeniča pa sta od daleč opazovala veselo družbo. Lionel je pobegnil že pred časom in John ga je našel samega na gugalnici. »Veliko premišlujem o umetnosti,« je priznal John. Uradno je še zmeraj veljal za Gregovega najboljšega prijatelja, čeprav sta bila zadnje leto vedno manj skupaj. John je bil še član nogometnega moštva, vendar mu ni bilo toliko do njega kot Gregu, zato mu je kar odleglo, da se ga je končno rešil. Želel si je, da mu ne bi bilo treba nikoli več igrati nogometa, pa naj je bil še tako nadarjen zanj. Greg mu je zabrusil, da je zmešan. Ponudili so mu nogometno štipendijo na Georgijski visoki tehniški šoli, pa jo je odklonil. Čudno, toda po tem dogodku njuno prijateljstvo ni bilo več tako pristno kot prej. Greg preprosto ni mogel razumeti, kako je lahko zavrnil tako dobro priložnost. Ogorčeno in nejeverno se je zastrmel v svojega prijatelja iz otroštva in vsakokrat, ko sta se poslej srečala, je imel John občutek, da mu mora vse znova razložiti, kot da je zagrešil neodpustljiv greh. V Gregovih očeh ga je res, Lionelu pa je bilo očitno vseeno. Vrh tega je imel Johna od nekdanj rad.

Knjiga je izšla pri Založništvu tržaškega tiska in je na razpolago v Tržaški knjigarni

Uničevanje kilograma smeti stane Občino (in nas) sto lir

Tržaški odbornik De Gioia o vprašanju kako se lahko rešimo izpod kupov smeti

Da je Tržaška občina glede uničevanja in odlaganja smeti že nekaj let dramatično na psu, ni novost. Novost je v tem, da se je pristojno odborništvo vendarle zbudilo in sklicalo tiskovno konferenco, na kateri je sedanjí odbornik De Gioia pojasnil časnikiarjem, kaj misli storiti za rešitev težav. De Gioia je poln dobre volje in tudi dobrih načrtov, vendar sam pravi, da je bil imenovan na to odborniško mesto šele pred mesecem dni, odgovornost za nove načrte pa si prevzema le za dobo osmih mesecev, kolikor pač manjka do prihodnjih občinskih volitev. Za vse, kar ni bilo doslej storjeno, si — jasno — ne jemlje odgovornosti. »Pristal sem na ruševinah,« pravi, »vendar moja stranka (PSDI) je sprejela to odborništvo z veliko odgovornostjo, ker se zaveda, da je vprašanje uničevanja smeti izrednega pomena za našo upravo, za katero velja, da je med redkimi v Italiji, ki zanj še ni našla racionalne rešitve, tako glede ekonomskih, kot ambientalnih posledic. Upam, da bo moj naslednik le imel na čem graditi.« Toda kakšno je trenutno stanje? De Gioia ne skriva, da bi se upepeljevalnik pri Sv. Pantalejmunu lahko vsak hip pokvaril, ker so pač naprave stare in dotrajane. Nekaj kisika je Tržaški občini vsekakor dala Miljska občina, ki je dovolila odlaganje trdih smeti pri Orehu. Kljub temu pa mora Tržaška občina vsak dan voziti določeno količino smeti, ki jih ne uspejo uničiti v upepeljevalniku, v Furlanijo. To jo stane dnevno 4 milijone lir. Poglejmo še nekaj drugih števil: upepeljevanje in vzdrževanje upepeljevalnika stane Občino tri milijarde na leto, če k temu prištejemo še stroške za osebje (v organiku je 600 smetarjev) in vozila, pa se ta številka skoraj podvoji. Ob izračunu časnikiarjev, da stane Občino uničenje kilograma smeti približno 100 lir, je odbornik De Gioia pritrdil in se strinjal, da je to verjetno še skoraj rekord, saj so nekatera italijanska mesta znižala ta strošek celo na 30 lir.

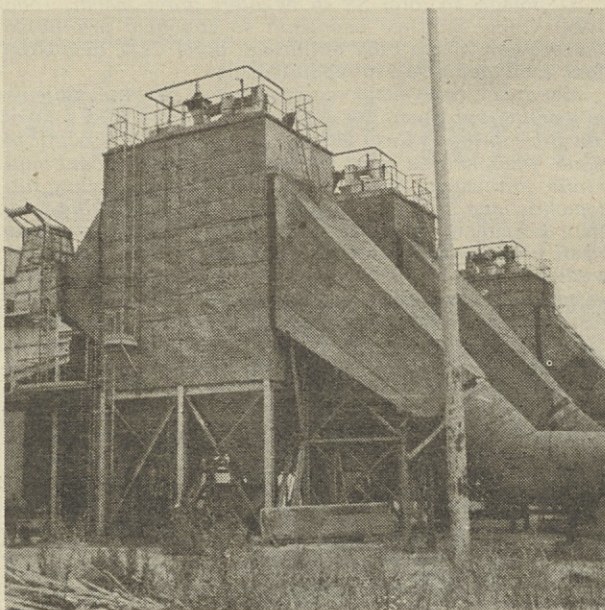
Toda pogledimo načrte novega odbornika. Med kratkoročne sodi nakup treh električnih filtrov, ki so bistvenega pomena za obratovanje upepeljevalnika. Odbor je prejšnji ponedeljek odobril v ta namen strošek poldruga milijarde lir, vendar prvi filter bo lahko nameščen le v roku 7-8 mesecev. Do takrat bo upepeljevanje vsak dan pod vprašajem. V primeru, da bi dotrajani filtri medtem odpovedali, je uprava že pomislila na možnost, da bi vse smeti odlagala v Furlanijo. Prevoz naj bi oddal na dražbi, ki jo je uprava že razpisala. Za okrepitev in obnovo smetarske službe nasploh je uprava predvidela za naslednja tri leta strošek šestih milijard lir, od katerih naj bi dve prejela že v naslednjih šestih mesecih prek dolgoročnega posojila. Organik: De Gioia je povedal, da je Občina zvela v začasno službo 36 smetarjev, razpisana pa je natečaj za šest stalnih mest. Vsekakor pa je De Gioia mnenja, da je upravljanje smetarske službe treba spremeniti in posodobiti, predvsem z doprino-

som zasebnih sil in pametno reciklažo. Nujno je tudi, da Občina izdela načrt za diferencirano pobiranje odpadkov in v ta namen je že dvignila število zabojnikov za zbiranje stekla na 160. Poleg tega bo kmalu operativna tudi posebna služba za pobiranje injekcijskih igel, ki jih narkomani odvržejo po uporabi.

Pospešek pri preprečevanju onesnaženja med upepeljevanjem bo prav gotovo dal novi zakon, ki nudi Občinam posebne ugodnosti pri najemanju tozadevnih posojil. Kljub tem investicijam pa je osnovni problem gradnja novega, sodobnega upepeljevalnika, ki bo, na osnovi že odobrenega deželnega načrta, moral kriti potrebe celotne pokrajine. Nujno bo, je ugotovil De Gioia, da se skupno z okolškimi Občinami domenimo za konzorcialno vodenje tega objekta. Še prej pa bo treba določiti lokacijo in tip upepeljevalnika, kar pa prav gotovo ne bo lahko delo.

Za konec še vprašanje, kdaj bo v Trstu urejeno s smetmi. »Omenjeni načrti bodo uresničeni predvidoma v petih letih. Mojih osem odborniških mesecev je del teh,« je odgovoril De Gioia.

N. F.

V upepeljevalniku sežgejo dnevno 2500 stotov smeti

Med včerajšnjo tiskovno konferenco Naravovarstveniki potrdili nasprotovanje novi elektrarni

»Dežela Furlanija-Juljska krajina proizvaja več električne energije, kot je sama potrošila!« S temi besedami je otvoril včerajšnjo tiskovno konferenco v dvorani ANSE Paolo Angiolini, predstavnik naravovarstvenega združenja Amici della terra. Zato, po njegovem mnenju, ni potrebno zgraditi v deželi še ene elektrarne, ki bi letno proizvedla 1300 megawatov električne energije, saj znaša prav toliko letni presežek proizvedene električne energije dežele Furlanije-Juljske krajine.

Glavni razlog, da so naravovarstveniki (WWF, Amici della terra, Italia nostra in Zveza za okolje) sklicali včerajšnjo tiskovno konferenco, je, da jih Dežela ni povabila za pogajalno mizo, kjer bo govor o izgradnji nove elektrarne na premog in druga goriva v Trziču. Predsednik deželne odbora Adriano Biasutti jim je namreč obljubil, da bodo aktivno prisostvovali pogajanjem med Deželo in državno družbo ENEL. Do danes pa so se pogajalci sestali že dvakrat, ne da bi pri tem za pogajalno mizo povabili naravovarstvenikov.

Zato so pred časom predsedniku deželne odbora poslali protestno pismo. Predsednik jim je odgovoril 23. oktobra s pismom, v katerem jim je ponudil možnost, da imenujejo v komisijo, ki obravnava skladnost nove elektrarne z naravo, skupnega naravovarstvenega predstavnika. Na tiskovni konferenci so naravovarstveniki izrazili svoje nezadovoljstvo do takega odgovora. Naravovarstvenih združenj je namreč več, medtem ko nov deželni predlog predvideva samo enega predstavnika za vse, kar predstavlja eno šestnajstino predstavnštva celotne komisije. S tem pa bodo lahko ostali predstavniki Dežele in družbe ENEL v vsakem primeru preglašovali predstavnika naravovarstvenikov.

Takega predstavnštva seveda niso sprejeli in so se še enkrat obrnili na predsednika deželne odbora s prošnjo, da se predstavnštvo v komisiji dodeli vsem naravovarstvenim združenjem. Zahtevali so tudi, da se prenovi že obstoječa elektrarna, predvsem pa so po njihovem mnenju potrebni popravil tekoči trakovi, ki prenašajo premog. Družba ENEL je že večkrat razpisala natečaj za popravilo teh trakov. Toda denarna vsota, ki jo ENEL plača za popravilo je tako majhna, da se nobena trdka do danes še ni prijavila natečaju. »Verjetno je družbi ENEL veliko do tega, da se prenovo obstoječe naprave,« je ironično komentiral Corrado Altan, predstavnik Zveze za okolje.

»Ker so vse naprave za čiščenje zraka v že obstoječi elektrarni v slabem stanju,« je dodal Graziano Benedetti, predstavnik deželne odbora WWF, »je tudi ožračje, v katerem živi prebivalstvo v Trziču, nadvse onesnaženo!« Kot posledice lahko navedemo: velike količine sivga prahu po tržiških ulicah, umazano perilo, ki ga ljudje sušijo na vrtovih in razjedena barva avtomobilov, ki jo povzroča kisli dež. To je posledica dima nasičenega z žveplenim oksidom, ki ga vsak dan spušča v zrak dimnik tržiške elektrarne. »Da ne govorimo, kaj je v pljučih tržiških prebivalcev,« je še dodal Paolo Angiolini.

Dežela Furlanija-Juljska krajina bi z novo elektrarno proizvedla 56% električne energije več od tiste, ki jo potrebuje. Se pravi, da bi ta energija »romala« kam drugam, medtem ko bi dežela dobila masten državni prispevek, ki ga predvideva državni zakon o elektrarnah, o katerem se bodo volilci morali izreči na prihodnjem referendumu. Dežela bo torej kasirala denar, kot so poudarili na včerajšnji tiskovni konferenci, na račun zdravja svojih prebivalcev! (zvo)

Izvoljeni v razredne svete srednje šole pri Sv. Ivanu

Na nižji srednji šoli Sv. Ciril in Metod pri Sv. Ivanu in na oddeljenih oddelkih na Katinari so konec preteklega

Vagon z radioaktivnim tovorom že prešel mejo pri Fernetičih

Včeraj je peljal mimo naših krajev vagon z radioaktivnim tovorom, ki so ga predvčerajšnjim bili ustavili na francosko-italijanski meji za preglede po lažjem incidentu, ki se je pripetil med postankom v Modanu. Vagon prevaža kobalt 60, ki so ga pripravili v neki jedrski centrali pri Parizu in ki je namenjen Inštitutu za jedrsko fiziko »Boris Kidrič« v Vinči pri Beogradu. Kot znano, kobalt 60 uporabljajo za zdravljenje rakastih obolenj. Med postankom v Modanu je zabojnik z radioaktivno snovjo zdrsnil z vagona, a se k sreči ni poškodoval. Meritve na francosko-italijanski meji so ugotovile, da je radioaktivno sevanje v dovoljenih mejah, in podobno se je izkazalo včeraj na Opčinah, kjer so meritve ponovili. Vagon je pripeljal na opensko postajo ob 10.30 in je z nje odpotoval ob 16.24, potem ko so ga pregledali gasilci in tehniki Inštituta za jedrsko medicino.

ga tedna izvedli volitve v razredne svete. Starši so v vsak razredni svet izvolili po štiri svoje predstavnike. Volilna udeležba je bila na svetoivanški srednje šoli 45-odstotna, na katinarski pa 50-odstotna. Na volitvah so bili izvoljeni:

Nižja srednja šola Sv. Ciril in Metod

1. razred: Albina Legovich Zajc, Vida Crapeš Goršek, Luisa Rustja Milano, Luciana Mezgec Pribac.
2. r.: Susanna Posega Micheli, Mira Canciani Stegu, Gabriella Visentin Vini, Duša Jurkič Gabrijelčič.
3. r.: Maria Rizzo, Paola Bonanno Versič, Giuseppe Bassa, Anica Leuz Morando.

Oddeljeni oddelki na Katinari

1. r.: Branka Poropat Čok, Maria Ravasi Grbac, Marija Bellazzi Hojs, Fabio Pecar.
2. r.: Nadia Orfanò Rojac, Ines Moreu Cossutta, Sava Stanco Sabadin.
3. r.: Vojko Colja, Marta Sancin Cok, Ondina Oppelli Pečar, Sergio Brus.

■ Danes ob 19.30 se sestane rajonski svet za Kjadin in Rocol. Dnevni red se je dokaj natrpan: med drugim naj bi na sejo prišli tudi predstavniki Konzorcialnega podjetja za prevoze ACT in ACEGA. Govor bo tudi o pripravi za ekološko manifestacijo ter za božične pobude.

Z včerajšnje skupščine delavcev Iret

Nujno soočanje o načrtu preustroja

V poslopu tovarne Iret so se včeraj spet zbrali na skupščini delavci v posebni dopolnilni blagajni, ki hočejo aktivno sodelovati pri reševanju hude krize, v kateri se že skoraj leto nahaja ta tržaška elektronska industrija. Na dnevnem redu so imeli nekatera konkretna vprašanja v zvezi s svojim gmošnim položajem, predvsem pa seveda perspektive za izhod iz sedanjega nevdžrnega položaja.

Kot nam je povedal član tovarniškega sveta Mario Fragiaco, so se na skupščini dogovorili za jutrišnji sestanek z vodstvom podjetja v zvezi z rotacijo delavcev v dopolnilni blagajni in v zvezi s podaljšanjem režima iz-

redne dopolnilne blagajne, ki bo zapadel s koncem leta. Radi bi namreč zvedeli, kakšne namene ima podjetje glede na to, da je s prošnjo za tako podaljšanje že v hudi zamudi. Prav tako bodo morali na sestanku razčistiti vprašanje, za katerega je pristojen Pokrajinski urad za delo, in ki zadeva izplačilo škode, ki so jo delavci utrpeli na plači, ko jim podjetje zaradi pomanjkanja likvidnosti ni izplačalo enkratne denarne nagrade, vezane na delovno prisotnost. »Una tantum« je bila namreč sklenjena ob vpeljavi režima izredne dopolnilne blagajne in delavci pričakujejo, da jo bodo lahko

dobili vsaj pred iztekom decembra. O vseh teh vprašanjih bo torej govor še v tem tednu, tako da se bodo delavci v dopolnilni blagajni prihodnji ponedeljek zbrali na novi skupščini in preverili njihovo reševanje.

V včerajšnji razpravi pa je večkrat prišla do izraza odločna zahteva po sestanku z upravnim svetom podjetja, na katerem bi končno lahko razpravljali o načrtu proizvodnega preustroja tovarne. Kot znano, je podjetje tak načrt predstavilo deželnemu odborništvu za industrijo, od koder doslej še ni bilo nobenih uradnih odmevov. Tovarniški svet in sindikalne organizacije pa vztrajajo, da se morajo o načrtu v prvi vrsti izreči delavci sami oziroma njihova sindikalna zastopništva in da njihov sogovornik v tem primeru ne more biti Dežela, pač pa lastništvo oziroma vodstvo podjetja. Pri tem pa člani tovarniškega sveta ne skrivajo zaskrbljenosti spriču dejstva, da so se v podjetju ustvarile tudi sile, ki želijo zapleteno delovno problematiko tovarne Iret spraviti na politično raven in jo izkoristiti v svoje namene. Prav zato tudi obtožujejo vodstvo in lastništvo podjetja, ker jim v vsem tem času nista priskočila na pomoč, da bi se skupaj in na tvoren način lotili reševanja krize. »V ponedeljek bomo določili svoje nadaljnje akcije, vsekakor pa upamo, da bomo še pred sv. Miklavžem dosegli začetek pogajanj,« nam je na koncu dejal Mario Fragiaco.

Praporščak dela Elizabeta Spetič prva med odličnjaki iz vse Italije

Kot smo že poročali, si je letošnja absolventka trgovskega zavoda Žiga Zois Elizabeta Spetič s svojim uspešnim študijem zaslužila častni naslov praporščaka dela. Priznanje je prejela 22. oktobra v Rimu skupno z drugimi nagrajenci na slovesnosti, ki se je je udeležil predsednik republike Cossiga. Zdaj pa so iz Rima prispele dodatne informacije, iz katerih izhaja, da se je Spetičeva odlikovala celo med odličnjaki, ki so prejeli omenjeno visoko priznanje.

Ente palazzo della Civiltà del lavoro, se pravi ustanova, ki podeljuje naslov praporščaka dela, je namreč v teh dneh uradno sporočil trgovskemu zavodu Žiga Zois, da se je njegova bivša dijakinja uvrstila na prvo mesto v lestvici, ki so jo sesta-

vili za podelitev priznanja. V poštov so vzeli izključno tiste dijakke, ki so letos maturirali z najvišjo oceno, to je s šestdesetico, lestvico pa so sestavili na osnovi ocen, ki so jih ti »šestdesetičarji« prejeli v prvih štirih letih študija. No, Spetičeva je s svojo povprečno oceno 9,41 zasedla prvo mesto. Druga se je uvrstila absolventka znanstvenega liceja v Bocnu Ursula Trafojer s povprečno oceno 9,18, tretja pa absolventka znanstvenega liceja v Potenzi Carmela Zarra s povprečno oceno 9,13. Pri sestavljanju lestvice so vzeli v poštev kakih 300 absolventov oziroma absolventk iz vse Italije, naslov praporščaka dela pa je potem prejelo 26 najboljših med njimi.

Pel bo tudi na konferenci izseljencev

Mešani zbor »Milan Pertot« odpotuje jutri v Stuttgart

Jutri zjutraj odpotuje v Stuttgart v Zahodni Nemčiji mešani pevski zbor »Milan Pertot«, ki je bil v to mesto povabljen v Krožku za športno in kulturno rekreacijo ARCES, ki tam razvija svojo dejavnost.

Naš zbor, ki ga uspešno vodi Aleksandra Pertot, odhaja na to zelo pomembno gostovanje pevsko dobro pripravljen, številčno pa tudi okrepljen, saj so se mu z začetkom nove sezone pridružili mladi pevci, tako da jih je sedaj skupaj kar 40. Na gostovanje jih odhaja 35, ker so nekateri službeno ali kako drugače zadržani.

V dvorani »Turnhalle« bo imel pevski zbor v soboto zvečer celovečerni koncert, na katerem se bo predstavil s skladbami v slovenskem, italijanskem

in nemškem jeziku, pa tudi s skladbami v latinščini.

V soboto dopoldne bo zbor nastopil še ob otvoritvi konference izseljencev v Zahodni Nemčiji, ki bo potekala v tem kraju in na kateri bodo navzoči tudi zdomci iz Furlanije, Benečije, drugih krajev Italije, pa tudi Slovenci.

Gre torej za zelo pomembno gostovanje, ki bo terjalo sicer od mladih pevcev in pevke precej napora (vožnja do Stuttgarta bo trajala okrog devet ur, prav toliko časa bo potrebno tudi za povratek domov), ki pa jim bo dalo priložnost, da spoznajo nove kraje, nove ljudi in pone-sejo svoje petje, našo pesem med izseljence, ki si takšnih priridev in stikov z domačo pesmijo in kulturo tudi želijo.

Vsem članom zbora želimo srečno pot, dober in uspešen nastop in seveda sren-čen povratek domov.

Drevi v Domu Alberta Sirka v Križu zanimiva javna debata

Zadnje manifestacije za »DA« ali »NE« pred iztekom referendumске kampanje

Volilna kampanja o referendumih se bliža koncu. Stranke, organizacije in razna združenja imajo namreč samo še jutri čas, da z raznimi pobudami in manifestacijami prepričajo volivce za Da ali NE. Kot velja za volitve, je tudi v primeru referendumov določeno, da je sobota dan premora. Točna informacija o sedanjem glasovanju pa je bila potrebna in nujna, saj so vprašanja, o katerih se bomo morali izreči, zapisana komplicirano in nejasno, tako da je marsikdo še vedno malce zbeigan. Sicer pa je do sobote še napovedanih nekaj manifestacij.

Kulturno društvo Vesna in krajevna sekcija KPI Josip Verginella prirejata drevi, ob 20. uri, v Domu Alberta Sirka v Križu javno debato. Na srečanju bodo sodelovali za Slovensko skupnost Bojan Brezigar, za PSI Igor Tuta in za KPI Jelka Gerbec. Gostje bodo najprej posredovali stališča svojih strank o referendumih, nato pa bodo odgovarjali na vprašanja navzočih. Prireditelji toplo vabijo na udeležbo domačine in tudi prebivalce sosednjih vasi, saj predstavlja kriško srečanje eno redkih priložnosti, da se prebivalstvo okoliških vasi lahko seznani o re-

alni vsebini in o pomenu nedeljskega ljudskega glasovanja.

Odbor za »DA« na referendumu o civilni odgovornosti sodnikov bo sklenil volilno kampanjo danes z manifestacijo v hotelu Savoia Excelsior na Nabrežju Mandracchio 4. K Odboru so pristopili PSI, radikalci, PLI, PSDI, Zelena alternativna lista, Zveza socialistične mladine in Zveza liberalne mladine. Na srečanju, ki se bo začelo ob 18. uri, bodo govorili podpredsednik deželnega odbora Gianfranco Carbone, predstavnik zelenih posl. Marco Boato in radikalski poslanec Lorenzo Strik Lievers. Zelena alternativna lista pa prireja v sodelovanju s tukajšnjimi ekološkimi društvi in skupinami srečanje z zahodnonemškim evropskim poslancem zelenih Alfredom Hornom, ki bo govoril o protijedrskem gibanju v Zahodni Nemčiji. Srečanje bo v krožku Salvemini na Korzu Italia 12 ob 17.30.

Komunistična partija bo svojo kampanjo zaključila jutri, ob 18. uri, v kongresni dvorani Pomorske postaje. Za to priložnost bo prisoten član vsedržavnega vodstva KPI sen. Giovanni

Berlinguer, ki bo seveda orisal razloge, zaradi katerih KPI poziva svoje volivce, naj glasujejo petkrat DA, kar bo prispevalo k reformi sodstva ter k oblikovanju novega državnega energetskega načrta.

Poglejmo še, koliko volivcev bo v nedeljo ali v ponedeljek imelo pravico, da izrazi svoje mnenje. V tržaški pokrajini so izdali skupno 235.049 glasovnic, od katerih je 107.381 za moške, 127.668 pa za ženske. V tržaški občini je 209.027 volivcev (94.665 moških in 114.362 žensk), v miljski 11.482 (5.562 moških in 5.920 žensk), v devinsko-nabrežinski 6.962 (3.369 moških in 3.593 žensk), v dolinski 5.147 (2.517 moških in 2.630 žensk), v zgoniški 1.721 (865 moških in 856 žensk), v repentabski pa 710, od katerih 403 moški in 407 žensk. Kdor še ni prejel glasovnice, jo lahko dvigne v občinskih uradih. V Trstu so odprti od 9. do 19. ure, v nedeljo in ponedeljek pa po urniku volišč.

Pravica do odsotnosti z dela za referendume

Tržaško Združenje industrijcev je potrdilo, da imajo delavci, ki bodo za referendum opravljali javne dolžnosti na voliščih, pravico do plačane tridnevne odsotnosti z dela, ne da bi se jim pri tem kakorkoli okrnili plačani letni dopust. To velja brez nadaljnjega za delavce, ki bodo opravljali naloge predsednikov, tajnikov ali skrutatorjev na volilnih sedežih, medtem ko po mnenju kasacijskega sodišča ista pravica velja tudi za predstavnike list.

Nekoliko drugačni so le predpisi, ki veljajo v teh primerih za delavce v gradbeništvu. Za vse pa seveda velja obveznost dokumentiranja lastne dolžnosti na volilnih sedežih z aktom o imenovanju ter potrdilom predsednika seveda o začetku in koncu volilnih operacij.

Kako spremlja javnost bližnje referendume

Volilne in referendumske kampanje skorajda ne presenečajo več, vznemirjajo tudi bolj malo, občasno pa še vedno odpirajo raznovrstne polemike glede njihove umestnosti in doslednosti. Politična kampanja za skorajšnji petkratni referendum pa se v glavnem odvija mlačno, čeprav je ponekod sprožila nasprotja in razhajanja v notranjosti strank in med enakomislečimi ljudmi. Toda, kaj menijo ljudje o letošnjem referendumu?

Dijaki nekaterih tržaških italijanskih šol so javno protestirali češ da jim profesorji ne nudijo ustrezne informacije in da se v vrtincu "ne-jev" in "da-jev" sploh ne znajdejo. V neki drugi šoli pa so spet protestirali, ker njihova šola ne bo sedež volišča in bodo zato imeli redni pouk. Po mestu in okolici, kjer so kot običajno postavili panoje, namenjene lepakom strank, v mimoidoče zeva siva praznina, le tu pa tam so posamezne stranke nalepile svoje propagandne pozive. Skorajda ni političnih shodov, nič več množičnega razdeljevanja informativnega gradiva, RAI in zasebne televizijske mreže suhoparno, po malem naveličano predvajajo govore, ugovore, strinjanja in oporekanja politikov. Skratka, mrtvilo, kakršnega že dolgo ne. In vendar je iz pogovorov

navadnih ljudi čutiti neko neopredeljivo pričakovanje za izid ljudskega glasovanja. Slišati je negodovanje, kritike na račun stroškov, ki jih vsaka volilna kampanja zahteva, vprašanja, čemu tak referendum služi in kakšne posledice bo imel. Zanimivo pa je nemara tudi dejstvo, da ljudje vse bolj primerjajo sedanje referendume s preteklima referendumoma o prekinitvi nasečnosti in razporoki. Bila sta nedvomno bolj občutena, saj so bile od njihovega izida odvisne pomembne družbene spremembe, ki so pustile trajne sledove. Javno mnenje je bilo globoko razklano in tudi politična bitka med strankami je bila ognjevitejša.

Težko je sedaj ugibati, kaj bo ljudstvo odločilo. Prevladuje pa občutek, da je zanimanje za tako pomembne argumente pičlo, odnos do politikov in politike pa vse hladnejši, kot jesen, ki se po malem nagiba k zimi. Inflacij imamo ta čas veliko; nemara doživlja nevarno inflacijo tudi zaupanje v naše politike in njihove sposobnosti. Naj namesto njih odloča ljudstvo? Naj, le da naj to dela s treznostjo in z zavestjo, da je treba težko pridobljene pravice tudi smotno izkoristiti. Tudi volilno. (mi)

Brezplačno cepljenje proti virusom gripe

Krajevna zdravstvena enota je tudi letos sprožila kampanjo za brezplačno cepljenje proti gripi. Nastopili so namreč hladni dnevi in z njimi večja možnost za virusna obolenja, ki imajo lahko hude posledice zlasti za starejše ljudi ter otroke. Zdravstvena služba predlaga v ta namen novo vrsto cepiva, ki zelo uspešno brani človeški organizem pred virusnimi napadi.

Da bi prišla prebivalstvu še bolj na roko, je Krajevna zdravstvena enota objavila tudi seznam vseh ambulant, kjer poteka brezplačno cepljenje. Te ambulate so v Ul. Farneto 3 (tel. 776.5026), v Ul. Foschiatti 1/a (tel. 767953), v Ul. Giulia 2 (tel. 728289), v Ul. dei Leo 3 (tel. 731262), v Ul. del Vento 13 (tel. 728036), v Ul. Marenzi 6 (tel. 744252), v Ul. Puccini 76 (tel. 811366), na Trgu 25. aprila 1 (tel. 281473), na Lonjerski cesti 1/a (tel. 54022), v Ul. Giusti 2/a (tel. 422872), v Proseški ulici na Opčinah št. 28 (tel. 211128), v Križu št. 274 (tel. 220361), na Proseku št. 220 (tel. 225212), v Nabrežini št.106 (tel. 200429), v Boljuncu 35 (tel. 228772) v Miljah, na Trgu Foschiatti 3 (tel. 271369), na Colu (tel. 227114) in v Zgoniku št. 45 (tel. 229447).

Oropana in poškodovana

Šele včeraj zjutraj, ko se je 55-letna Giuseppina Besa iz Ul. Geppa 20 zatekla po zdravniško pomoč v glavno bolnišnico, je policija izvedela za rop, katerega žrtev je bila dan prej. Ženska se je namreč šele včeraj zatekla po zdravniško pomoč, ko so bile bolečine v roki že neznosne. V torek popoldne, okrog 15.30, se je sprehajala po Ul. Romagna, ko se ji je približal mladenič in ji s silo iztrgal torbico iz rok in jo hkrati pahnil na tla. Ženska je padla na lakete, bila pa je tako preplašena in zaprepadena, da se ni zmenila za bolečine. Včeraj pa so zdravniki ugotovili, da si je zlomila lakete in da bo okrevala v 30 dneh. Ropar je po njenem opisu star približno 16 do 20 let. Na sebi je imel kavbojke, rjav usnjen jopič in telovadne copate.

† Nenadoma nas je zapustila naša draga mama, nona in teta

Maria Carli vd. Gregori

Pogreb bo jutri, 6. novembra, ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev in nato na pokopališče v Trebče.

Žalostno vest sporočajo hči Silva z možem Ucciom in vnukom Massimo, sin Bruno (odsoten) z družino, nečakinja Milena in drugo sorodstvo.

Trst, 5. novembra 1987 (Pogrebno podjetje Zimolo)

Ob težki izgubi drage Berte Verginele vd. Štoka Žužič sočustvuje z družino in sorodniki

Dora z družino

KPI sklicuje v Trebčah srečanje s prebivalstvom Vzhodnega Krasa

Komunistična stranka prireja drevi ob 20. uri v Ljudskem domu v Trebčah javno zborovanje, na katero vabi prebivalce Vzhodnega Krasa, ki so odločili, da se iz protesta ne bodo udeležili referendumov. Vodstvo tržaške federacije je nadalje povabilo predsedstvo Odbora na razgovor, tako da bi razčistili polemiko, ki je izbruhnila te dni, in obenem preučili možnost drugih pobud za enotno protestno akcijo. V zvezi s tem je pokrajinski tajnik Ugo Poli izjavil, da KPI ni proti takemu načinu boja, ker bi šel proti stališčem KPI ali drugih strank o referendumih. V ospredju je načelno vprašanje o sredstvih demokratičnega boja: KPI smatra, da je izbrano zgrešeno in da si domačini pravzaprav sami sebi škodijo, ko se odrekaajo referendumu. Poli je nadalje poudaril, da je treba zahtevo KPI, naj se državljanom vrnejo volilna potrdila, razumeti kot jamstvo volilne pravice in to ne glede na glas, ki ga bo vsak oddal v nedeljo.

Konvencija med CGIL in Unipol

Odločitev sindikata CGIL, da bo povečal in izboljšal storitve za svoje člane, se uresničuje tudi v naši deželi. V torek, 10. novembra, bodo podpisali pomembno konvencijo med zavarovalnico Unipol in deželno sindikalno konfederacijo. Na njeni osnovi se bo lahko 90 tisoč njenih članov v naši deželi po ugodnih pogojih posluževalo paketa zavarovalniških in finančnih storitev skupine Unipol, ki grede od osebnih posojil do možnosti investiranja in leasinga, poleg tradicionalnih zavarovanj za nesreče, bolezni in avtomobile.

Prav pri avtomobilskem zavarovanju velja poudariti inovativni vidik police za primer požara in kraje, ki po posebno ugodnih pogojih vključuje tudi službo Europe Assistance za osebo in stanovanje.

Krivosovi kvadrati v TKG

Kvadrat, podobno kot krogla, je vse od antike simbol popolnosti in čistosti in stalno ponuja nove interpretacijske in izrazne možnosti. »Kvadrat kot umetniška tema« je namreč naslov razstave, ki jo bodo odprli nocoj v galeriji TK in ki je že dalj časa najznačilnejši pomenski kompleks grafike tržaškega mojstra Marjana Kravosa. Kvadrat in njegove pomenske razsežnosti pričajo o njegovem umetniškem ravnesvju, ki združuje tehnično popolnost in dopolnjeno vsebinsko strukturo.

Ariston pripravlja pregled avstralske kinematografije

V kinodvorani Ariston bodo od ponedeljka, 16. novembra, do petka, 20. novembra, predvajali deset avstralskih filmov. Prikaz sodi v okvir 8. festivala festivalov in gre za filme, ki jih še niso vrteli v Italiji. Podrobnega sporeda tega pregleda avstralskih filmov, ki nosi naslov »Zadnji val«, še niso objavili. Razpored bo vsekakor na razpolago v prihodnjih dneh pri blagajni kina Ariston. Znano je zaenkrat le to, da bodo predvajali po dva filma na dan, da bodo filmi v izvirniku z italijanskimi podnaslovi in da bo treba za dnevno vstopnico, veljavno za ogled dveh filmov, odšteti le 5000 lir.

S pregledom manj poznanega avstralskega filma se nadaljuje tradicija Festivala festivalov, ki želi seznaniti tržaško javnost s kinematografijo tistih držav, ki si s težavo utrjujejo pot na italijanskem kinematografsko tržišču, ali pa si je sploh ne morejo utreti.

Lani so, kot znano, posvetili pozornost avstrijskemu filmu, še prej pa madžarskemu in češkoslovaškemu.

Vodstvo kinodvorane Ariston, ki je pregled avstralskega filma pripravilo v sodelovanju z Zvezo FICE, Taormino Arte, ministrstvom za prireditve ter avstralskim veleposlaništvom v Rimu, pripominja, da je pobuda namenjena v prvi vrsti vsem, ki se učijo angleškega jezika, ter članom British Film Cluba ter Italijansko-ameriškega združenja.

■ V soboto bodo v občinski galeriji na Trgu Unità odprli razstavo slikarja Stefana Pesaresija, ki prihaja iz Mark, že več let pa živi v Trstu. Po številnih nastopih na skupinskih razstavah na deželi in vsedržavni ravni se Pesaresi tokrat prvič samostojno predstavlja v Trstu. Predstavil ga bo umetnostni kritik Carlo Milic.

Upravni svet EAPT odobril proračun za leto 1988

Urnovnešene poslovne številke Avtonomne pristaniške ustanove

Proračun Avtonomne pristaniške ustanove za leto 1988 je po dolгих letih spet uravnovešen. Odobril ga je upravni svet, ki je sprejel tudi triletni načrt posegov za obdobje 1988-1990. Slednji predvideva nadaljnje pobude za racionalizacijo storitev, za popolno finančno sanacijo in za temeljito strateško akcijo pridobivanja novega prometa.

Predsednik Pristaniške ustanove Michele Zanetti je poudaril, da že osnutek letošnjega finančnega obračuna kaže na dejansko uravnovešenje, predvsem zaradi predvidenih prispevkov iz državnega zakona o sanaciji pristaniškega upravljanja. Danes lahko mirno trdimo — je dejal Zanetti — da je tržaško pristanišče na zanesljivi poti dejanske sanacije, tako po zaslugi vladnega načrta kot prizadevanj Pristaniške ustanove in vseh pristaniških komponent, usmerjenih v operativno racionalizacijo in v osvajanje novih prometnih tokov. To pa pomeni, da se bo državni denar dobro obrestoval.

Generalni direktor ustanove Luigi Rovelli je posebej poudaril dejstvo, da so med postavkami triletnega načrta skrčenje zaposlenih na 900 od sedanjih 950, strategija operativnih terminalov in nadaljnji dvig proizvodnosti v funkciji povečanja prometa. Sicer pa je bilo povečanje vidno že v letošnjem letu: promet kontejnerjev je v prvih desetih mesecih porasel za 13 odstotkov, promet z raznim blagom pa za 12 odstotkov. Ob koncu leta bo tržaško pristanišče prvič preseglo število sto tisoč iztovorjenih ali natovorjenih kontejnerjev. Največ prizadevanj bo potrebno vložiti prav v dvig proizvodnosti, še posebno z ozirom na skrčenje števila zaposlenih. Posebno pozornost bodo pri EAPT posvetili terminalom, tako za specializirani promet s kontejnerji in ladjama ro-ro, kot tudi za tradicionalni promet, s trimesečnim preverjanjem storilnosti. Pri tem pa bodo strogo upoštevali,

da so terminali avtonomne enote tako po stroških kot po proizvodnji.

Kar zadeva Enotno družbo pristaniških delavcev je Rovelli povedal, da je trenutno v teku preverjanje sporazuma iz letošnjega februarja, po katerem naj bi prišlo do "nekonfliktnega" skrčenja članov posameznih delovnih skupin. Na ta način naj bi dosegli prilagoditev tarifne politike v ključnih sektorjih, v katerih bi kazalo povečati promet in koncentrirati delovno silo.

Celovito kratkoročno in srednjeročno strategijo Pristaniške ustanove pa je Rovelli takole začrtal: racionalizacija storitev, opredelitev in dokončanje velikih del (kot so Sedmi pomol, Adria Terminal, Trajanovo obrežje, hitre cestne povezave in lesno pristanišče) in pobude za pridobivanje novih prometnih tokov. Pri teh pobudah ima aktivno vlogo tudi finančna družba Finporto in njeni delničarji, glavni adut, s katerim razpolaga tržaško pristanišče pa je vsekakor brezcarinska cona v starem pristanišču, za katero se zanjajo tako italijanski kot tuji investitorji.

Upravni svet Avtonomne pristaniške ustanove je osvojil tudi resolucijo sindikalnih organizacij, v kateri je med drugim izraženo »vabilo italijanski vladi in parlamentu, naj izdelata in sprejmeta zakon za preureditev in reformo pristaniškega upravljanja, v katerem mora biti upoštevana specifičnost tržaškega pristanišča v okviru politike mednarodne blagovne menjave«. Sindikalna resolucija tudi zahteva, naj v okviru ekonomskih in trgovinskih sporazumov z državami iz tržaškega zaledja in še posebno s članicami vzhodnoevropskega Sveta za vzajemno pomoč, »zavzamejo še večjo težo izbire o novem in kvalificiranem posegu Pristaniške ustanove na trgovinski sektor«. S tem bi po eni strani okrepiili vlogo paketov storitev po globalni in vnaprej določeni ceni, po drugi strani pa bi na novo ovrednotili podobno brezcarinskega pristanišča.

V Boljuncu proslava oktobrske revolucije

Letos poteka sedemdesetletnica oktobrske revolucije. Dolinska sekcija KPI bo obletnico proslavila s prireditvijo, ki bo v občinskem gledališču France Prešeren v Boljuncu v soboto, 7. novembra, ob 20. uri. Nastopil bo Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič pod vodstvom Oskarja Kjudra ter s sodelovanjem sopranistke Edith Kocjančičeve, recitatorjev Staneta Raztresena in Giorgia Fortunata ter solista Pavla Cerkveniča. Prisotni bodo tudi senator Stojan Spetič, člani organizacije Italija—ZSSR in delegacija sovjetske ladje, ki je trenutno zasidrana v tržaškem pristanišču.

Priznanja trem tržaškim občanom

Včeraj so na tržaškem županstvu podelili javna priznanja trem občanom. Mauro Covacich je prejel spominsko kolajno in diplomu za sodelovanje v reševalnih akcijah ob potresu, ki je 23. novembra 1980 prizadel Kampanijo in Bazilikato. Covacich se je omenjenih akcij udeležil kot naborni vojak, priznanje pa mu je zdaj podelil izredni komisar za tamkajšnja potresna območja.

Na včerajšnji slovesnosti sta nadalje Ugo Dolce in Tullio Petronio prejela častno občanstvo občine Borgo Tossignano v pokrajini Bologna. Tu sta leta 1945 sodelovala v bojih za osvoboditev izpod nacifašizma kot mornarja-bojevnika skupine Folgore.

Vsa tri priznanja je namesto župana izročil občinski odbornik za splošne zadeve Forti.

Čas žganjekuhe

V Bregu so v teh dneh začeli z žganjekuho, medtem ko se na Krasu tega opravila še niso lotili. Prvi so letos začeli kuhati žganje pri Parovelu v Mačkoljah, kamor prinašajo tropine ne samo domačini, ampak tudi vinogradniki iz miljskih hribov in iz tržaškega predmestja. Na sliki vidimo skupino vinogradnikov s Kolonkovca in iz Ricmanj, pri njih pa lastnika "kotla" med branjem našega dnevnika.

Literarni natečaj pokrajinske uprave za ostarele občane

Tržaška pokrajinska uprava - kot smo že poročali - je razpisala literarni natečaj na prosto temo »Božič ostarelih v Trstu«. Prispevke v prozi ali poeziji lahko pošljejo vsi, ki so dopolnili šestdeseto leto starosti in ki prebivajo v tržaški pokrajini. Možnost sodelovanja na natečaju pa imajo tudi Tržačani, ki živijo v Avstraliji. V poštev pridejo prozna dela in poezije v italijanski, tržaškem dialektu in slovenščini, ki jih bo ocenila posebna komisija, nakaar bodo najboljše dela nagradili. Prvi nagradi, tako za prozo, kot za poezijo, znašata 600.000 lir, drugi nagradi 450.000 lir, tretji 350.000 lir, četrti 250.000 lir, peti 200.000 lir in šesti 150.000 lir. Prav tako znašata prvi nagradi za prozno delo in poezijo v slovenščini 600.000 lir. Prva nagrada za najboljšo prozo ali poezijo tržaških emigrantov v Avstraliji pa bo letalsko potovanje Avstralija-Trst-Avstralija.

Prispevke, ki še niso bili nikjer objavljeni, je treba poslati na tajništvo predsedstva pokrajinske uprave, Ul. Geppa 21 (drugo nadstropje) najkasneje do 13. ure dne 10. novembra letos. Spisi, natipkani v dvojnem razmahu in označeni samo z geslom, ne smejo presegati treh strani. Tudi na kuverti mora biti označeno samo geslo, vsi podatki o avtorju pa morajo biti priloženi v zaprti kuverti, označeni prav tako z istim geslom.

Za morebitne dodatne informacije se zainteresirani lahko obrnejo na urad za navodila tržaške Pokrajine v Ul. Geppa 21 (prvo nadstropje) od 8. do 12. ure (tel. 618112, int. 241).

Zaposlili bodo poklicne bolničarje

Tržaška občina bo v pričakovanju razpisa javnega natečaja zaposlila poklicne bolničarje, ki jih bo namestila v domovih za ostarele. Kdor bi želel nastopiti začasno službo in ima poklicno diplomu, lahko vloži prošnjo na posebnem obrazcu. Prošnje sprejema urad za občinsko osebje, Trg Unità 4, drugo nadstropje.

Dvanajst novih delovnih mest na tržaški Občini

Tržaška občina je razpisala javni natečaj za dvanajst stalnih delovnih mest. Zaposlili bodo štiri grobarje, dva grezničarja in šest smetarjev. K natečaju se lahko prijavijo vsi, ki so dopolnili 18. leto starosti in niso presegli 35. leta, razen za primere, ki jih predvideva zakon. Prošnje je treba vložiti vključno do 28. novembra, do 12. ure. Za podrobnejše informacije se zainteresirani lahko obrnejo na 2. oddelek za občinsko osebje, Trg Unità 4.

izleti

Sekcija KPI občine Dolina organizira 5-dnevno potovanje na Madžarsko s silvestrovanjem v Budimpešti od 30. 12. 87 do 3. 1. 88. Vpisovanje od torka, 10. t. m., do petka, 13. t. m., ob 20. do 21. ure na sedežu sekcije v Dolini 75/A. Informacije po telefonu na št. 232223.

Prispevajte za

»Dijaško matico«

BRANISLAV NUŠIČ

Sumljiva oseba

Režija: DUŠAN JOVANOVIČ

Danes, 5. t. m., ob 16.00 - Abonma red I

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Ul. sv. Frančiška 20

MARJAN KRAVOS

Grafični cikel
KVADRAT KOT
UMETNIŠKA TEMA

Otvoritev danes, 5. novembra, ob 18. uri.

razne prireditve

KD Vesna in sekcija KPI iz Križa prirediti danes, 5. novembra, ob 20. uri v Domu A. Sirk v Križu OKROGLO MIZO O REFERENDUMIH. Sodelujejo Brezigar - SSK, Tuta - PSI in Gerbec - KPI. Vabljeni!

Slavistično društvo priredi jutri, petek, 6. novembra, DRUŽABNO SREČANJE za člane, sodelavce, učitelje in profesorje slovenščine iz Trsta in Gorice. Družabnost bo v restavraciji Soban v Jamljah. Začetek ob 19. uri.

Sekcija KPI Z. Kralj iz Trebč organizira v Ljudskem domu v Trebčah jutri, 6. t. m., ob 20.30 PROSLAVO OKTOBRSE REVOLUCIJE. Na sporedu nastop pevskega zbora Skala iz Gropade, recital Draga Gorjupa, govora Borisa Iskre in Fausta Monfalcona.

Krožek mladih komunistov zahodnega Krasa organizira v soboto, 7. novembra, PLES z ansamblom "Nočni skok" v Ljudskem domu v Križu. Začetek ob 20.30.

Sekcija KPI občine Dolina organizira v soboto, 7. t. m., ob 20.30 v gledališču F. Prešeren v Boljuncu PROSLAVO OKTOBRSE REVOLUCIJE. Sodelujeta TPPZ P. Tomažič in tov. senator Stojan Spetič.

PD Mačkolje vabi na otvoritev razstave z naslovom "OŽIVLJAJMO STARO IN LEPO, ZA SEDANJOST IN BODOČNOST!" (kmečko orodje in posoda), ki bo v soboto, 7. novembra 1987, ob 19. uri v srenjski hiši v Mačkoljah. Na sporedu bo kulturni program. Razstava bo odprta do 15. novembra ob 16. do 20. ure.

SKD Slavec - Ricmanje in KPD Jadran - Dekani pod pokroviteljstvom ZSKD-Trst in ZKO-Koper prirejata v Ricmanjih 7. in 8. novembra ter v Dekanih 14. in 15. novembra kulturno manifestacijo ISTRa ob 105. obletnici ustanovitve pevskega zbora v Ricmanjih in ob 75. obletnici smrti Ivana Benka, ustanovitelja Čitalnice v Dekanih. V soboto, 7. t. m., ob 20. uri v galeriji Babna hiša v Ricmanjih otvoritev likovne razstave Toma Vrana in IX. razstave in pokašnje novih vin ob sodelovanju ženskega pevskega zbora Jadran iz Dekanov. V nedeljo, 8. t. m., ob 17. uri v gledališču F. Prešeren v Boljuncu kulturna prireditev. Nastopajo: MePZ Slavec-Ricmanje, Obalni oktet Izola, pesnik Edelman Jurinčič, MePZ Primorsko-Mačkolje, MePZ srednjih šol Koper, glasbena skupina Istra Nova, oktet Škofije, MePZ Slovenec-Boršt in MePZ Obala-Koper. V soboto, 14. t. m., ob 20. uri v Kulturnem domu v Dekanih otvoritev likovne razstave Demetrija Čaja ob sodelovanju MePZ Slavec iz Ricmanj. V nedeljo, 15. t. m., ob 17. uri v Kulturnem domu v Dekanih kulturna prireditev. Nastopajo: ŽPZ Jadran-Dekani, MPZ Venturini-Domjo, pesnik Aleksij Pregarc, MePZ upokojencev Koper, MPZ V. Vodnik-Dolina, glasbena skupina iz Privdora, MePZ Tomos-Koper, MePZ PD Mačkolje in MZ Ciril Kosmač-Koper. Vabljeni!

KD Rdeča zvezda vabi v nedeljo, 8. novembra, ob 18. uri v športno-kulturni center v Zgonik na veseloigro A. Kralja »KDO JE NA VRSTI?« v izvedbi Amaterskega odra J. Štoka s Proseka, režija Igor Malalan.

Godbeno društvo Vesna - Križ vabi na KONCERT GODBE NA PIHALA IZ RICMANJ, ki bo v nedeljo, 8. novembra, ob 17. uri v Domu A. Sirk v Križu v okviru prijateljskega srečanja.

KD Ivan Grbec - Škedenj priredi v sredo, 11. novembra, ob 19. uri MARTINOVANJE. Ob 20.30 BESEDA-OPERA v izvedbi Seniorske skupine SKD Tabor. Režija Drago Gorup. Vabljeni!

Mladinska skupina P. Tomažič organizira v nedeljo, 15. novembra, 4. LOV NA ZAKLAD. Sklepna prireditev v gledališču F. Prešeren s sodelovanjem ansambla. 1. nagrada: 8-dnevno bivanje na snegu v Alleghe (Belluno) za 2 osebi. Informacije in vpisovanje v Prosvetnem domu na Opčinah, v Ljudskem domu v Križu ter v gostilnah Pri lipi v Bazovici in Pri Tatjani v Dolini.

Gostovanje SNG - Drama iz Ljubljane

Bertolt Brecht

MALOMEŠČANSKA SVATBA

Režija EDVARD MILER

Jutri, 6. novembra, ob 20.30 - Abonma red A in D

V soboto, 7. novembra, ob 20.30 - Abonma red B-F in E

V nedeljo, 8. novembra, ob 16.00 - Abonma red C in G

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

Ciklus OTROŠKE URICE
PRI NŠK

KAKO NASTANE OTROŠKA SLIKANICA?

Na to in podobna vprašanja nam bo odgovarjal s svinčnikom v roki slikar in ilustrator KLAVDIJ PALČIČ.

Srečali se bomo jutri, 6. novembra, ob 17. uri v prostorih NŠK, Ul. sv. Frančiška 20/I.

Vabljeni osnovnošolski otroci.

prispevki

V počastitev spomina Zorka Sancina darujejo družine Fonda 100.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev.

Namesto cvetja na grob Josipa Bandelja darujeta Lidia in Romano Stoka 20.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

Ob poroki ljubljene vnukinje Milene daruje Milan Tomažič iz Pirana 20.000 lir za Zvezo borcev Boljunc.

V spomin na Romana Čaja daruje kolektiv Slovenskega stalnega gledališča 155.000 lir za Dijaško matico.

V spomin na dragega bratranca Franca Coljo daruje Janko Gruden 50.000 lir za Sklad M. Čuk.

V spomin na Josipa Sancina ob 15. obletnici smrti darujejo Pavla, Sergij in Divna 60.000 lir za pihalni orkester Breg.

V spomin na Ido Jakomin daruje Silva Bogatec 20.000 lir za Dom J. Ukmar.

V spomin na Tiberija Ruchina darujeta Elena in Silva 30.000 lir za spomenik padlim v NOB v Križu.

Ob obletnici smrti Marije Perhauc daruje sestrčina Pina 50.000 lir za cerkev na Repentabru.

Ob 10. obletnici smrti Ivana Riose daruje žena Lojzka 10.000 lir za KD I. Cankar in 10.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev.

V spomin na Alojza Puriča darujejo uslužbenici, upravniki in nadzorni odbor Društvene prodajalne na Opčinah 190.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Opčinah.

V spomin na Franca Mahniča darujeta Ivanka in Stanka Hrovatin 30.000 lir za sklad Dela.

V spomin na moža Andreja in sinova Andreja in Karla daruje Marija Ražem (Bazovica 37) 30.000 lir za spomenik padlim v NOB v Bazovici.

Karlo Breženda (Domjo) daruje 20.000 lir za Zvezo borcev Boljunc.

Milan Kuret z družino daruje 20.000 lir za spomenik padlim v NOB v Boljuncu. Namesto cvetja na grob Franja Colje darujeta Miloš in Anuška Zidarič 50.000 lir za ŠK Kras.

V spomin na Mirka Douška ob 20. obletnici smrti darujeta Angel in Karla 15.000 lir za spomenik padlim v NOB v Križu.

V spomin na brata Henrika Stefančiča darujejo sestre Angela, Kristina in Lucija 60.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Križu.

Ob obletnici rojstnega dne Hadrijana Cotiča darujeta Adriana in Marino 25.000 lir v isti namen.

V spomin na padlega brata Viktorja daruje Vida Košta 10.000 lir za spomenik padlim v NOB v Križu.

Ob obletnici rojstnega dne Hadrijana Cotiča darujejo žena Slava in hčere z družinami 30.000 lir za spomenik padlim v NOB v Križu in 30.000 lir za sekcijo VZPI-ANPI iz Križa.

V počastitev spomina Pepija Bandelja darujeta Livio in Laura 20.000 lir za spomenik padlim v NOB na Kontovelu.

menjalnica

Ameriški dolar	1250.—
Nemška marka	734.—
Francoski frank	213.—
Holandski florint	651.—
Belgijski frank	34.—
Funt šterling	2182.—
Irski šterling	1915.—
Danska krona	186.—
Grška dragma	8.—
Kanadski dolar	920.—

razna obvestila

Slovenski taborniki v Italiji Rod modrega vala Trst-Gorica vabijo člane na REDNI OBČNI ZBOR, ki bo v prostori KD Jezero v Doberdovu v nedeljo, 8. novembra, ob 10. uri.

Narodna in študijska knjižnica v Trstu prireja DEŽELNI KNJIŽNICAŠKI TEČAJ, ki se bo vršil 3-krat tedensko v popoldanskih urah. Začetek tečaja bo v torek, 10. novembra, zaključil pa se bo 25. novembra 1987. Tečaj je brezplačen. Prijave na navadnem papirju pošljite na naslov: Narodna in študijska knjižnica, Ul. sv. Frančiška 20/I, 34133 Trst. Na razpolago je še nekaj mest.

Tabor mladih mladim obrtnikom. Vabimo vas, da se ponovno ali na novo udeležite decembrskega sejma, ki bo v Prosvetnem domu 3., 4. in 5. decembra na Opčinah. Na sejmu lahko razstavljate vse svoje obrtniške izdelke. Prosimo vas, da se pismo javite na naslov: Tabor mladih, Ul. Ricreatorio 1, 34016 Opčine, do 10. novembra 1987.

Združenje upravičencev jusarskih pravic v Bazovici sklicuje v ponedeljek, 16. t. m., ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju OBČNI ZBOR, ki bo v prostorih Bazoviškega doma. Vljudno vabimo vse člane k udeležbi. Odbor.

mali oglasi

OSMICO ima Božo Sedmak v Križu št. 165. Toči črno in belo kapljico.

OSMICO je odprl Felo Kosmač v Borštu. Toči belo in črno vino.

ALDO KOVAČEV je v Doberdovu pri cerkvi odprl osmico. Nudi vino in pri-grizek lastne proizvodnje.

UGODNO PRODAJ štedilnik na tekoči plin in na elektriko, s prostorom za jeklenko. Tel. 743988.

DAM v NAJEM skladišče pri Domju, 70 kv. m. Tel. 228390.

KUPIM lesene tramove dolge 7 m, v dobrem stanju. Tel. 228886.

MLAD SLOVENSKI PAR kupi hišico na Krasu, tudi potrebno popravil. Tel. 815701 ob večernih urah.

včeraj - danes

Danes, ČETRTEK, 5. novembra
ZAHAR

Sonce vzide ob 6.50 in zatone ob 16.47 - Dolžina dneva 9.57 - Luna vzide ob 16.21 in zatone ob 6.31.

Jutri, PETEK, 6. novembra
LENART

PLIMOVANJE DANES: ob 1.57 najnižja -51 cm, ob 8.23 najvišja 54 cm, ob 14.36 najnižja -42 cm, ob 20.27 najvišja 39 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 10,8 stopinje, zračni tlak 1031,5 mb narašča, veter 24 kilometrov na uro vzhodnik severovzhodnik, burja, s posameznimi sunki do 60 km na uro, vlaga 45-odstotna, nebo jasno, morje razgibano, temperatura morja 17,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Guglielmo Somma, Teresa Benedetti, Enrico Vattovani, Irena Semi, Taisija Cesar, Sara Starc, Stefano Starc, Francesco Floccari, Lorenzo Petronio.

UMRLI SO: 81-letna Augusta Bartolich, 72-letna Nives Zanon, 64-letni Vincenzo Picone, 72-letna Amalia Stocovaz, 79-letna Giuseppina Wolf, 78-letni Antonio Sossi, 88-letna Caterina Rizzi, 76-letna Emma Zaccardi, 85-letni Giuseppe Carmeli, 56-letni Mario Del Bianco, 85-letna Maria Stipančič vd. Maccorsi, 79-letna Maria Fonda vd. Goina, 83-letna Margherita Sferch vd. Tron, 74-letni Giovanni Borstelj, 71-letni Luigi Stalla.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 2., do sobote, 7. novembra 1987

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30

Ul. Ginnastica 6, Ul. Cavana 11, Ul. Alpi Giulie 2 (Altura), Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan).

OPČINE (Proseška ulica 3, tel. 422923) in MILJE (Mazzinijev drevored 1, tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30

Ul. Ginnastica 6, Ul. Cavana 11, Ul. Alpi Giulie 2 (Altura), Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan), Ul. Dante 7, Ul. dell'Istria 18.

OPČINE (Proseška ulica 3, tel. 422923) in MILJE (Mazzinijev drevored 1, tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Ul. Dante 7, Ul. dell'Istria 18. OPČINE (Proseška ulica 3, tel. 422923) in MILJE (Mazzinijev drevored 1, tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpriznična od 14. do 20. ure in priznična od 8. do 20. ure

4. 11. 1987

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Telef.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131

utrinki iz naše preteklosti

boris kuret

Narodno in laško petje na šagri

Iz tržaške okolice, 30. julija — Draga »Edinosti! Ni še veliko časa, od kar sem ti pisal nekaj obžalovanja vrednih reči, ki se godijo v tržaški okolici. Ali danes pa obžalujem, da se godijo take reči tudi v drugih vaseh, katere so zunaj tržaške okolice. V nekem listu »Edinosti« sem pisal o neki šagri, ki je bila v Padričah, t.j. v vasi blizu Bazovice. Pisal sem namreč, da sem tam opazil same slovenske zastave, ali slišal sem v začetku samo laško ostudno petje, ne, petje ni bilo, marveč rjovenje od nekaterih okoličanskih fantov, katero je vse pačilo in nečast delalo njim in našemu premilemu narodu.

Prav tako sem se napolil v nedeljo popoldne t.j. 27. julija proti Bregu v Boršt, ker sem zvedel, da bodo imeli ta dan tamkajšnji fantje takomenovano šagro. Res malo čudno se mi je zdelo, da tamkaj tako skupnost dovoljuje svojim fantom ples, ko so v tržaški okolici to strogo prepovedali. Saj je Boršt le pičle pol ure od Bazovice, v kateri je naš precartani magistrat (tržaška občina) veselico in tudi fantovski ples prepovedal. Kaj tja ne pride kolera? Ali so tam ljudje tako dobro zavarovani pred boleznijo, kakor v Trebčah?

Zdi se nam, ako bodo hoteli imeti okoličanski fantje še ples, da bo morala okoličanska godba v Marsiljo ali v Tulon pisati, da jim pošljejo novo polko pod imenom »Polca do cholera«, katero zdaj ob času kolere tam plešejo, ali pa po »Polca Garibaldina« in plesišče s koslino politi, da ne bo nevarno, da se kolera priklíče, potem jim magistrat gotovo plesu dovoli. Pa da se preveč ne oddaljim od svoje naloge, naj torej nadaljujem. Ko sem prišel v Boršt, zagledam vse zastave slovenske in avstrijske. Mislim sem si: »No vsaj tukaj bodo vse slovensko.« Ali zastoni si ušesa natezal, da bi slišal kako slovensko pesem; le »Bella mora« in »Me batte el cor« itd. so odmevale po izserskih slovenskih hribih. Oj fantje! Ali se še ne spreobrnate? Ali morebiti ni bilo grdo ko ste čitali od onih fantov, ki so v Padričah pod slovensko zastavo laške pesmi tulili? Kaj mislite, da si delate čast s tem svojim petjem? O ne, s tem še sami sebe grdite in si sramoto nakopavate. Kakor sem pozneje zvedel, bili so ti kavalirji iz Boljunca, Doline in tudi nekateri okoličanski vmes. Posebno čudno se mi je zdelo od Dolincev, ko so mi povedali, da so tudi oni pomagali rjoveti. Saj v Dolini vem, da imajo tudi mladega pevovodjo, kateri ima veselje do narodnega petja. Zatorej fantje! Učite se slovenske pesmi in popustite ono grdo laško kvakanje, da se nam ne bodo naši bratje Slovani smejali in nas pred svetom sramotili, kar bi prav bilo, ako bo to še kaj časa trajalo! Kako za božjo voljo hočete potem, da nam pripoznajo naše pravice, ako se kažemo vse

kaj drugega, nego Sovence, Slovence v pravem pomenu besede!

— Ko tako več časa tukaj poslušam, zaslišim dobro in znano lpavčevo pesem »Slovenec sem« in potem še več drugih slovenskih pesmi, katere sem z veseljem poslušal. Precej sem spoznal, da so oni bližnji Bazovci, ker sem jih videl že pri šagri v Padričah, kateri so prišli na plesišče z geslom: »Naprej zastava slave«, a sem pa s pesmijo »Slovenec sem!« Z radostjo so jih domačini sprejeli. Lepo pa se mi je zdelo, ko so drugi laške pesmi tulili, da so jim Bazovci še živjo! pritrjevali. Bazovci so jih v obraz za norca imeli, ali oni neumneži so vseeno svojo krulili, ker so mislili, da jih zares odobravajo. Tudi danes kličem: Živjo bazovski fantje! ker se pri vsakem plesu tako dobro vedejo, a sramota drugim, ki se upajo pod slovenskimi zastavami grde laške pesmi tuliti. Vsa čast gre Borštanom, da so letos razobesili same narodne in avstrijske zastave! Zvedel sem, da so imeli prav ta dan tudi v Ricmanjih šagro. To se že samo po sebi razume, da tudi laškega petja (?) ni smelo tam manjkati. — Zatorej kličem vsem onim fantom, kateri se niso še spreobrnili, naj to v kratkem store, ako ne, nasvetujem kaj drugega proti takim trmežem.

(po Edinosti, 6. avgusta 1884)

Lekarna Piccoli, pri anđelu.

Ljubljani, na Dunajski cesti.

Gosp.

Lekarnar Piccoli

Ljubljana.

Vaše železnato vino sem uporabljal z izvrstnim uspehom pri moji soprogi, katera je dolgo časa nervozna. Prosim Vas, da mi določite imenovanega vina.

Dr. L. Färber

c. in kr. stabni zdravnik.

V GORICI, dne 16. junija 1901.

Razprodaja se v lekarnah v Trstu, Istri, Dalmaciji, Primorskem, Gorškem in Tolminskem po K 2.40 steklenica.

sklad mitja čuk

jelka cvelbar

Prosti čas v družini

Pred nedavnim smo iz sredstev javnega obveščanja razbrali, da bodo odslej Japonci morali razpolagati z več urami prostega časa zato, da bi njihova produktivnost ne preseгла varne meje za ekonomijo. Razglabljanje o tej novici prepuščamo drugim, prav pa je, da se ustavimo ob pojmu prostega časa. Posebej o prostem času v družini, v kateri odrasčajo otroci.

Ce se starši zamislimo nazaj v čas, ko še ni bilo otrok, potem bomo ugotovili, da je bil takrat naš prosti čas drugačen. Imeli smo drugačne možnosti, privoščili smo si lahko mariskaj, česar si sedaj, ko so otroci še majhni, ne moremo.

Vendar je tudi v družinskem življenju prosti čas pomembna sestavina. Da bo ta komponenta tudi učinkovita, se moramo te družinske naloge lotiti zavestno.

Družina se temu ne more izmakniti. Na Švedskem so na primer poskusili nadomestiti vlogo družine pri predšolski vzgoji tako, da so organizirali v družinski hiši skupine od 10 do 15 otrok z dvema vzgojiteljicama. Rezultat je bil porazen. Predvsem nobena družina nima na kupu toliko otrok iste starosti in dve mladi materi brez očeta. Dogajalo pa se je še hujše: starši so bili nezadovoljni, ker so morali ob koncih tedna imeti otroke doma, ko pa so bili po tedenski službi tako zelo utrujeni. Prišlo je torej do popolne odtujitve. Družina mora sama načrtovati svoj prosti čas. Zato pa, da ga lahko načrtuje, ji mora biti jasno, kaj prosti čas je.

Včasih je bilo zelo razširjeno mnenje, da je prosti čas nasprotje dela. To je popolna neresnica. V danem trenutku je za dano osebo lahko tudi težko delo sprostitev v prostem času. Oglejmo si kmečka opravila: ta so delo, dokler so ne-

izbežna opravila, ki so človeku potrebna za obstoj, brž ko taka dejavnost pomeni zadostitev notranje potrebe po sprostivti, ki je razmeroma nevezana na zunanje dejavnike, potem je to aktivnost prostega časa.

Ne moremo seveda postavljati ostre ločnice med delom in dejavnostjo prostega časa, pravzaprav nas tudi ne zanima, če sta delo in prosti čas v nasprotju, zanimajo nas bolj razlike med obema. Lahko bi torej dejali, da je delo vse tisto, kar je obvezno, tudi take družbene obveznosti, ki niso produktivno delo, recimo letanje po uradih, čakanje na vrsto in podobno. V prostem času pa ni obveznih dejavnosti. Prosti čas pomeni torej počitek, rekreacijo, pa tudi sproščeno dejavnost. Tako dejavnost, ki človeku pomaga, da bo zadovoljil svojim notranjim potrebam. Dejavnost torej, ki ga v nasprotju z delovnimi obveznostmi ne bo omejevala.

Aktivnost je torej potrebna, brez nje človek ne more zadovoljevati svojih potreb, niti misliti na lastno srečo. Vendar nismo vsi ljudje enaki in tudi družine niso vse enake. Nekatere, ki imajo večjo zalogo znanja, izkušenj in sposobnosti, se pri ustvarjalni živahnosti hitreje znajdejo, saj jim navadno zmanjkuje časa za vse, kar bi hoteli storiti. Vendar moramo tudi zaradi gospodarskih zakonitosti, ki nas vodijo v vedno več odmerjenega prostega časa, usposobiti vsakega človeka, ne le tistega iz idealne družine, v sposobnost, da bo v prostem času živel zadovoljno in srečno.

Nedvomno je pri taki nalogi izredno pomembna vloga družine, ki se je spremenila, nič več ni vsaj treh rodov pod isto streho, družinski člani pa se običajno vračajo domov za to, da bi se spočili. Dnevni ritem nam navadno ne da, da bi se družina zbrala ob jedi na pomenek. Za to nam ostane le večerja. Takrat dobimo čas za izmenjavo informacij o družinskih članih, za nevsiljivo obliko družinskega sestanka, če le ne dovolimo, da bi nam televizijski zaslon kratil dragocene trenutke.

Časovna stiska, ki je za našo dobo tako značilna, preprečuje odkrivanje potreb družinskih članov, ker se še celo takrat, ko to ne bi bilo potrebno, ne znamo odtegniti večno prisotnemu zaslonu, ki nam preprečuje umirjen pogovor in čustveno prijetno obarvane pomenke.

Vsi starši bi se morali zavedati, da je ureditev dnevnega ritma družine temeljni kamen za zdrav razvoj otrok in družine same. Nemaokrat se namreč pripeti, da se družinski člani v resnici tako malo poznajo med seboj, da so starši hudo presenečeni, ko spoznajo, da sta njihov sin ali hči zašla na kriva pota, da ju je stiska, ki je še opazili niso, spejala v beg pred resničnostjo, v svet drog, in da je pravzaprav njihova družina popolnoma odtujena.

(se nadaljuje)

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1	RAI 2	RAI 3	RTV Ljubljana	TV Koper
7.15 Inf. oddaja: Uno Mattina 9.35 Nanizanka: Storie della prateria 10.30 Dnevnik 10.40 Rubrika: Okrog nas 11.30 Nad.: La valle dei pioppi 12.00 Dnevnik - kratke vesti 12.05 Variete: Pronto... è la Rai? 13.30 Dnevnik 14.00 Tribuna za referendum 14.15 Dokumentarec: Quarkov svet 15.00 Kulturni tednik: Primmisima 15.30 Rubrika: Italijanska kronika 16.00 Nan.: La baia dei cedri 16.30 Risanka: L'ispettore Gadget 17.00 Nan.: La baia dei cedri 17.35 Risanka: Kwicky Koala show 18.05 Tribuna za referendum 18.15 Variete: Ieri, Goggi, domani 19.40 Almanah, vreme in dnevnik 20.30 Fantastični večer, vmes film Herbie sbarca in Messico (kom., ZDA 1980, r. Vincent McEveety, i. Charlie Martin Smith) 22.05 Fantastični večer (2. del) 22.40 Dnevnik 22.50 Glas. odd.: Non ti scordar di me 24.00 Dnevnik - zadnje vesti	8.00 Inf. odd.: Prva izdaja 8.30 Jutranja telovadba 9.00 Nanizanka: Cuore e batticuore 10.00 Rubrika: V prijetnem počutju 11.05 Inf. odd.: Otroški laboratorij 11.30 Kviz: Paroliamo 11.55 Variete: Mezzogiorno è... 13.00 Dnevnik - ob trinajstih 13.40 Nadaljevanka: Quando si ama 14.30 Dnevnik in športne vesti 15.00 Variete: D.O.C. 16.00 Nanizanka: Lassie 16.30 Kviz: Farfadè 17.00 Dnevnik - kratke vesti 17.05 Rubrika: Il piacere di Vivere 18.05 Nanizanka: Lui, lei e gli altri 18.30 Dnevnik - športne vesti 18.45 Nanizanka: Miami Vice 19.35 Vreme, dnevnik in športne vesti 20.30 Film: Quelli della San Pablo (dram., ZDA 1966, 2. del) 22.00 Dnevnik - nocoj 22.10 Tribuna za referendum 23.10 Športna rubrika: Eurogol 23.25 Dnevnik - zadnje vesti 23.40 Film: Caccia al montone (kom., Fr. 1975, r. Gerard Pirès)	12.00 Dokumentarna oddaja: Meridiana - Srečanje z umetnostmi 14.00 Dokumentarec: La primavera romana dell'arte belgica 14.30 Variete: Jeans 2 15.30 Izobraževalna oddaja: S.O.S. 011/8819 - Pomoč pri domačih nalogah dijakov nižje srednje šole 16.00 Športna rubrika: Fuoricampo 17.30 Športni dnevnik: Derby 17.55 Šport: EP v košarki, Madžarska-Italija (prenos iz Zalaegerszega) 18.40 Dnevnik - kratke vesti 19.30 Vreme in dnevnik 19.50 Deželne vesti 20.30 Aktualno: Preiskava, Leto 1977 - Obleganje 21.30 Film: Papà sei una frana (kom., ZDA 1982, r. Arthur Hiller, i. Al Pacino, Dyan Cannon, 1. del) 22.25 Dnevnik - nocoj 22.30 Film: Papà sei una frana (2. del) 23.20 Filmske novosti 23.25 Dok.: La macchina del tempo 0.10 Dnevnik - zadnje vesti 0.25 Deželni dnevnik	10.00 TV mozaik. Šolska TV: umetnostna zgodovina (stili - obdobja, življenje - barok, rokoko, klasicizem); glasbena vzgoja (instrumenti - violina, violončelo) 11.00 Matineja. Film: Briljantina - Graese (ZDA 1978, r. Randal Kleiser, i. John Travolta, pon.) 16.25 TV mozaik. Šolska TV (pon.) 17.25 Otroška oddaja: Medvedov Godrnjavček (M. Jezernik, 1. del) 17.40 Mladinska oddaja: Pisma iz TV klobuka 17.55 Dokumentarna oddaja: Bilo je ... oktobrska revolucija 18.25 Zelena straža 18.45 Risanka in Obzornik 19.25 Zrno in vreme 19.30 Dnevnik, nato Tednik 21.15 Nadaljevanka: Gösta Berling (r. Bengt Lagerkvist, i. Thommy Berggren, Lisa Huggson, 1. del) 22.15 Dnevnik 22.30 Aktualno: Manjšine - bogastvo Evrope, Rojaki kot tujci - Valičani (pon. 3. dela) 23.00 Kronika TDF Celje	14.15 TVD Novice 14.20 Nadaljevanka: Veronica 15.15 Nadaljevanka: Orgoglio e pregiudizio (3. del) 16.15 Otroški spored 18.00 Nadaljevanka: Mamma Vittoria 19.00 Odprta meja Danes v Odprti meji med drugim: SOVODNJE — Občinsiki svet o upepeljevalniku TRST — Z razprave v občinskem svetu TRST — Gospodarski razvoj obmejnih območij TRST — Izglasovan načrt KZE TRST — Razstava o nekdanji podobi Trsta 19.30 TVD Stičiče in Mesto danes 20.00 Nanizanka: Mary Hartman 20.25 TVD Novice 20.30 Evropski nogometni pokal: Hajduk-Olympique 22.15 TVD Vsedanes 22.45 Športna oddaja: Eurogol 23.15 Nanizanka: Lo stratagemma

CANALE 5		11.00 Nanizanke: Strega per amore, 11.30 Giorno per giorno, 12.00 La piccola grande Nell, 12.30 Vicini troppo vicini	10.20 Tarzan, 11.20 Cannon, 12.20 Charlie's Angels, 13.20 Arnold	18.00 Risanke	RADIO TRST A		RADIO KOPER (slovenski program)	
7.00 Rubrika: Dobro jutro, Italija	13.00 Otroška oddaja: Ciao ciao, vmes risanke Sandy, Georgie, Miny Pony	13.50 Variete: Smile	14.20 Glasbena oddaja: Dee-jay Television	19.30 Nanizanka: Baretta	7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše: koledarček, pravljica; 8.10 Od Milj do Devina (pon.); 8.40 Almanah; 9.00 V znamenju RK; 9.20 Almanah; 10.00 Pregled tiska; 10.10 S koncertnega repertoarja; 11.30 Zbornik: Svet, v katerem živimo (1. del); 12.00 Duško Jelincič: Odhajanja; 13.20 Glasba po željah; 14.10 Na goriškem valu; 14.50 Skice; 15.00 Bralni roman: Pod svobodnim soncem (29. del); 15.10 Zbornik (2. del); 16.00 Poezija slovenskega zapada; 17.10 Madrigalska skupina Fosco Corti iz Pieve Porto Morona; 18.00 Četrtkova srečanja: Begunci s soške fronte; 18.30 Glasbene skice.	13.30, 14.30, 17.30, Poročila; 6.00 Za dobro jutro; 6.05 Rubrika: Danes se spominjamo; 6.10 Vreme, prometni servis; 6.30 Jutranjik in kronika; 7.30 Poročila in pregled tiska; 8.00 Prenos Radia-Lj; 13.00 Na valu Radia Koper; 14.40 Reportaže, intervjuji in zanimivosti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Črno na belem; 17.35 Aktualno; 18.00 Mladim poslušalcem; 18.30 S pesmijo in vižo od pokrajine do pokrajine; 19.00 Zaključek sporedov, nato prenos Radia-Lj.		
8.10 Rubriki: News, 8.30 Pogovori	14.30 Nadaljevanke: La valle dei pini, 15.30 Così gira il mondo, 16.15 Aspettando il domani, 17.15 Febbre d'amore	15.05 Nanizanka: La famiglia Addams	15.30 Otroška oddaja: Bim Bum Bam, vmes risanke Memole, Pollyanna, Holly e Benji, Mila e Shiro	22.30 Nan.: Gioco di coppie				
9.30 Nanizanka: General Hospital	18.15 Kviza: C'est la vie, 18.45 Gioco delle coppie	20.00 Risanke: Piccola bianca Sibert, 20.15 Maple Town	18.00 Nanizanki: Star Trek, 19.00 Starsky e Hutch	23.00 Šport: boks	TELEFRIULI		RADIO KOPER (italijanski program)	
10.30 Kvizi: Cantando cantando, 11.15 Tuttinfamiglia, 12.00 Bis, 12.45 Il pranzo è servito	19.30 Nanizanka: Quincy	20.30 TV film: V-Visitors	22.30 Nanizanka: Hardcastle e McCormick	24.00 Film: C.I.A. - Criminal International Agency (krim., 1975, r. Cyril Frankel, i. Dirk Bogarde, Ava Gardner)	13.00 Medicinska rubrika: Zdravstvo danes		6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Za dobro jutro; 6.35 Koledarček; 7.00 Simfonija zvezd; 7.35 Prisrčno vaši; 8.40 Po vaši izbiri; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Na prvi strani; 10.35 Vstop prost; 11.00 Srečanje; 11.15 Danes bomo govorili; 11.40 Popevka tedna; 12.00 Glasba po željah; 14.45 Edig Galletti; 15.00 L'Aquilone; 15.45 Počitnice po Jugoslaviji; 17.33 Bazar; 18.00 Video parade; 18.33 Zabavna glasba; 19.00 Narod in njegova glasba; 20.00 Nočni spored.	
13.30 Nad.: Sentieri	20.30 Film: Sotto... sotto... strapazzato da anomala passione (kom., It. 1984, r. Lina Wertmüller, i. Enrico Montesano, Luisa De Santis)	22.35 Aktualno: Italija sprasuje	23.30 Dok.: Fish eye	1.30 Nanizanka: Ispettore Maggie	13.30 Nad.: Amor gitano	LJUBLJANA		
14.30 Kviz: Fantasia	22.35 Aktualno: Italija sprasuje	23.35 Film: L'uomo di ferro (dram., ZDA 1951, r. Joseph Pevney, i. Jeff Chandler)	23.50 Nanizanke: La strana coppia, 0.20 Signore e signori buonasera, 0.50 Cari professori, 1.20 Ai confini della realtà		14.30 Risanke	5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Poročila; 8.05 Radijska igra; 8.35 Koncert; 9.05 Glasba; 10.05 Rezervirano za; 11.05 Izbrali smo; 12.10 Pojemo in godemo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Od vasi do vasi; 13.30 Melodije; 14.05 Za mlade radovedneže; 14.20 Glasbene šole; 14.45 Mozaik; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Vrtljak želja; 17.00 V studiu; 18.00 Sepetov ansambel; 18.15 Razmišljamo, ugotavljamo; 18.30 Tekmovanje zborov Guido d'Arezzo 1987; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Big Band RTV-Lj; 20.00 Četrtek večer; 21.05 Literarni večer; 21.45 Melodije; 22.30 Podoknica; 23.05 Liter. nočno; 23.15 Popevke.		
15.00 Film: Il sentiero degli amanti (dram., ZDA 1961, r. David Miller, i. Susan Hayward)	1.05 Rubrika: Cinema & Co				15.30 Drazba			
17.00 Nanizanka: Alice	1.35 Nanizanka: Premiata agenzia Whitney				16.00 Glas. odd.: Music box			
17.30 Kviz: Doppio Slalom					17.45 Nad.: Un paio di scarpe per tanti chilometri			
18.00 Variete: Ciao Enrica					19.00 Dnevnik			
18.10 Nan.: Super Vicky					19.30 Dan za dnem			
20.00 Kviza: Tra moglie e marito, 20.30 Telemike					20.00 Rubrika: Lepa Italija			
23.15 Variete: Maurizio Costanzo show - Night					20.30 Variete: Buinesere Friul			
0.30 Filmska rubrika: Premiere					22.30 Dnevnik			
0.40 Nanizanki: Gli intoccabili, 1.40 Bonanza					23.00 Dan za dnem			
					23.30 Drazba			
					0.30 Informativna oddaja: News dal mondo			

Spet polemika med KD ter PSI-PSDI-PRI

Scarano in odborniki ostanejo vendar pa je še precej nejasnosti

Po enainpetdesetih dneh od tistega 14. septembra, ko sta bila goriški župan in odbor preglašovana v občinskem svetu bo drevi ob 18.30 v sejni dvorani na goriškem županstvu tekla razprava o ostavki župana in odbornikov. Ostavka je pravzaprav že pozabljena stvar, saj so se v tem precej dolgem času zaključila pogajanja med strankami koalicije KD, PSDI, PSI, PRI in SSk. Zaradi tega naj bi danes večina v občinskem svetu sprejela resolucijo, ki jo bodo predlagali načelniki skupin gori omenjenih strank. V njej je vabilo županu in odbornikom naj ostanejo na svojih mestih.

Besedilo resolucije bodo načelniki skupin sestavili danes zjutraj, ko se bodo spet sestali na županstvu. Včeraj je podobno resolucijo poslal županu tudi edini liberalni svetovalec.

Sporazum med tajniki petih strank je bil dosežen že prejšnji ponedeljek. Vendar pa je temu sledilo še marsikaj zelo polemičnega, vedno znotraj večine. V vodstvu goriške krščanske demokracije so na zatožno klop postavili župana Scarana. Pravijo, da so se ga hoteli znebiti. S svoje strani pa je Scarano tajnikom strank, še posebej svojemu demokristjanskemu, oporekal, da

ne sprejme diktata. Dva dni po doseženem sporazumu je o njem razpravljalo demokristjansko vodstvo. V nekem dnevniku je novinar poročanju o odločitvah KD dal naslov: »Ultimatum Scaranu«. To je župana še bolj razkačilo.

Tako prikazani sklepi demokristjanov so razkačili tudi koaliicijske partnerje. Zaradi tega so načelniki skupin PSI, PSDI in PRI (neki dnevnik je tem trem dodal še SSk, vendar načelnik skupine Paulin je izjavil, da podpisa ni dal, pa čeprav soglašal z vsebino protesta) izjavili, da ne sprejemajo diktata krščanske demokracije, in da je treba županu, odbornikom in občinskemu svetu prepustiti odločitve, ki jim gredo po zakonu. Nekateri so to pojmovali tudi kot kritiko na račun političnih tajnikov teh treh strank.

Včeraj so trem načelnikom skupin odgovorili demokristjani. Tajnik mestnega odbora Mattei pojasnjuje stališče vodstva KD, ki da ga je tisk napak razumel in tolmačil. V stališču so obsojeni prosti strelci, izražena je podpora županu in odbornikom. Rečeno je tudi, da je v pristojnosti odbora izbrati strokovnjake ter načrtovalce tako v Občinskem tehničnem uradu kot z-

nanje sodelavce. Vendar pa da je treba v sedanjem primeru upoštevati stališče večine v občinskem svetu. Tajniki strank pa so izrazili pomisleke, da bi občinski odbor ponovno predlagal, pa čeprav z nekaterimi spremembami, sklep o poveritvi del na avtoportu, ki je bil zavrnjen v občinskem svetu.

S tem je tajnik KD Mattei spet poudaril, čeprav tega ni izrecno omenil, da ni moč spet vzeti v poštev inženirja Graziata. To je namreč mogoče razbrati iz tiskovnega poročila KD.

Očitno pa so župan, odborniki ter načelniki skupin koalicije drugega mnenja. V torek zvečer so se namreč sestali na županstvu, da bi se domenili o poteku nocojšnje seje. Drevi bo govora le o ostavki župana in odbornikov, ki bo zavrnjena. Na naslednji seji, ki naj bi bila že čez nekaj dni, pa naj bi bil predlagan občinskemu svetu v odobritev sklep o poveritvi del na avtoportu. To naj bi prevzel Občinski tehnični urad s sodelovanjem inženirja Graziata ter še dveh mladih strokovnjakov.

51 dni trajajoča kriza naj bi se torej zaključila z znanim pregovorom »Volk je sit, koza je cela«, ki ga lahko posodimo z »Volkovi so siti, koza je cela«.

V ciklusu Gorica Kinema

Drevi v Kulturnem domu na vrsti francoski film

Nocoj, 5. t. m., se nadaljuje jesenska filmska sezona Kinoateljaja Gorica kinema. Drevi, kot običajno v Kulturnem domu s pričetkom ob 20.30, bodo vrteli film *Reinette in Mirabelle* (Quatre aventures de Reinette e Mirabelle) francoskega režiserja Erica Rohmera. V filmu nastopajo Joelle Miquel, Jessica Forde, Philippe Laudonback, Marie Riviere.

Najnovejša Rohmerjevo delo (film nosi letnico 1987) nadaljuje galerijo režiserjevih ženskih likov, ki se nam predstavljajo v na videz preprostih, a hkrati psihološko poglobljenih filmih, z enostavno, lahkotno in tankočutno pripovednostjo.

Tokrat si na platnu sledijo štiri rahli prizori o prijateljstvu med popolnoma različnima dekletoma. Ena je z dežele, druga iz mesta, stojita si nasproti realizem in domišljija, moralizem in brezobzirnost. V filmu lahko prepoznamo sodobno parabelo v mehkm in nenapornem slogu, kot že v prejšnjem Rohmerjevem Zelenem žarku, zmagovalcu na lanskem festivalu v Benetkah.

S tem pa še ni zaključen nocojšnji program, ki se bo po Rohmerjevem filmu nadaljeval s kratko filmsko "slasčico" z letošnjega Salso Film & TV Festivala: gre za kratki komični

film *Coffee and cigarettes*. Režiser je Jim Jarmush, protagonist pa Roberto Benigni: zmagoviti par lanskega Da-unbailloja, ki nam tokrat obeta zabaven zaključek večera.

razna obvestila

KD Oton Župančič v Štandrežu prireja 7. novembra martinovanje v kulturnem domu Andreja Budala. Ob večerji bo srečeval v ples z ansamblom Prijatelji iz Gorice. Vpisovanje pri Marti (tel. 21407) in Sari (tel. 21317).

Martinovanje SPD Gorica bo v Ajdovščini 15. novembra. Prijave bodo sprejemali na sedežu društva do 10. novembra ob delavnih med 18. in 19. uro. Na razpolago bo tudi avtobus. V Sovodnjah in Štandrežu sprejemata prijave Branko Kuzmin in Ivo Nanut.

KD Briški grič v Števerjanu prireja martinovanje v soboto, 14. novembra, v domu na Bukovju. Prijave sprejemajo Robert Juretič, Silvan Pittoli in Marjan Kristančič.

Društvo slovenskih upokojencev priredi 10. novembra martinovanje v Števerjanu na sedežu društva Briški grič. Družabnost z večerjo bo od 17. ure dalje. Vpisovanje na sedežu v danes, 5. novembra, od 10. do 12. ure ter pri poverjenikih.

KD Kras za Dol-Poljane prireja martinovanje v soboto, 14. novembra, v gostilni Pri srnjaku (Kekec) v Dolu. Pričetek ob 20. uri, večerja, družabnost. Prijave pri Aldu Croselliju na Palkišču ali neposredno v gostilni.

KMEČKA ZVEZA obvešča, da 10. novembra zapade rok za plačilo 3. obroka socialnih dajatev (SCAU). Do 30. novembra pa je treba poravnati dodatni prispevek za pokojninski sklad in zdravstvo (IVS).

Občinska knjižnica v Sovodnjah bo oddala odprta po sledečem urniku: v ponedeljek, sredo in petek od 15. do 18. ure.

Pevski zbor v Romljanu vabi danes, 5. novembra, ob 20. uri v župno dvorano v Romljanu, kjer bo Duško Jelinčič predaval o vzponih na 8-tisočake.

Mladinski krožek v Gorici vabi na mladinski ples, ki bo v soboto, 7. novembra, od 20.30 dalje v Kulturnem domu. Vstop z vabilni-izkaznicami, ki jih je moč dobiti na sedežu v Dijaškem domu ter pri odbornikih.

Po radiu Trst A bo drevi ob 18. uri oddaja Dorice Makuc o prvi svetovni vojni, posvečena Doberdobu.

kulturni dom

Danes ob 20.30 film »Reinette in Mirabelle«. Ciklus Kinema 87.

kino

Gorica

CORSO 18.00-22.00 »Beverly hills cop. 2«. **VERDI** 18.00 »L'ultimo imperatore«. **VITTORIA** 17.30-22.00 »Una moglie molto infedele«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

EXCELSIOR 17.30-22.00 »Banana al cioccolato n. 2«. Prepovedan mladini pod 18. letom. **COMUNALE** 20.30 Lutkovna predstava gledališča iz Salzburga.

Nova Gorica

SOČA 18.00 in 20.00 »Cocca cola cid«. **DESKLE** Ni predstave. **DEŽURNA LEKARNA V GORICI** Marzini, Korzo Italija 89, tel. 84443. **DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU** Alla Salute, Ul. C. Cosulich 117, tel. 711315.

POGREBI

Danes v Gorici, ob 9.30 Teofilo Mihich iz splošne bolnišnice v cerkev pri Sv. Ani in na glavno pokopališče, ob 12.30 Carmela Antena por. Leban, iz splošne bolnišnice v stolno cerkev in na glavno pokopališče.

† Umrla je naša draga **Istina Lakovič vd. Gergolet** (ROŠOTEVA)

Pogreb bo danes ob 14. uri iz cerkve na pokopališču v Doberdobu.

Otroci z družinami Doberdob, 5. novembra 1987

Srečanje slavistov jutri v Jamljah

Dogodek, ki naj bi znotraj delovanja Slavističnega društva Trst postal tradicionalen, je srečanje slavistov vseh treh zamejskih področij: Goriškega, Tržaškega in Videmskega. Ugotovljeno je, da vendar posebni pogoji vsakega od treh delov težijo v osamosvojenost, ki jo velja slej ko prej stalno presegati v kar najširše povezave. Od tod misel na jesensko srečanje, ki bo potekalo v delovnem pa tudi družabnem vzdušju. Na tem srečanju naj bi med drugim nadaljevali plodno učinkovitost našega slavističnega društva, ki je doseglo lep odziv na letošnjem zborovanju slavistov v Bohinjski Bistrici.

Srečanje bo v petek, 6. novembra, ob 19. uri pri Sobanu v Jamljah. Vabljeni vsi slavisti in tisti, ki jim je gojenje materinščine še posebno pri srcu.

Okrogla miza o referendumih

Krožek A. Gregorčič priredi danes ob 20.30 v Palace hotelu okroglo mizo o nedeljskem ljudskem glasovanju. Sodelovali bodo prof. Franko Pisani, inž. Aljoša Vesel in odvetnik Jože Škerk ter deželni predsednik SSk Marjan Terpin. Srečanje bo vodil dr. Bernard Spazzapan.

Nov primer izkoriščanja otrok?

V kombiju so bili štirje otroci brez listine za prehod meje

Finančni stražniki so v torek, pri Moščenicah, med rutinskim pregledom na cesti, ustavili avtomobil z jugoslovansko registracijo v katerem je bilo kar dvanajst potnikov, od katerih skoraj polovica otrok. Ob natančnejšem pregledu so ugotovili, da štiri mladoletnice, stare od 12 do 16 let niso imele pri sebi veljavne dokumenta za vstop v Italijo. Kombi je upravljal jugoslovanski državljani Ljubiša Marinković, ki je imel pri sebi veljaven potni list. Na izrecno vprašanje, kako so mladoletnice prišle v Italijo, naj bi, vsaj tako izhaja iz zelo sko-

pega poročila za tisk, ki ga je izdalo poveljstvo finančne straže v Tržiču, izjavil, da je skupinica vstopila v vozilo na nekem, ne točneje opredeljenem kraju blizu mejnega prehoda pri Fernetičih. Z zadevo se ukvarja poveljstvo mejne policije za Goriško, ki skuša odkriti, če je šlo za sicer dokaj pogost pojav preseljevanja članov romske skupnosti, ali pa za hujšo zadevo prodaje otrok, izsiljevanja in izrabe prostitucije.

Zgleda, da je bila skupina namenjena v notranjost Italije.

Občinski svet v Sovodnjah enotno proti vsiljeni izbiri za upepeljevalnik

Načrtovana gradnja osrednjega upepeljevalnika za smeti pri Sovodnjah je bila predmet daljše razprave na torkovi seji občinskega sveta v Sovodnjah. Ob tem velja zabeležiti, da je bilo glede stališča župana in občinskega odbora do tega vprašanja ter glede ukrepov, ki jih Občina namerava storiti, izrečeno soglasje vseh skupin in vseh svetovalcev. Izhodišče za razpravo, ki sicer ni bila posebej predvidena v dnevnem redu seje, pač pa je bilo vprašanje naknadno in soglasno vnešeno, je bila interpelacija svetovalca Rafka Butkoviča, ki je od župana in članov odbora želel izvedeti, kakšne ukrepe nameravajo storiti ali so jih že sprejeli, da bi se zoperstavili vsiljeni izbiri, ki jo glede osrednjega upepeljevalnika za smeti v pokrajini, že spet predlaga Deželni odbor. Butkovič je zaradi pomembnosti in nujnosti vprašanja predlagal takojšno razpravo in njegov sklep je podprl tudi načelnik svetovalske skupine SSk Černic. Tako je bilo vprašanje z glasovanjem vnešeno v dnevni red in začela se je skoraj triletna razprava, ki se je sklenila z odobritvijo resolucije.

Do danes uradno še nismo bili seznanjeni z zadnjim osnutkom Deželnega odbora, "je v odgovoru na interpelacijo povedal župan Primožič. Uprava je zelo hitro reagirala na vesti, ki so se pojavile v časopisju in na podlagi ka-

terih je mogoče sklepati, da Deželni odbor ni vzel v poštev, pri izbiri lokacije, stališč ki so jih v posvetovalnem postopku izrekle Občine na Goriškem, Pokrajina in druge ustanove in združenja. "Jasno in odločno, kakor doslej, smo preko tiska posredovali naše nasprotovanje, da bi osrednji objekt za predelavo smeti zgradili na robu naše občine," je dejal župan in povedal, da je bilo te dni tudi prvo, čeprav neuradno, srečanje s predsednikom pokrajine. Občina bo z nesprejemljivo izbiro Dežele seznanila vse demokratične stranke ustanove in združenja. Računa na solidarnost drugih Občin na Goriškem in podporo celotne slovenske skupnosti. Župan je nadalje zagotovil, da se bo občina, poleg vseh možnosti na politični ravni, poslužila tudi drugih načinov (strokovna raziskava o vplivu takega objekta na okolje in zdravje občanov) in po potrebi sprožila tudi legalni postopek, da se izbira, ki jo na Deželi vsiljujejo, kljub ogroženemu in odločnemu nasprotovanju prebivalstva, ovrže.

V daljšem posegu je odbornik Klemš opozoril, da pomeni izbira Dežele kršitev najosnovnejših demokratičnih odnosov in neupoštevanje hotenj in volje prebivalstva. Tako ravnanje pomeni tudi grobo kršenje upravne avtonomije občin. Ob tem velja si-

Prihodnji teden v Kulturnem domu

Iz Gorice, Trsta in Ljubljane sedem amaterskih skupin

Teater za teater: sedem gledaliških predstav v sedmih dneh. Ta je rezultat zanimive pobude dveh mladih Goričanov, Alfija Bertonija in Letizie Poletti-jeve, ki se bo odvijala prihodnji teden na odru goriškega Kulturnega doma. Na tiskovni konferenci je Bertonij, ki se že vrsto let aktivno udeležuje z amaterskim gledališčem, kot igralec prej, sedaj pa v vlogi režiserja in direktorja goriškega Piccolo Teatro, razložil kako je sploh prišlo do te zamisli. Povedal je, da so v mestu do gledališča različni odnosi. Vsi radi sprejemajo in sledijo predstavam znanih stalnih gledališč, medtem ko je zanimanje za delo amaterskih skupin zelo plehko. Ker se sam s takimi udeležuje pa se mu je zdelo prav, da bi lahko tudi občinstvo našega mesta sledilo večjemu številu odrskih uprizoritev s strani amaterjev, ljubiteljev gledališča. Zavalil se je Kulturnemu domu za gostoljubnost in sodelovanje pri organizaciji tega ciklusa predstav, ter Kmečki banki in zavarovalnici Carnica za finančno pomoč.

Sporod ciklusa Teater za teater je sledeč: v ponedeljek, 9. novembra, zvečer bodo začeli s uprizoritvijo Aristofanove komedije *Praznik žensk* v izvedbi goriške amaterske gledališke skupine Il teatro di Alice. V torek bo na vrsti plesna skupina Alchimia/D/S/Sensi, prav tako iz Gorice, ki bo predstavila moderni balet z naslovom *Devet stolic*. Od srede do petka se bodo na odru Kulturnega doma zvrstile tri tržaške skupine, ki predstavljajo igre v tržaškem narečju. V sredo bodo Ex allievi del Toti uprizorili igro 1988: *un UFO in mia contrada*, v četrtek bo na vrsti skupina Amici di San Giovanni s predstavo *La villa de Scor-*

cola, v petek pa bo skupina Il gabbiano uprizorila edini Svevoev tekst v narečju, *Drio le quinte*. V soboto bo Dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež uprizoril Nušičevo igro *Poslanec*, v nedeljo 15. novembra pa se bo ciklus zaključil z nastopom Plesnega teatra iz Ljubljane z nastopom *Alpsko sanjarjenje*. Slednji bo tudi edini nastop profesionalne skupine.

Po zaključenju zadnji predstavi bo tudi podelitev nagrade za profesionalnost skupini ali igralcu, ki se bo najbolje odrezal/a v prvih šestih večerih. Vse predstave se bodo pričele ob 20.30, vstopnice za vsako predstavo stanejo 7000 lir (znižane 5000), možno pa bo tudi kupiti za 26000 lir abonma, ki bo veljal za vse predstave.

Tečaj podvodnega plavanja in potapljanja

Društvo Gorizia nuoto bo tudi letos priredilo tečaj podvodnega plavanja in potapljanja. Začel se bo zadnji teden v novembru v občinskem bazenu na Rojcah. Odvijale se bo dvakrat tedensko in sicer ob ponedeljkih in četrkih v večernih urah, pod vodstvom strokovno usposobljenih vadiateljev, včlanjenih v zvezi FIPS/CMAS. Prijave sprejemajo do 27. t. m. v tajništvo društva Gorizia nuoto in sicer ob ponedeljkih, sredah in petkih od 16. do 19. ure.

čestitke

Danes praznuje 83. rojstni dan naša mama in nona Leopolda. Iskrene čestitke ji izrekajo Milojka, Robi in Beti ter drugi sorodniki.

POSEBNA USTANOVA ZA SEJME PRI ZTIOK - GORICA

Ambiente

oprema stanovanja - uradov - antikvariat

7. - 15. NOVEMBER 1987

GORICA - VELESEJEMSKI PROSTOR

TAJNIŠTVO INFORMACIJE - Tel. 0481/22233-22177-520430

Nova zanimiva knjiga v zbirki Krt

Arhitektura in oblikovanje prostora

Nova knjiga v »Krtovi« zbirki z naslovom *Iz arhitekture je skupno delo Janeza Koželja in Aleša Vodopivca*. Čeprav jima je tematika skupna, gre za arhitekturo kot način gradnje in oblikovanja prostora, se avtorja, ki sta prispevala vsak svojo študijo, razlikujeta tako po obravnavani snovi kot po metodološkem pristopu.

Nekoliko krajša študija Janeza Koželja obravnava ožje strokovno področje. Ukvarja se namreč s tipologijo mestne stanovanjske arhitekture in njene povezanosti z morfologijo mestnega prostora. Stanovanjski vidik ali tipologija stanovanj je pri sleherni gradnji mesta prevladujoči dejavnik. Takšno interpretacijo naj bi po mnenju avtorja ponujala že trditve renesančnega humanista Albertija, ki pravi, da je »mesto neka vrsta velike hiše in obratno, hiša je mesto v malem«. Izhodiščni koncept je za avtorja torej mestotvorna funkcija stavbne tipologije, pomen stavbe kot take pri oblikovanju mestnega prostora, središčni zastavek študije pa bi lahko iskali v poskusu eksplikacije problematičnega povezovanja in umestitve hiše ter stavbnih agregatov v mestni prostor. Avtor vključuje v svoje razpravljanje tudi primer gradnje Južnega Amsterdama, ki velja po mnenju strokovnjakov za zgleden primer uspešne gradnje mestnega prostora z upoštevanjem lokalnih posebnosti ter socialnih funkcij, ki jih opravljajo stanovanjska dvorišča in ulica. Avtor se, kot je iz povedanega razvidno, ukvarja z urbano arhitekturo, z mestno morfologijo, prav tu pa bi si od njega želeli nekaj več rigoroznosti, saj občutno zanemarija celoten korpus problematike, kar je sicer za arhitekturno razpravljanje znotraj stroke dokaj značilno. Mislimo seveda na družbene implikacije mestnega prostora: na segregativne funkcije, izključevanja marginalcev in socialnega obrobja (sem prištevamo tudi narodnostne manjšine) iz mestnega središča, na urejanje in določevanje svobode, ki jo izvršuje mestni prostor, na funkcijo olepšave itd. Razumljivo je, da z opustitvijo takšne problematike avtor ne analizira tistih mehanizmov, ki so, vsaj po našem mnenju, bistveni pri urejanju in pomenjanju prostora. Ti pa so v zadnji potezi gospostvo socialnega in političnega reda ter formiranje ideologije. Da je na drugi strani funkcionalistična arhitektura v zadnjem stoletju privedla gradnjo mest do pravega absurda, zadostuje zgled nove Ljubljane: vse no-

vejše predele mesta, Šiško, Bežigrad ali v zadnjem času Fužine bi lahko označili za spalna naselja. Takšna spalna naselja so sicer značilna za novejša real-socialistična mesta, a jih pgoosto najdemo tudi na zahodu (obrobje Pariza ali dotičen primer Melare v Trstu).

Drugi del besedila, ki ga je spisal Aleš Vodopivec se, kot smo omenili, po obravnavani snovi precej razlikuje in je naslovljeno — Vprašanja umetnosti gradnje. Avtor v tekoče berljivem besedilu predstavi zgodovinski pregled arhitekturnega ustvarjanja, povzemajoč nekatere temeljne pojme, elemente in koncepte, ki so se ohranjali skozi zgodovino oblikovanja prostora. Vodopivec izhaja iz stare, Vitruvijeve definicije arhitekture, ki naj zadostuje trem kriterijem: firmitas, utilitas, venustas. Avtorjevo izhodiščno sklepanje, ki se ohranja skozi celotno besedilo, sloni na podmeni, da je arhitektura umetnost, ki govori s svojim jezikom. Vendar pa te podmene avtor ne eksplicira podrobneje, zadostuje mu to, da jo navede. Arhitektura vrši estetsko funkcijo in prostor olepšuje. Toda za koga, s kakšnim namenom, s kakšnimi merili? V čigavem imenu olepšujemo in kaj pomeni, če rečemo, da je neka stavba lepa? Ždi se, da bi moralna zgodovinska analiza arhitekturne gradnje vsaj skicirati problemsko polje, kjer na njenem lastnem področju vznikajo ideologije. Pogosto se namreč dogaja, da s tem, ko nekemu korpusu tehnike rečemo umetnost, mislimo, da smo s tem že nekaj povedali. Vendar se stvar na ta način le še bolj zaplete in mistificira. Avtor ostaja prav tu, pri problemski zastavitvi samega pojmovnika umetnosti pretrano zavezan pozitivističnemu obzorju, kar ima za posledico ohranjanje nekaterih idealističnih elementov. Vendar je to za določeno vrsto umetnostnih diskurzov (diskurzi umetnostno zgodovinskih ved) skoraj značilno. Te vede se namreč o predpostavkah svojega objekta, ki ga z lastnim govorom šele producirajo, običajno ne sprašujejo.

Avtorja sta k besediloma predložila tudi bogat slikovni in fotografski material, ki veliko prispeva k preglednosti in bogastvu knjige, ki bo zanimiva tako za specialista iz stroke, kot za navadnega ljubitelja arhitekture.

IGOR ŠKAMPERLE

Ekspresivna figuralika

Naslov razstave, ki je trenutno odprta v ljubljanski Moderni galeriji, je sam po sebi lahko zavajajoč, posebej po izkušnji neоекspresionističnih teženj sedemdesetih in osemdesetih let. Dejansko pa je pojem »ekspresivna figuralika« uporabila likovna kritika, ko je konec 60. in v začetku 70. let označevala delo vrste mladih umetnikov, med katere sodi tudi pet avtorjev (Boris Jesih, Lojze Logar, Metka Krašovec, Zmago Jeraj, Franc Novinc), ki jih je avtorica razstave Zdenka Badovinac kot danes najzanimivejše in najizzivalnejše predstavila na pričujoči razstavi. Ponovno soočenje z njihovimi deli nam predvsem dokazuje, da ima izraz »ekspresivna figuralika« dejansko le še historični pomen kot »ime« gibanja, ker je v vsebinskem pogledu zavajajoč. V veliko večji meri kot za novo ekspresivnost ali eksesionističnost gre namreč tu za razvijanje specifične innačice pop-arta in sorodnih sočasnih novofiguralnih smeri.

Če avtorica v katalogu poudarja, da kljub navezavi na evropske in ameriške viire pri teh delih ne gre za kopiranje, za mehanično posnemanje tujih vzorov, to ni le vjudnostna fraza. Razstava namreč jasno opozarja na temeljno razliko v kontekstu, ki ga je vzpostavila »ekspresivna figuralika« v nasprotju z npr. ameriškim pop-artom; v tem kontekstu dobi seveda tudi podobna formalna rešitev bistveno drugačen pomen.

Bistvena poteza, ki opredeljuje »ekspresivne figuralike«, je globoko neuzaupanje do moderne tehnične civilizacije in do množične družbe. Prav vsi avtorji so daleč od tega, da bi heroizirali produkte množične proizvodnje/potrošnje in jih dvigali na raven simbolov ali da bi svojo likovno dejavnost spreverčali v optimistično retoriko moderne dobe. Niti eden od njih ne bi mogel izjaviti, da si želi postati stroj, niti ko bi bila ta izjava mišljena ironično in cinično, še toliko manj pa, ko naj bi veljala dobesedno.

Nasprotno, individuum kot subjekt ostaja v njihovem delu ključna postavka; v delih pa se to realizira predvsem na dva načina, »negativno« kot kritika množine potrošniške družbe (npr. kritika reificirane seksualnosti pri Jesihu in Logarju, posegov industrijske družbe v naravo pri Novincu, odtujenosti urbanega okolja pri Jeraju) in »pozitivno« kot iskanje individualnega prostora čustvenosti, idilike in esteticizma (npr. intimnost, čustvenost in celo idilika v nekaterih delih F. Novinca in M. Krašovec, isteticizem in igrivost pri Logarju). Jerajeva dela iz tega časa so oba aspekta združila: kritiko, ki jo subjekt iz svoje notranje trdnosti izreka navzven, je zamenjala notranja (dejanska torej gledalčeva) ogroženost in vrženost v absurd; subjekt, ki utemljuje ta dela, se torej odpira iz eksistencialne situacije (strah, tesnoba, absurd, nič), ki jo dela uprizarja.

Drugi aspekt, na katerega opozarja razstava, je »secesijski« element tega slikarstva, namreč dejstvo, da so ti in tudi drugi sočasni avtorji sorazmerno agresivno uvedli v slovensko likovno umetnost postopke in vidike, ki so močno odstopali od institucionalizirajoče se modernistične tradicije »ljublanske grafične šole« in sorodnih teženj. To slikarstvo se sicer ni izoblikovalo v enakovredno alternativno visokomodernistični tradiciji, kajti deloma so bile rešitve »ekspresivnih figuralikov« še premalo domišljene in razvite, deloma pa omenjena tradicija je tako fleksibilna, da je lahko povzela vase vrstno novih rezultatov in rešitev in jih prilagodila svojim temeljnim postavkam, je pa, kot očitno kaže razstava, pomenila pomembno razširitev polja slovenske likovnosti in zavesti o pluralizmu likovnih postopkov.

IGOR ZABEL

Najbolj prodano v Tržaški knjigarni

1. Matjaž Kmecl: SLOVENSKA POSTNA PREMIŠLJEVANJA (Cankarjeva založba)
2. Pavle Merku: IMENA NAŠIH KRAJEV (Mladika)
3. Razni avtorji: SPREHODI V NARAVO (Cankarjeva založba)
4. Branko Gradišnik: MISTIFIKACIJE (Založba Borec)
5. Marjeta Novak: VILA MICHEL (Pomurska založba)

Jernej Kopitar v Vukovem letu

Dejstva, ki govorijo o njegovem izjemnem deležu v slovensko literarno zakladnico, so danes, ko žal z veliko zamudo to šele priznavamo, več kot očitna: Kopitarjevo ime je ovekovučeno na častni spominski plošči dunajske filozofske fakultete v osrednjem univerzitetnem posloppu na Ringu. Znano pa je, da Kopitar sploh ni deloval na dunajski univerzi, niti ni bil slušatelj filozofske fakultete. Vendar je v znanstvenem svetu užival tolikšen ugled kot malokateri znanstvenik najvišje družbe njegovega časa. O tem priča tudi obsežna Kopitarjeva korespondenca z duhovnimi vrhovi tedanje Evrope.

Na drugi strani se pri nas polagoma, bržčas po pregovoru »bolje pozno kot nikoli«, končno vendarle spreminja odnos do tega dolgo preziranega velikana slovenske literarne zgodovine. Na to spoznanje je že v uvodni besedi zbornika Jernej Kopitar v Vukovem letu (pred kratkim je izšel pri Kulturni skupnosti Ljubljana-Šiška) opozoril njegov urednik, ugledni slovenski literarni zgodovinar dr. Joža Mahnič. Po njegovi oceni sta v naši širši javnosti Kopitarjevo delo in osebnost ne toliko pod vplivom literarne zgodovine, pač pa predvsem po krivdi šolske vzgoje opremljena z negativnim predznakom. Večina Slovencev ga namreč pozna le po njegovem sporu s »čbeličarji«, Čopom in Prešernom, šolska mladina pa kar poenostavlja (bržkone kar zapostavlja) njegovo življenjsko delo po zbadljivem Prešernovem sonetu o Apelu in čevljarju.

Navkljub takšnim in podobnim oznakam, so se začele stvari spreminjati ob 200-letnici Kopitarjevega rojstva 1980 in po njej, ko so znamenitega slovenskega jezikoslovca v novi, predvsem pa v lepši, za mlade rodove privlačnejši podobi, osvetlili številni članki in razprave, a tudi obširne knjige v slovenščini, srbohrvaščini, nemščini in italijanščini ter odlični Kopitarjev zbornik v angleščini, pri čemer je odigral najvidnejšo vlogo slovenski literarni zgodovinar dr. Jože Pogačnik s svojo monografijo o Jerneju Kopitarju v seriji Znameniti Slovenci in z njeno nemško knjižno inačico. Prav tako je dr. Mahnič v urednikovi uvodni besedi zbornika Jernej Kopitar v Vukovem letu zapisal, da so nekaj let zatem prizadevanja strokovnjakov po drugem vrednotenju Kopitarjevega dela po svojih močeh podprli prosvetni delavci in jezikoslovčevi rojaki v Vodica nad Ljubljano, ki so v Kopitarjevi rojstni hiši v bližnjih Repnjah postavili stalno spominsko zbirko (uredil jo je priznani slovenski literarni zgodovinar in nekdanji ravnatelj Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani, prof. Jaro Dolar). Sklenili so tudi, da bodo poslej prirejali Kopitarjeve študijske dneve.

Ko se je bližalo letošnje jubilejno leto 200-letnice rojstva Vuka Stefanovića Karadžića, sta sklenila Kulturna skupnost Ljubljana-Šiška, na območju katere danes Repnje spadajo, in Oddelek za slovenske jezike in književnosti ljubljanske filozofske fakultete pripraviti proslavo in simpozij z naslovom Jernej Kopitar v Vukovem letu. Simpozij je želel poudariti predvsem dvojce: Vukov jubilej 1988 so slovenski jezikoslovci in literarni zgodovinarji izkoristili za to, da bi javno spregovorili o njegovem zaslužnem mentorju, Slovencu Jerneju Kopitarju. Strokovnjaki z jezikoslovnega in literarnog zgodovinskega področja so si v največji možni meri prizadevali Kopitarjevo znanstveno delo osvetliti z vseh strani, ga objektivno preučiti in mu nameniti pravo veljavo.

Tako so zdaj v publikaciji skromnejšega obsega, ki je strokovnjaki sicer ne označujejo za zbornik, pa navsezadnje to vendarle je, zbrani govori in referati s Kopitarjevih študijskih dni v letih 1984 in 1985 ter referati s simpozija Jernej Kopitar v Vukovem letu, ki je bil letos v Ljubljani. Da bi zbornik olajšal nadaljnji študij Kopitarjevega znanstvenega dela in njegove izjemne osebnosti, mu je urednik dr. Joža Mahnič dodal še pregled podatkov o Kopitarjevem življenju, delu in zanimanju zanj ter izbrano, a obenem dovolj izčrpno bibliografijo knjig, razprav in člankov o njem.

Zbornik vsebuje prispevke oziroma razprave dr. Jožeta Toporišiča (z naslovom Veliki repenjski rojak), dr. Stefana Barbariča (Kako so slavili Kopitarja leta 1880), dr. Jožeta Pogačnika (Mit in resnica o Kopitarju), dr. Alenke Šivic-Dularjeve (Jernej Kopitar in panonska teorija), dr. Matjaža Kmecla (Kopitar in slovenski literarni programi), dr. Janeza Rotarja (Jernej Kopitar in Vuk Karadžić) in Bože Krakar-Voglove (Obravnavanje Kopitarja v šoli). Ob koncu je urednik prispeval še besedilo s pomembnejšimi podatki o življenju in delu Jerneja Kopitarja, Danijela Sedejeva pa je pripravila obsežen seznam člankov, razprav in študij o Kopitarju, skratka zajeten pregled Kopitarjeve znanstvene bibliografije.

Priznati moramo, da slovenski jezikoslovci in literarni zgodovinarji že zlepa niso organizirali študijskih dni ali znanstvenih simpozijev, ki bi naletele na takšen odziv, kot je bil letošnji o Jerneju Kopitarju v Vukovem letu. Podoba, ki so jo zarisali številni skrbno pripravljeni znanstveni referati in mnogi razpravljavci, odseva tudi v omenjenem zborniku. Kopitarja namreč kaže kot izrednega človeka, danes bi rekli zgodovinsko pomembno osebnost z množico talentov, med katerimi pa je jezikoslovje nedvomno na prvem mestu.

Tako je, kot je to v svojem referatu posebej poudaril dr. Jože Toporišič, Jernej Kopitar v resnici eden največjih Slovencev, mož, ki ga je k spoznavanju slovenske slovestvene preteklosti gotovo priganjal na splošno prezirljiv odnos kratratnega nemstva v naši deželi do slovenskih zadev. Tako je odkril naše »izgubljene čase«, nas spet postavil v jasno razmerje do preostalega slovanstva ter tako, kakor je zapisal literarni zgodovinar dr. Ivan Prijatelj, zbral v času in prostoru raztresene ude slovanstva v trdno podobo, brez katere nam - po Prijateljevi misli - morda tudi Prešeren ne bi bil zapel v slovenski besedi, tako da bi bili Slovenci ostali brez »srca v sredini« v tistem usodnem času, ki je prinašal načelo naroda.

Dr. Toporišič v zborniku posebej poudarja na dejstvo, da je to videnje slovanstva Kopitar razodel svojim rojakom in vsemu svetu v prvi slovenski znanstveni slovnici, naslovljeni Slovnica slovenskega jezika na Kranjskem, Koroškem in Štajerskem. Izšla je leta 1809, njen glavni del pa je bil natisnjen že leta 1808, kakor beremo na naslovni strani. Kopitar je namreč ravno takrat s Zoisovim odobravanjem odšel na Dunaj študirat pravo in tam je v bogati dvorni knjižnici, v kateri je bil pozneje vrsto let skriptor, našel več starih slovenskih knjig, ki jih pri Zoisu v Ljubljani in v drugih knjižnicah ni bilo in jih zato ni opisal v prvem delu svoje slovnice. Navsezadnje je lahko Kopitar za zgled tudi kot branitelj samobitnosti malih jezikovnih skupin, kakršna je bila v njegovem času tudi slovenska.

Ustvaril nam je - tako dr. Toporišič - opirajoč se pri tem na svoje velike predhodnike Trubarja, Bohoriča, Hipolita, Pohlna, Kumerdeja in slovenskega koroškega rojaka Gutsmana, narodno zavest in narodni ponos iz poznavanja tistega, kar smo vrednega, navkljub izrednim težkim in neugodnim razmeram, vendarle dosegli na različnih področjih.

Neprecenljive zasluge za slovenstvo ima Kopitar tudi zategadelj, ker je skupaj s Prešernom varoval samobitnost slovenskega knjižnega jezika. Nedvomno se je prav po zaslugi teh dveh naših duhovnih velikinov slovenski jezik ohranil tudi kot knjižni, da bi tako lahko postal »kristalizacijsko jedro vsega novodobnega slovanstva« (dr. J. Toporišič).

V zborniku je verjetno dokončno rešeno vprašanje o razmerju Prešeren-Kopitar, ki so ga doslej na slovenskih šolah prosvetni delavci večkrat napačno ali enostransko prikazovali učencem. V svojem referatu dr. Toporišič predvsem poudarja tole: »Obah genijev slovenskega naroda, prvega na umetnostnem, drugega na znanstvenem področju, se lahko veselimo. Z obema se lahko ponašamo, saj si umetnost in znanost nista sovražnici, ampak se lepo dopolnjujeta: prva služi predvsem človekovi duši (ali srcu, kakor navadno rečemo), druga njegovemu duhu (razumu), obe pa njegovi duševnosti, ki je gotovo manj popolna, če ima razvito bodisi le dušo ali pa samo duha.«

In če smo Slovenci na Kopitarja doslej gledali zelo enostransko in najbrž tudi na docela pravično, skuša zdaj zbornik Jernej Kopitar v Vukovem letu na svojstven način poravnati dolg do tega znamenitega slovenskega jezikoslovca in znanstvenika. Danes se po sodbi urednika zbornika dr. J. Mahniča šele zavedamo in to spoznanje bi moralo prodreti tudi v šole in vso slovensko javnost, da smo v času iztekajočega se razsvetljenstva in prodirajoče romantike imeli Slovenci troje izjemno velikih in povsem enakovrednih osebnosti, ki so pripadale različnim področjem človeškega duha in snovanja: jezikoslovca Kopitarja, esteta Čopa in pesnika Prešerna. Zbornik ali publikacija, kakor jo že nekateri imenujejo, z naslovom Jernej Kopitar v Vukovem letu, naj bi torej z vrsto poglobljenih znanstvenih prispevkov s Kopitarjevih študijskih dni 1984 in 1985 ter z letošnjega ljubljanskega simpozija, prispevali k boljšemu poznavanju in predvsem pravičnejšemu vrednotenju izjemnega znanstvenega dela enega največjih mož v zgodovini slovenske slavistične znanosti.

IVAN VIRNIK

Začetek sezone PDG

Turistična vodička

Po vseh zapletih, skrbah, polemikah, tožbah (še danes je vse ovito v skrivnostne meglice) je Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice vendarle »uradno« začelo svojo novo sezono. Začelo jo je v tork s slovensko praižvedbo »Turistična vodička« (1986) nemškega dramatika Botha Straussa (r. leta 1944 v Naumburgu). Solkanska dvoronica je bila to pot polna, saj je vladalo za uprizoritev (le nekaj dni je sledila velikemu uspehu PDG na Borštnikovem srečanju) kar precejšnje zanimanje. Že takoj na začetku je treba tudi pripomniti, da je predstava delovala nekako dvojno: ene je zadovoljila, druge pa razočarala. Zakaj ta radikalna drža?

Straussov tekst o ljubezenskem razmerju med moškim in žensko je obarvan s težkimi temnimi črtami, ki prvenstveno silijo v psihološko agonijo obeh junakov. Lahko bi zadevo navezali tudi na Strindbergovo fobično obravnavanje tematike o boju med spoloma. Kajti za to pravzaprav gre: osebnost in psiha enega partnerja uničujeta dušo drugega, raztelesita ga, notranje ubijeta, podredita, uničita. S tem je pokazana tudi resnica, da ljubezenska partnerja ne moreta biti nikoli enakovredna. Kristina s svojim ljubezenskim razdajanjem za druge, z intuitivnim in čustvenim darovanjem boginji ljubezni popolnoma uniči pragmatično naravnane učitelja Martina, ki si prve korake s turistično vodičko zamisli kot lahкотno ljubezensko avanturo, a ta seveda pozneje preraste v človeško travmo. Je to tudi tisto poglavje o odtujenosti v sodobnem svetu? Najbrž da in vendar eksistenco na tem izpraznjenem planetu mora osmišljati neka metafizična kategorija, v primeru Straussove drame bog Pan z vso težo svoje mitologije.

Barbara Hleng

Režija te zelo zahtevne literature nemškega pisatelja je bila zaupana Barbari Hleng (dramaturška pomoč Vesna Jurca, lektor Srečko Fišer, scenografka in kostumografka Sanja Jurca, glasbena oprema Gregor Strniša), ki je vsebino brala na način, ki se Straussovim delom najbolj prilagaja. Šlo je v bistvu za principe filmske dramaturgije, tako da so bili dramski prizori nujno fragmentarni, še preveč, in so skušali v prvi vrsti poudarjati najrazličnejše intimne situacije obeh partnerjev — Dušanke Ristić in Janeza Starine. V skrajno izoliranem okolju, ki ga v začetku pregrajuje še prozorna, a vendar ločujoča ograja (ko zaživita Kristina in Martin skupaj, se dogajanje prenese pred njo), se stopnjuje krizna situacija obeh junakov, od katerih se zdi, da je bila v svojih razpoloženjih učinkovitejša Dušanika Rističeva, medtem ko je bil Starina v svojem padanju bolj zadržan, presunljiv pa predvsem v tistih prizorih, kjer se mu še oglašajo zveni »moške zavesti«.

Novogoriška uprizoritev Straussove Turistične vodičke (nastopila sta še Renato Jenček in Nadja Fišer) je potekala v znamenju močnih nihanj v intenziteti sporočila in sporočanja, kar je znatno okrnilo travmatično vsebino izjemno aktualne problematike.

MARIJ ČUK

Po povratnih srečanjih 2. kola v treh evropskih nogometnih pokalih

Juventus in Milan out, polom Jugoslovčanov

Atalanta in Verona prvič v 3. kolu, uvrščen tudi Inter - Veležu zmaga ni pomagala, C. zvezda povsem razočarala

Po drugem kolu v evropskih nogometnih pokalih bo Jugoslavija brčkone ostala brez svojega predstavnika, Italija pa jih je ohranila samo tri, saj sta bila sinoči izločena tako Juventus kot Milan, se pravi dve od najbolj renomiranih italijanskih enajsteric. Prav nasprotno pa sta se Atalanta in Verona prvič v svoji »zgodovini« prebila do tretjega kola, Inter pa je na Finskem z dvema zadetkoma nadoknadil nepričakovano poraz iz prvega srečanja v Milanu.

Za Jugoslovane je bilo drugo kolo pravi polom. Velež je sicer premagal kvotiranega Borussia iz Dortmundunda, a gol, ki so ga Zahodni Nemci dosegli v Mos-

tarju, ima dvojno vrednost. Crvena zvezda je v Belgiji doživela sramotno katastrofo, a Hajduk ima danes proti Marseillu objektivno malo možnosti, da se kvalificira.

Prava drama se je odvijala v Turinu, saj je moral Juventus po porazu v Atenah dvakrat nadoknaditi zadetek Panathinaikosa. Italijani so celo zmagali, a so bili za gol... prekratki.

V pokalu UEFA je albanskemu moštvu prvič uspelo, da se je uvrstilo v osmino finala. Podvig je uspel Flamurtariju, ki je najprej odpravil beograjskega Partizana, zdaj pa še vzhodnonemški Wismut.

POKAL POKALNIH PRVAKOV

ATALANTA - OFI KRETA 2:0 (1:0)
STRELCA: Nicolini v 22. in Garlini v 73. min.

ATALANTA: Piotti, Barcella, Rossi, Fortunato, Prandelli, Icardi, Stromberg, Nicolini, Consonni (Gentile v 75'), Bonacina, Garlini (Cantarutti v 86').

SODNIK: Biguet (Fr.); GLEDAL-CEV: 15 tisoč.

BERGAMO — Atalanta se je morala pošteno namučiti, da si je izborila napredovanje v četrtfinale, ki pa ga je tudi zaslužila. Igrala je preudarno, potrpežljivo je gradila akcije, s čimer je verjetno precej presenetila nasprotnika, ki je s svoje strani skušal čimbolj upočasniti igro in zadrževati žogo.

Atalanta je tako zasluženovo povedla z Nicolinijem, v prvem polčasu pa je imela še nekaj zrelih priložnosti. V drugem polčasu so Grki, ki bi skoraj izenačili že ob koncu prvega dela igre s Samarasom, ostreje pritisnili. Atalanta pa je odgovorila na vsak napad in v 73. minuti tudi podvojila, s čimer je bila usoda Grkov praktično zapečatena. Zadnjih petnajst minut so se sicer silovito vrgli v napad, Piotti pa je resneje tvegale šele v zadnji minuti, ko je moral zapustiti vrata, da je Samaraso (najboljšemu med gosti) preprečil strel z glavo. Vsekakor za prvi gol nosi nekaj odgovornosti tudi grški vratar.

POKAL UEFA

TURUN - INTER 0:2 (0:0)
STRELCA: Scifo v 49. min., Altobelli v 70. min.

INTER: Zenga, Bergomi, Mandorlini, Baresi, Calcaterra, Passarella, Fanna (Piraccini v 88'), Scifo, Altobelli, Matteoli, Serena.

SODNIK: Ekstajn (Pol.); GLEDAL-CEV: 12 tisoč.

TURKU — Dvoboj s finskimi amaterji je bil za superplačane igralce Interja zadnja možnost, da se oddolžijo za vrsto prvenstvenih in pokalnih spodrsiljav. Mora je za Milančane trajala do začetka drugega polčasa, ko je večkrat kritizirani Scifo dosegel res lep zadetek. Dotlej je Turun z agresivno in grobo igro omejil tehnično boljše goste, ki pa so po prvem zadetku imeli več maneverskega prostora in so

z bolj dovršeno igro dosegli še drugi zadetek z Altobellijem. Bil je to njegov 35. pokalni gol, s čimer je izenačil rekord Altafinija. Zenga je na koncu ubranil nevaren strel odličnega Aaltonea. Komentar libera Passarelle: »Turun je hotel fizični spopad, sodnik je takšno igro dopuščal, mi pa se nismo ustrašili.«

VERONA - UTRECHT 2:1 (0:0)
STRELCI: Di Gennaro v 64. min., De Kock v 68. min., Verrips v 89. min. (avtogol)

VERONA: Giuliani, Volpati, Volpentina, Berthold, Fontolan, Sacchetti, Verza, Galia, Pacione, Di Gennaro, Eljaer

SODNIK: Neurer (ZRN); GLEDAL-CEV: 29 tisoč

VERONA — Bagnolijsvo moštvo je vendarle prekinilo neugodno tradicijo, saj se v evropskih pokalih doslej nikoli ni prebilo čez drugo kolo. A tudi tokrat ni bilo lahko: trener je že pred tekmo napovedal, da se bodo namučili, kar se je tudi zgodilo. Verona je bila namreč okrnjena, skoraj ves prvi polčas je bila v podrejenem položaju in je s precejšnjo težavo zaustavljala goste, čeprav ne gre pozabiti, da je Giuliani zadel drog.

V drugem polčasu pa je Verona nadaljevala agresivneje, čeprav jo je sodnik v nekaterih okoliščinah hudo oškodoval (priznal ji treh enajstmetrovk, a tudi zadetek De Kocka ni bil regularen, poleg tega je opominjal na desno in levo). Kljub vsemu je Verona le izenačila, a ko je kazalo, da bo treba odigrati podaljške, je prav v zadnji minuti, po vrtnici Volpecine in ponovnem strelu Sacchetija, Verrips z močnim strelom premagal lastnega vratarja.

JUVENTUS - PANATHINAIKOS 3:2 (0:0)
STRELCI: Saravakos v 47. min., Cabrini v 49. min., C. Dimopoulos v 53. min., Alessio v 59. min., Cabrini v 71. min. (11-metrovka).

JUVENTUS: Tacconi, Favero, Cabrini, Bonini (Vignola v 78'), Brio, Tricella, Alessio, Magrin (Buso v 58'), Rush, De Agostini, Laudrup.

TURIN — Juventus je kljub zmagi, ki mu nič ne pomaga, razočaral. Znova

je odpovedala vezna vrsta, trenutno najšibkejša točka ekipe, saj je bilo uporabnih žog v napadu bore malo. Tako so Grki z lahkoto v prvem polčasu ubranili svoja vrata, v drugem pa so celo prvi povedli. Domačini so sicer takoj izenačili, a le nekaj minut kasneje spet hladna prha. Juventus je sicer silovito napadala, a brez vsakega reda in sheme. Kljub temu je le izenačila in zatem še prešla v vodstvo, a ves trud je bil zaman, saj Grki niso zgubili glave in se tudi zasluženo, glede na to, kar so v obeh tekmah pokazali, uvrstili v naslednje kolo.

ESPANOL - MILAN 0:0
MILAN: G. Galli, Tassotti, Maldini, Colombo, F. Galli, Baresi, Donadoni, Ancelotti, Virdis, Gullit, Bortolazzi (Mussi v 50').

SODNIK: Ponnnet (Bel.); GLEDAL-CEV: 30 tisoč.

BARCELONA — Milan je na tem brezupnem gostovanju po porazu 2:0 v Lecceju iztržil le dolgotrajno in brezplodno terensko premoč, konec koncev pa so več priložnosti za zadetek imeli gostitelji, ki so se urejeno branili. Milan je bil za kamerunskega vratarja N'Kona res nevaren šele v 80', ko je ubranil strelo Gullita in Donadonija. Odlično sta pri Milančanih igrala Baresi in Maldini, v napadu pa so vsi igrali podpovprečno. Gullit je igral z mrzlico, njegov doprinos je bil tako zelo skromen.

Pred tekmo je prišlo do fizičnega obračunavanja med navijači obeh tabarov, posegla je policija, pa tudi bolničarji.

VELEŽ - BORUSSIA DORTMUND 2:1 (0:0)
STRELCI: Kodro v 65. min., Mill v 88. min. in Jurić v 89. min.

VELEŽ: Petranović, Hadžiabdić, Šišić, Prskalo, Djurasović, Barbarić, Kaj-taz, Kalajdžić (Kodro), Jurić, Gudelj, Tuče.

SODNIK: Savčenko (SZ); GLEDAL-CEV: 25 tisoč.

MOSTAR — Velež je bil izločen, a le zaradi slabega prvega nastopa na Nemškem. Tokrat je povsem nadigral nasprotnika, vendar ni imel sreče. Že v 17. minuti je Tuče zastreljal enajstmetrovko, tri minute kasneje pa je

POKAL PRVAKOV			
Osmina finala	1. tekma	2. tekma	Kvalific.
Bayern (ZRN) - Neuchatel Xamax (Švi.)	1:2	2:0	Bayern
Porto (Por.) - Real Madrid (Šp.)	1:2	1:2	Real Madrid
Bordeaux (Fr.) - Lilleström (Nor.)	0:0	1:0	Bordeaux
Benfica Lizbona (Por.) - Aarhus (Dan.)	0:0	1:0	Benfica
Gornik (Pol.) - Glas. Rangers (Škot.)	1:3	1:1	Glasgow
Anderlecht (Bel.) - Sparta Praga (ČSSR)	2:1	1:0	Anderlecht
Eindhoven (Niz.) - Rapid Dunaj (Av.)	2:1	2:0	Eindhoven
Omonia Nikozija (Ciper) - Steaua (Rom.)	1:3	0:2	Steaua

POKAL POK. PRVAKOV			
Osmina finala	1. tekma	2. tekma	Kvalific.
Rovaniemi (Fin.) - Villaznia (Alb.)	1:0	1:0	Rovaniemi
Atalanta (It.) - OFI Kreta (Gr.)	0:1	0:2	Atalanta
Young Boys (Švi.) - Den Haag (Niz.)	1:2	1:0	Young Boys
Dinamo Minsk (SZ) - Real Sociedad (Šp.)	1:1	0:0	Dinamo M.
Sporting (Por.) - Kalmar (Šve.)	0:1	5:0	Sporting
Ajax Amsterdam (Niz.) - Hamburger (ZRN)	1:0	2:0	Ajax
St. Mirren (Škotska) - Malines (Bel.)	0:0	0:2	Malines
Hajduk (Jug.) - Olympique Mars. (Fr.)	0:4	danes	—

POKAL UEFA			
Šestnajstina finala	1. tekma	2. tekma	Kvalific.
Vitkovice (ČSSR) - Dundee U. (Škotska)	2:1	1:1	Vitkovice
Werder Bremen (ZRN) - Spartak Mos. (SZ)	1:4	6:2	Werder
Sportul Stud. (Rom.) - Bröndby (Dan.)	0:3	6:0	Sportul
Turun Palloseura (Fin.) - Inter (It.)	1:0	0:2	Inter
Beveren (Bel.) - Vitoria Guimar. (Por.)	0:1	4:5	Vitoria
Espanol Barcelona (Šp.) - Milan (It.)	2:0	0:0	Espanol
Flamurtari (Alb.) - Wismut (NDR)	0:1	2:0	Flamurtari
Feyenoord (Niz.) - Aberdeen (Škot.)	1:2	1:0	Feyenoord
Honved Budim. (Madž.) - Chaves (Por.)	2:1	3:1	Honved
Verona (It.) - Utrecht (Niz.)	1:1	2:1	Verona
Velež Mostar (Jug.) - Borussia D. (ZRN)	0:2	2:1	Borussia
Dinamo Moskva (SZ) - Barcelona (Šp.)	0:2	0:0	Barcelona
Bayer Leverkusen (ZRN) - Toulouse (Fr.)	1:1	1:0	Bayer
Juventus (It.) - Panathinaikos (Gr.)	0:1	3:2	Panathinaikos
Bruges (Bel.) - Crvena zvezda (Jug.)	1:3	4:0	Bruges
Dinamo Tbilisi (SZ) - Victoria (Rom.)	2:1	0:0	Dinamo Tb.

Gudelj zadel prečko. Polčas se je tako končal brez zadetka. O premoči Veleža pove že razmerje strelav s kota - 6:0.

V nadaljevanju je Kodro v gneči izkoristil napako nasprotnikove obrambe in zadel, a drugih priložnosti Mostarčani niso imeli, saj se je Borussia odlično branila, najboljši med gostujočimi napadalci Mill pa je prav na koncu pokopal še poslednje upe gostiteljev, ki so častno zmago dosegli le v zadnjem hipu. Tekma je bila ostra, a po tekmi sta se moštvi prijateljsko razšli.

BRUGES - CRVENA ZVEZDA 4:0 (1:0)
STRELCI: Brille v 13. min., Cuelemans v 47. min., Radovanović (avtogol) v 48. min. in Beyens v 88. min.

CRVENA ZVEZDA: Stojanović, Krdžević, Jurić, Šabanadžović, Radovanović, Krivokapić, Binić, Prosinečki, Cvetković, Stojković, Djurović.

SODNIK: Kršnak (ČSSR); GLEDAL-CEV: 30 tisoč.

BRUGES — Izločitev Beograđčanov je povsem zaslužena, saj jih je Bruges dobesedno nadigral. Brille je že v 13. minuti izkoristil nepazljivost beograjske obrambe. Usodne so bile vsekakor prve minute drugega polčasa, ko je najprej Ceulemans z glavo premagal Stojanovića, nato pa je Radovanović po res ponesrečenem posegu namesto v kot, poslal žogo v lastna vrata. Pet minut pred koncem je sodnik izključil Krdževića, a že pred tem je Bruges povsem gospodaril na igrišču.

Karpov in Kasparov prekinila 9. partijo

Predvideva se remi

SEVILLA — Na dvoboju za naslov šahovskega svetovnega prvaka sta Kasparov in Karpov prekinila deveto partijo, o kateri poznavalci soglašajo, da se bo brčkone končala z remijem. Karpov je z belimi figurami spravil črnega kralja v izpostavljen položaj, a njegova prednost je nebitvena.

KARPOV - KASPAROV (Grünfeldova indijka) 1. d4 Sf6; 2. c4 g6; 3. Sc3 d5; 4. cd5: Sd5; 5. e4 Sc3; 6. bc3: Lg7; 7. Lc4 c5; 8. Se2 Sc6; 9. Le3 0-0; 10. 0-0 Lg4; 11. f3 Sa5; 12. Lf7: + Tf7; 13. fg4: Tf1: +; 14. Kf1: cd4; 15. cd4: Db6; 16. Kg1 De6; 17. Dd3 Dg4; 18. Tf1 Te8; 19. h3 Dd7; 20. d5 Sc4; 21. Ld4 e5; 22. de6: De6; 23. Lg7: Kg7; 24. Sf4 Dd6; 25. Dc3+ Kh6; 26. Sd5 De5; 27. Dd3 Kg7; 28. Sf6 Dd6; 29. Dc3 De5; 30. Dd3 Dd6; 31. Dc3 De5; 32. Db3 Te7; 33. Dd3 Tf7; 34. Dc4: Tf6; 35. Td1 b5; 36. Td7+ Kh6; 37. De2 Dc5+; 38. Kh2 De5+; 39. g3 Dc3; 40. Kg2 Dc4; 41. De3+ g5; 42. Td2 Df1+; 43. Kh2 in črni kuvertira svojo potezo.

Nogomet: Cremonese eno kolo daleč od doma

Več kazni med drugoligaši

MILAN — Športni sodnik ta teden s prvoligaši ni imel trde roke. Diskvalificiral (za eno kolo) je namreč le člana Avellina Benedettija.

Dosti slabše so se v nedeljo »obnašali« drugoligaši. Za tri kola je bil diskvalificiran Terraceneri, ki brani barve Barija, proti kateremu bo v nedeljo igrala Triestina. Za dve koli sta bila izključena Argentesi (Brescia) in Valigi (Padova), za eno pa Cossaro (Barietta), Nappi (Arezzo), Eranio (Genoa), Rizzardi (Cremonese) in Paolinelli (Taranto). Opo-min je dobil tudi kapetan tržaškega drugoligaša Costantini.

Najstrožji ukrep je vsekakor doletel Cremonese, ki zaradi izgredev navijačev med nedeljsko tekmo z Genoo ene tekme ne bo mogel odigrati na svojem stadionu.

Udinese - Dinamo bolj za trening

VIDEM — V prijateljskem srečanju na stadionu Friuli se je Udinese pomeril z zagrebškim prvoligašem Dinamom. Tekma je bila za obe moštvi pravi trening, a razlika v kakovosti je bila vidna, saj so Zagrebčani dobesedno razpolagali z nasprotnikom. Strelca: Skoro v 20. min. in Arslanović (avtogol) v 25. min. Gledalcev je bilo 7 tisoč.

Košarka: kvalifikacije za EP

Danes Madžarska - Italija

ZALAEGRSZEG (Madžarska) — Po prepričljivi zmagi v prvem srečanju proti Švici bo Italija danes odigrala drugo tekmo v okviru kvalifikacij za evropsko košarkarsko prvenstvo leta 1989, in sicer proti Madžarski. Gamba opozarja, da zmaga ne bo lahka, ker je to za Madžare zadnja priložnost in bodo dali vse od sebe, a verjetno nekoliko pretirava, saj je težko pričakovati, da bi se lahko »azzurri« znašli v težavah. Razlika med kakovostjo obeh ekip je namreč tolikšna, da o zmagovalcu ne bi smelo biti dvoma.

Tekma se bo pričela ob 18. uri, neposredno pa jo bo prenašala tudi italijanska televizija na 3. sporedu.

Grobnik terja obnovo

REKA — Velika nagrada Jugoslavije v motociklizmu, ki bo 17. julija 1988 na Grobniku, je bila vključena med 16 preizkušenj, veljavnih za svetovno prvenstvo, ki se prične 6. marca v Brazi-

liji. Na Grobniku naj bi tekmovali v 4 in ne v 3 razredih kot doslej. Seveda pa morajo dirkališče še pred tem obnoviti (stroški naj bi presegali milijardo lir), zato so se organizatorji obrnili do odgovornih oblasti za pomoč. Dela naj bi končali v sedmih mesecih in pol, zato so organizatorji terjali, da potrebna finančna sredstva zberejo v roku dveh mesecev.

Toplak izbral mlade

BEOGRAD — Selektor jugoslovanske mladinske nogometne reprezentance Ivan Toplak je izbral šestnajstero igralcev, ki se bo v okviru kvalifikacij za evropsko prvenstvo 10. t. m. pomerila z Anglijo. Igralci so naslednji: Leković, Šehić, B. Brnović, Šabanadžović, Vasiljević, D. Brnović, Janevski, Pavličić, Asanović, Stevanović, Savičević, Prosinečki, Boban, Jakšić, Šuker, Pančev.

Kolesarstvo: v prihodnji sezoni

Primož Čerin spet v Italiji

Jugoslovanski kolesar, 24-letni Primož Čerin, bo v prihodnji sezoni nastopal za italijansko ekipo Carrera, s katero je podpisal enoletno pogodbo. V tem moštvu tekmuje tudi Bontempi in Visentini, v letošnji sezoni pa je bil tudi Irec Stepen Roche, ki je osvojil vse, kar se je dalo, od dirke po Italiji in Franciji do svetovnega naslova.

Čerin je v sezoni 1985-86 že nastopal v Italiji, in sicer pri Malvor Bottecchi, in pretekli sezoni pa je tekmoval za ekipo Paini Bottecchia iz Švice.

Disciplinski ukrepi v amaterskih prvenstvih

Disciplinska komisija deželne nogometne zveze je za eno kolo izključila Livana (Primorje, 2. AL), Tenceja (Vesna) in Prasselija (Primorje, oba naraščajnika).

Odbojka: za uvod 5 zmag v 12 tekmah

Prvo kolo v raznih odbojgarskih prvenstvih za naše barve ni bilo prav navdušujoče. V 12 prvenstvenih tekmah smo zabeležili le pet zmag: združene ekipe Farco Meblo v ženski B ligi, Bora Cunja Avtoprevoz v moški C-2 ligi, združene ekipe Agorest v ženski C-2 ligi, Sloge v moški D ligi in Sokola Indules v ženski D ligi.

Nekaj porazov je povsem nepričakovanih: še zlasti so razočarali fantje Olympie in dekleta Kontovela Electronic Shop, prelahko so se predale tudi slogašice in Brežanke, bolj pričakovani so bili neuspehi državnega ligaša Vala, Soče Sobema in Našega prapora Imsa.

Na sliki: igralka Sokola Indules so šele po petih nizih strle odpor Tržačank Nuove Pallavolo Trieste.

šport na primorskem

Novogoriške odbojkarice so prijetno presenetile

V 2. kolu druge zvezne odbojcarske lige so vse tri primorske ekipe gostovale.

Prijetno so presenetile odbojkarice Nove Gorice, ki so v Dubrovniku premagale tamkajšnjo ekipo s 3:1. Koprčanke so po pričakovanju izgubile v Poreču, Salonit v moški ligi pa po trdem boju v vseh treh setih na Reki. V slovenski ligi je Izola izgubila v Kamniku.

Nogometaši novogoriških Vozil so naposled zmagali. Na domačem igrišču so odpravili Slovana z 2:0. Koper je doma visoko, s 4:0, premagal Triglav. Izola pa je doživela minimalen (0:1) poraz v Domžalah. V conski ligi je še vedno najboljše uvrščena primorska ekipa ajdovsko Primorje, posebej pa

velja omeniti katastrofalen poraz (1:6) Postojne v Medvodah.

Košarkarji Postojne so doživeli prvi poraz v slovenski košarkarski ligi. Le s točko razlike jih je premagala Ilirija. Novogoričani niso uspeli presenetiti Slovana, medtem ko so košarkarice Cimos premagale Cerknico.

V 8. kolu slovenskih rokometnih lig so Ajdovke visoko zmagale in se povzpele na 2. mesto. Uspešni sta bili tudi moški ekipi: Jadran je visoko zmagal v Trebnjem, Ajdovščina pa v Radečah.

Na primorskem članskem prvenstvu v namiznem tenisu, ki je bilo v Vrtojbi, je med dekletki slavila Pilgramova (Semedela), med moškimi pa Bucik (Gorica).

D. KORON

trener zvonko brožič o valovih tekmah

Eno izmed najboljših naših srečanj

komentiral srečanja štandreske postave.

Predpostavljam, da sobotnega nasprotnika iz Trevisa nisem poznal, kar mi je seveda onemogočilo, da bi izbral najboljšo taktiko, da bi semu zoperstavil. Že med ogrevanjem pa sem spoznal, da gre za izredno močno ekipo z nekaterimi zares odličnimi posamezniki. Prve poteze ob mreži so povedale vse: Paese je bila tehnično-

taktično dovršena postava, pri nas pa je izstopala zagrizenost in volja, da se tako močnemu nasprotniku zoperstavimo z vsemi našimi močmi.

Podrobna analiza srečanja je pokazala, da so nasprotniki razpolagali z močnim blokom in izredno obrambno črto, tako da so naši napadalci imeli velike težave pri doseganju točk.

Ob tem me je presenetilo njihovo serviranje, ki je bilo izredno učinkovito. Menim, da v tem prvenstvu je zelo malo ekip, ki razpolagajo s tako kakovostnimi servisi, ki so nas včasih popolnoma spravili s tira. Rešitev nastalemu položaju sem skušal najti z menjavami igralcev, da bi nasprotniku, vsaj delno, prekinil uspešno serijo uvodnih žog. Ob tem bi dodal, da so nasprotniki izredno dobro lovili naše

servise in s tem si zagotavljali solidno izhodiščno točko pri gradnji igre.

O Valu lahko rečem, da je igral eno najboljših tekem, odkar sedim na klopi štandreske postave. Fantje so zares dali vse od sebe, da bi zavezili nasprotnikovo premoč. To jim je skoraj uspelo v 3. setu, ko smo klonili pri rezultatu 18:16. Prav v tem trenutku se je poznala izkušnost Trevisa, ki je v ključnih fazah pokazal večjo prisebnost.

Kljub porazu sem s prikazano igro zadovoljen in menim, da se bo ta kaj kmalu obrestovala. To mogoče že v soboto, ko bomo igrali proti Maniagu. To sicer ne pomeni, da bo srečanje enostavno, saj bodo Furlani igrali prvič pred domačim občinstvom z zagrizenostjo, ki je značilna za ekipe, ki so novinci v tako zahtevnem prvenstvu.

sredi tedna med košema - sredi tedna med košema

Razpolagamo z ozkim izborom igralcev

Odkar je Jadran učvrstil svojo vlogo vodilnega košarkarskega kolektiva, se pogosto poraja vprašanje o nasledstvu današnjih protagonistov v modrih dresih.

Ogrodje moštva je ostalo nespremenjeno od časov ustanovitve slovenske združene ekipe, pa vse do danes, kljub odhodu in prihodu raznih posameznikov. Prav v letošnji sezoni je pri Jadranu prišlo do največjih premikov v zvezi z igralskim kadrom in prvič v svoji zgodovini je vodilni košarkarski klub zamenjal štiri desetine svojega članskega moštva. Sedaj, po šestih kolih, po dveh porazih na domačem terenu, se marsikdo sprašuje, ali ne razpolaga Brumen s premajhnim številom kvalitetnih igralcev za brezskrbno gledanje na prihodnost.

Ta dvom je pridobil na veljavi po nedeljskem porazu z Ravenna, skupaj z ugotovitvijo, da rezervni igralci niso kos tekmovalnim razmeram B-2 lige.

Jadranovo moštvo je najbolj radikalno spremenilo prav sektor tako imenovanih graditeljev igre.

Jasno je, da je težko zapolniti vrzel, ki je nastala ob odsotnosti Guliča, Lokarja in Žerjale. Z vključitvijo mlajših igralcev brez predhodnih igralnih izkušenj na takem nivoju, ob tem pa je treba tudi priznati, da je prvi »playmaker« moštva Klavdij Starc ob pomoči Walterja Sosiča odigral vse dosedanje tekme na zelo visoki ravni. Brez Starca na igrišču je ekipa v škrpicih, toda to se je večkrat dogajalo tudi lani, ko je Brumen razpolagal z večjim številom enakovrednih menjav.

V nedeljo smo pa spet dobili vtis, da jadranovci niso še povsem osvojili taktike za premagovanje postavljene obrambe, saj so se igralci kar nekajkrat premikali tako, kot da ne bi točno znali, kam se premikati in kam se

postaviti. Sicer pa je omejeni izbor košarkarjev že od nekdaj stalnica naše košarke in tudi trenutno ni videti prav nikogar od mlajših igralcev v ostalih slovenskih klubih, ki bi lahko enakovredno nadomestil na igrišču enega od Jadranovih veteranov. (Cancia)

NARAŠČAJNIKI

KONTOVEL - STEFANEL 67:117
KONTOVEL: Emili 2, Kralj 4, Brišček 2, Rebula 18, Gregori 25, Gulič 4, Budin 2, Ban 1, Pečar 9.

V prvi prvenstveni tekmi so Kontovelovi naraščajniki v prvem polčasu prikazali zelo dobro igro, saj so proti zelo močni ekipi Stefanela vodili do 14. minute.

Čeprav so vsi igralci dokazali dobro košarkarsko znanje, pa velja še posebej pohvaliti Kristjana Rebulo in Jana Gregorija.

V nogometnem prvenstvu cicibanov

Zarjani spet uspešni

ZARJA ADRIAIMPEX - OPICINA 3:0

STRELCI: Lipovec, Umek, Hočevar. ZARJA ADRIAIMPEX: Družina, Buda, Križmančič, Sancin, Metlika, Hočevar, Pussini, Umek, Lipovec, Marc.

Ne samo po rezultatih, ampak tudi po igri sodeč, je to zelo dobro uigrana ekipa, ki na zelo enostaven način nadigra nasprotnika. To se je zgodilo tudi z Opicino, saj le-ta ni niti enkrat resno ogrožala Zarjinih vrat. Z lepo in učinkovito igro so naši prodirali v nasprotnikov kazenski prostor, tako da je imel vratar mnogo posla.

Najprej Lipovec, nato Umek ter Hočevar s krasnim kazenskim strelom, so bili strelci Zarjinih golov. (M. Ž.)

MLAJŠI CICIBANI

ZARJA ADRIAIMPEX - PORTUALE 0:5

ZARJA ADRIAIMPEX: Berganja, Grgič, Sabadin, Furlanič, Ban, Brazzani, Furlani, Fonda.

V precej okrnjeni postavi je bazovsko moštvo spet izgubilo proti močnejšemu nasprotniku. Rezultat pa je

vseeno prestrog za zarjane, ki z igro niso razočarali, vendar manjkal jim je standardni vratar, katerega je v zdajšnjem trenutku zamenjal, sicer perspektivni, vendar neizkušeni Berganja, ki običajno igra na mestu napadalca. Iz tega je bilo že iz samega začetka razvidno, da zarjanom ne bo lahko, tako da so se ob koncu tekme znašli kar s petimi žogami v lastni mreži. (M. Ž.)

PRVENSTVO CSI

NAJMMLAJŠI

MONTUZZA -

ZARJA ADRIAIMPEX 7:0

ZARJA ADRIAIMPEX: Poropat, Baldi, Kralj, Doljak, Glavina, Jerman, Berzi, Grgič.

Spet visok poraz najmlajših Zarje Adriaimpe, ki so skozi vso tekmo bili podvrženi hudemu nasprotnikovemu pritisku. Poškodbe in nekatere odsotnosti nekaterih ključnih igralcev so glavni vzrok za tako hudo spodrsljaj, ki naših ne sme potreti, kajti prvenstvo je še dolgo in še bo priložnosti za rehabilitacijo. (M. Ž.)

Brežanom derbi s poletovci

Bregovi košarkarji (v belih dresih) so tudi na sobotnem derbiju promocijskega prvenstva v Repnu dokazali, da so trenutno v dobri formi. Zanesljivo so namreč premagali poletovce.

Balinanje: Poletovo člansko prvenstvo

Napeti in privlačni boji

V nedeljo se je na pokritih balinišnih pristaniške ustanove v Briščkih odvijalo vsakoletno Poletovo člansko prvenstvo za dvojice. Tekmovanja sta se poleg rednih članov udeležili tudi podporni, tako da se je na startu pojavilo kar dvanajst dvojic. Za nastopajoče je organizator poskrbel tudi kosilo in večerjo in tako na najboljši način sklenil letošnjo sicer zelo skromno poletno balinarsko sezono. Upajmo, da bo Poletovim balinarjem med zimskim časom sreča bolj naklonjena, saj bodo imeli možnost, da se izkažejo na prostih tekmovalnih odprtim vsakomur, ki jih bo odslej skoraj vsaki konec tedna priredil balinarski odsek Portualeja. Prvo izmed teh bo že v soboto in nedeljo, ko bo na vrsti 40 trojk, ki bodo merile moči za zlate in srebrne kolajne.

Če se za trenutek povrnemo k Poletovemu prvenstvu, ugotovimo, da so bila vsa srečanja dokaj napeta in privlačna, saj je bila tudi raven nastopajočih precej visoka. Letošnja prvaka sta povsem zasluženo Patrizio Deancovich, član tržaškega društva Silenzioso, in Carlo Succi.

Izidi. SKUPINA A: Skupek, Sara - Canziani, A. De Lorenzo 11:4; Deancovich, Succi - Canziani, A. De Lorenzo 11:3; Deancovich, Succi - Skupek, Sara 11:10; kval.: Deancovich, Succi. SKUPINA B: Carli, Scher - Fattori, Belič 11:7; Fattori, Bratoš - E. De Lorenzo, Taučer 4:11; E. De Lorenzo, Taučer - Carli, Scher 11:7; kval.: E. De Lorenzo, Taučer. SKUPINA C: Sossi, Maria - Hrovatin, Guštin 11:8; A. De Lorenzo, Simoneta - Hrovatin, Guštin 11:9; Sossi, Maria - A. De Lorenzo, Simoneta 11:0; kval.: Sossi, Maria. SKUPINA D: Danieli, A. Gulič - Marini, Milani 9:11; Danieli, A. Gulič - Kramar, Visconti 11:7; Kramar, Visconti - Marini, Milani 11:0; kval.: Kramar, Visconti. POLFINALE: Deancovich, Succi - Sossi, Maria 11:4; Kramar, Visconti - E. De Lorenzo, Taučer 11:8. FINALE ZA 1. MESTO: Deancovich, Succi - Kramar Visconti 11:4. KONČNI VRSTNI RED: 1. Deancovich, Succi; 2. Kramar, Visconti; 3. Sossi, Maria in E. De Lorenzo, Taučer. (Z. S.)

obvestila

ATLETSKA ŠOLA AD BOR INFORDATA obvešča, da je še možen vpis v letošnjo atletsko šolo, ki ima treninge vsak torek in četrtek ob 17. uri na stadionu »Prvi maj«.

PLANINSKA ODSEKA ŠZ SLOGA IN SMUČARSKEGA KLUBA DEVIN vabita vse člane in prijatelje na MARTINOVANJE, ki bo v nedeljo, 8. t. m. Zbrali se bodo pri vaškem spomeniku v Bazovici ob 14. uri. Sledil bo ogled jame Vilenice v Lokvi in večerja v domači gostilni Gombač. Za informacije: Viktor Stopar - tel. 226283 in Bruno Škerk - tel. 200236.

SD MLADINA - KRIŽ v sodelovanju s trgovino Hill Sport priredi v Domu A. Sirk v Križu tradicionalni SEJEM NOVE IN RABLJENE SMUČARSKÉ OPREME v nedeljo, 15. novembra, od 10. do 21. ure in v ponedeljek, 16. novembra, od 14. do 21. ure.

ŠPORTNA ŠOLA TRST sporoča, da bo prvi krog letošnjega šahovskega turnirja, veljavnega za osnovnošolsko olimpiado, na sporedu v Borovnem športnem centru v soboto, 14. t. m., ob 15. uri.

SPDT obvešča, da je na sporedu vsak petek ob 20.30 na liceju Prešeren (Vrdska cesta 13/2) predsmučarska in rekreacijska telovadba, ki jo vodi alpinist Davor Zupančič. Vabljeni!

ob robu naših nogometnih igrišč - ob robu naših nogometnih igrišč - ob robu naših nogometnih igrišč

Kako se izogniti enajstmetrovkam...

Prejšnji teden smo pisali o neuspešni nedelji naših ekip v 3. AL, tokrat pa Breg, Gaja in Primorec niso odpovedali. S spremenljivo srečo pa so v nedeljo igrala naše ekipe v 1., oz. 2. AL. Medtem ko sta se Vesna in Zarja v 2. AL z zmago prebile do vrha lestvice, je Primorje, ki igra v 1. AL, spet ostalo praznih rok v gosteh. Za Primorje je bila v nedeljo usodna 11-metrovka, ki jo je, po mnenju Prosečanov, sodnik dobesedno podaril domačinom. To je seveda vzbudilo precej negotovanja s strani navijačev Primorja, ki pravijo, da jim sodniki v gosteh praktično kujejo usodo.

Če v taboru Primorja se pritožujejo za 11-metrovko, pri Krasu je najstrožja kazen postala letos že običaj. V sedmih tekmah je Kras imel proti kar pet, v korist pa eno (S. Nazario) 11-metrovko. Le v tekmi drugega kola, ko je Kras z visokim 3:0 premagal Muggesano ni bilo najstrožje kazni. Da bi zvedeli kaj več o tem, smo se obrnili do Darka Škabarja, ki je pravi steber Krasove ekipe, pri kateri igra že devet prvenstev.

Darko, kot kaže, letos se ne morete izogniti enajstmetrovkam?

»Ne vem, če je to že običaj, dejstvo pa je, da se pri dosojenih 11-metrovkah vedno polemizira. Vem, da sodniki niso roboti ali računalniki in zato lahko zgrešijo, oziroma je njihova odločitev večkrat dvomljiva. Kar se tiče nam dosojenih 11-metrovk, ne bi polemiziral, ker ne morem trditi, da vse niso bile upravičene. Pet enajstmetrovk v sedmih tekmah pa se mi zdi vseeno preveč.«

Kako to, da napravite toliko prekrškov v kazenskem prostoru?

»Glavni vzrok je morda v tem, da smo nekoliko pomanjkljivi na sredini igrišča, oz. med napadom in obrambo ni prave povezave. Prevečkrat se namreč znajdemo v obrambi nepokriti. Prodorne akcije nasprotnika bi morali onemogočiti že na sredini igrišča, pri tem pa ne uspemo. To pa je naloga veznih igralcev in prav ty, kot sem že omenil, je naša hiba in ko pride do »stika« med branilcem in napadalcem v kazenskem prostoru, je vedno nevarno, ker sodnik ti lahko dosodi 11-met-

rovko, čeprav mnogi se s tako odločitvijo ne strinjajo.«

Poleg igre tudi rezultati v zadnjih tekmah niso najboljši (tri tekme ena sama točka).

»Rezultat navadno je sad igre in letos moram priznati, da igramo solidno le prvih 45 minut, nato dobesedno odpovemo. Kondicijsko in atletsko smo sicer dobro pripravljeni in zato si ne morem razlagati tega padca. Nedvomno pa tudi v nogometu velja pravilo, da je treba igrati bolj z glavjo kot z nogami. O naših hibah smo že večkrat debatirali med in po tekmah, nismo pa dobili vzroka zanj. Res je, da v ekipi vlada precej nerazumevanje, posledica tega je, da izgubimo preveč žog prav na sredini polja, kjer je naša šibka točka. To vrzel sicer skušamo pokriti mi branilci, s tem pa se v obrambi preveč odpremo in zato se nasprotni napadalci znajdejo sami v kazenskem prostoru.«

Boste te napake, oz. pomanjkljivosti odpravili?

»Vsi si to želimo, zato pa bomo morali biti prisebnejši in sloznejši. Res je, da smo lani zasedli odlično četrto mesto in zato so mnogi mislili, da nam bo letos šlo še bolje. Kot pa sem že

Darko Škabar (v temnem dresu) v akciji med derbijem Kras - Zarja

dejal, brez igre ni rezultatov, zato se ne moremo zgledovati po lanskim uspehih.

Si mislil, da bosta po sedmih kolih dve naši ekipi na vrhu lestvice?

»To gotovo ne, ker se je Zarja lani za las rešila pred izpadom. Kaže pa, da

se vključitev mladih sil končno obrestuje. Vesna pa se mi je zdela letos celo šibkejša od lani, čeprav sem imel občutek, da je bolj solidna v obrambi. Uspehi Vesne pa so, po mojem, odvisni od igre »plavih«, ki je kot nalašč za to ligo.«

B. RUPEL

Naročnina: mesečna 13.000 lir - celoletna 156.000 lir; v SFRJ številka 250.- din, naročnina za zasebnike mesečno 2.000.- din, trimesečno 5.000.- din, letno 20.000.- din, upokojenci mesečno 1.500.- din, trimesečno 3.750.- din, letno 15.000.- din. Za organizacije in podjetja mesečno 3.000.- din, letno 30.000.- din, nedeljski letno 4.000.- din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglašni - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 55.000 lir. Finančni in legalni oglašni 3.650 lir za mm višine v širini enega stolpca. Mali oglašni 700 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglašni iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

5. novembra 1987

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 764832 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD - Stretta De Rubels 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik **Bogumil Samsa**

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

FIEG

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Ob 70-letnici revolucije

Zamenjavi častne straže pred Leninovo grobnico na Rdečem trgu v Moskvi prisostvuje vsak dan veliko ljudi, te dni pa jih je seveda še več (Telefoto AP)

Zanimivi podatki ankete inštituta ISPES Varstvo narave je strankam še vedno samo deveta briga

RIM — Petdeset odstotkov Italijanov bi rešilo vprašanje jedrske energije z varnejšimi jedrskimi elektrarnami, eden od treh pa bi odpravil že obstoječe. To sta dve izmed velikih ugotovitev ankete Inštituta za politične, gospodarske in družbene študije (ISPES), ki je septembra poskušal dati prerez naravovarstvene zrelosti Italijanov.

Ugotovitve ISPES so nadvse zanimive. Kot prvo izstopa dejstvo, da se posamezniki vse bolj zanimajo za ekološka vprašanja, inštitucije in stranke pa z zamudo capljajo za to problematiko. Kar 21,2% anketirancev je namreč mnenja, da je politični razred kriv za sedanje ekološke težave. Odstotek se seveda zviša na 53,1, ko je treba med krivice uvrstiti industrije. Pri tem je zanimiv podatek, da 60,1% anketirancev krivi industrijsko proizvodnjo za sedanje stanje, 14% krivi smeti in odpadke, 12,4% umetna gnojila, 8,6% promet in šele 4,8% energetska proizvodnja. V teh odstotkih pa je jedrska energija na drugem mestu po nafti.

Še bolj zanimiva so mnenja o posluhu, ki ga imajo posamezne stranke do naravovarstvenih vprašanj. Vsi anketiranci, ne glede na starost, so v bistvu nagradili le radikalce in demoproletarce, medtem ko so vse stranke globoko za njimi. Marsikatera stranka bi se morala zamisliti ob podatkih, ki zaobjemajo starostni razpon anketirancev od 18 do 29 let, saj bo morala v bodoče računati prav na to generacijo. V lestvici občutljivosti strank do ekološke problematike je na prvem mestu radikalna 40,3%, sledijo: DP (22,7%), KD (13,9%), PSI (8,2%), KPI (5,7%), PLI (3,8%), PRI in MSI (2,5%), medtem ko je PSDI z 0,4% na zadnjem mestu. Pri drugih starostnih razponih ni bistvenih razlik med posameznimi strankami, le da so tridesetletniki bolj naklonjeni partiji (12,3%) kot krščanski demokraciji (7,2%). Nespodbudni so tudi podatki za šolo. Le 8,2% anketirancev, je mnenja, da šola skrbi za naravovarstveno vzgojo. Še slabše so se odrezali sindikati (5,9%), porazno Confindustria (0,9%), bolje dnevniki (10,8%) in še najbolj Confagricoltura (13,9%).

V Italiji upada število rojstev

RIM — V Italiji se rodi zmeraj manj otrok in povprečna družina ima danes le 1,4 do 1,5 malčka. To pa ni odvisno od množitve zakoncev brez potomstva, ampak od krčenja števila tistih, ki imajo še četrtega ali celo petega otroka, pa tudi od vedno daljšega presledka med porodi v eni in isti družini. Spričo tega je Italija po rodnosti na predzadnjem mestu med evropskimi državami (za njo je le Švica).

Ti podatki izhajajo iz poročila, ki ga je predložil parlamentu minister za zdravstvo Donat Cattin med obrazložitvijo zakona o socialni zaščiti materinstva. Iz njega je tudi razvidno, da je število novorojenčkov na vsakih tisoč žensk padlo s 65,3 leta 1974 na 44,4 v obdobju 1982-84.

V Rimu aretirali oborožena fašista

RIM — Rimski Digos je aretirali večera mlada neofašista in jima zaplenili veliko orožja. To sta 21-letna Renato Ricceri iz Ul. D. Cirillo in Carlo Gentile iz Ul. A. Luzio: oba sta člana miovskega mladinskega gibanja Fronte della gioventù in zloglasne prevratniške organizacije NAR (Nuclei armati rivoluzionari). Policija ju je večkrat fotografirala, ko sta prisostvovala sodnim obravnavam proti kamaradam. Riccerijev oče je bolnišniški primarij, Renatova sestra Assia pa je bila pred nekaj tedni ob življenje zaradi padca s konja v Villi Glori.

Policijski agenti so ju zajeli, ko sta se peljala neznanu kam z ukradenim avtomobilom reanult 5. Ricceri je potegnil iz žepa pištolo, vendar so ga pravočasno onesposobili in obema na-

taknili lisice. V avto so agenti Digosa odkrili pet pištol (med njimi dve berretti, kakršne uporablja policija), dva dušilca, ročno bombo in več škatal streliva. Pozneje so našli na Gentilejevem domu še tri pištole, puško s prežagano cevjo, hlačno nogavico za maskiranje obraza, par lisic in nekaj kokaina, medtem ko so v Riccerijevem stanovanju zaplenili 15 milijonov lir v gotovini, 40 gramov kokaina in majhno precizno tehtnico.

Oba sta imela že opraviti s pravico: Gentile, ker je pred dvema letoma grozil profesorju na liceju Augusto, Ricceri pa, ker je z očetovo pištolo izsiljeval nekega upnika. Zdaj skušajo dognati, čemu jima orožje: za kakšen atentat ali za rop, s katerim naj bi finansirala prevratniško dejavnost?

Ker se bo vrh Arabske lige v Amanu omejil le na zalivsko vojno Gadafi napoveduje protivrh v Tripoliju

RIM — Polkovnik Gadafi še kar naprej prese- neča! Že pred časom je sporočil, da se ne bo udeležil prihodnjega vrha Arabske lige, ki bo 9. novembra v Amanu. Včeraj pa je napovedal, da bo kar sam organiziral v Tripoliju »protivrh«. Ta naj bi korenito preučil »prava vprašanja«, ki tarejo arabski svet. Med drugim je tudi omenil, katere bodo glavne teme tega srečanja: izraelska zasedba Cisjordanije, Gaze in Golana, izraelska jedrska bomba in napor za združitev vseh arabskih držav.

To je včeraj povedal na tiskovni konferenci libijski veleposlanik v Rimu, Abdulrahman Šalgan. Novinarji so se kljub prazničnemu dnevu zbrali kar v prostorih libijske ambasade. Včeraj so namreč vsi muslimanski verniki praznovali Mohamedovo rojstvo.

Libijski ambasador je v dolgem pogovoru z novinarji omenil vzroke Gadafijevga bojkota amanskega vrha arabskih držav. Libijski polkovnik je mnenja, da so vsa takšna srečanja na vrhu premalo revolucionarno obarvana. To pa še ne izključuje, da bi se nekateri libijski predstavniki kljub temu udeležili amanskega srečanja. Sklep bo znan šele v prihodnjih dneh, ko se bodo sestali libijski ljudski odbori. Če bodo pristali na vrh, bo v Aman najverjetneje odpotoval minister za zunanjo politiko Žadahal Azul Atalhi.

V nadaljevanju pogovora z novinarji je Šalgan podrobneje razčlenil Gadafijev bojkot. Polkovnik meni, da je glavna točka bližnjega arabskega srečanja le spopad med Iranom ter Irakom. To pa očitno zanima predvsem Izraelce in Združene države Amerike. ZDA namreč želijo imeti hegemo-

nijo nad celotnim arabskim svetom. Dodal je še, da so že znane smernice bližnjega srečanja. Te pa so naperjene izključno proti Iranu.

Libijski polkovnik Gadafi želi tudi, da bi se vse arabske države med seboj spoprijateljile, pogoj za to pa je zaključek spopadov med Iranom in Irakom. Med drugim Gadafi zatrjuje, da je Libija popolno nevtralna do obeh vojno angažiranih muslimanskih in neuvrčenih držav.

Na srečanju s časnikarji je libijski veleposlanik omenil tudi vprašanje petih letal G-222, ki so zaradi popravil že dalj časa ustavljeni v Italiji. Ti so po polkovnikovem mnenju last Libijcev, zato zahteva, naj jih vrnejo v najkrajšem času. Predlagal je tudi, naj bi se v kratkem sestali italijanski in libijski delegaciji, da bi se dokončno zmenili o nadaljnjih medsebojnih političnih stikih.

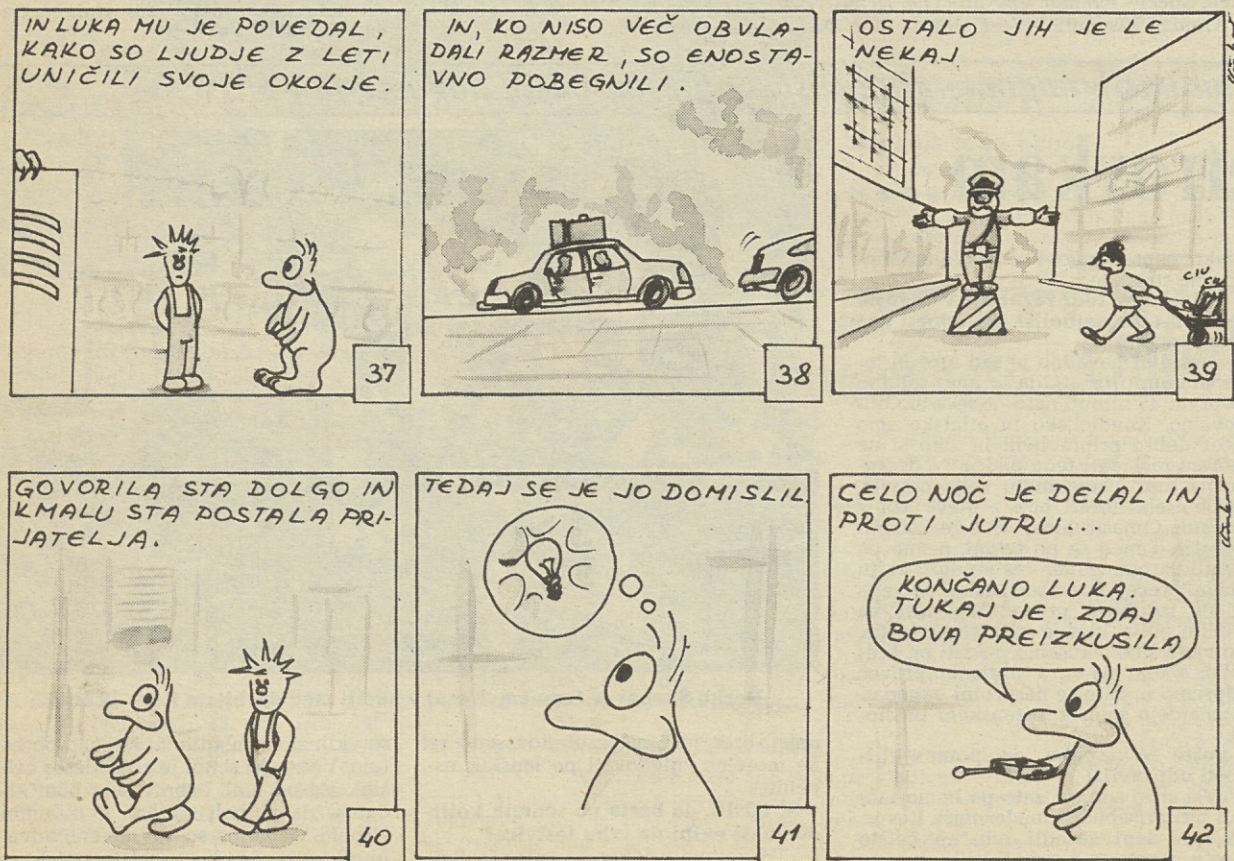
Hiša yorškega para: ne hvala!

LONDON — Tudi britanski kraljevi družini ne gre vedno vse kot po olju. Svetovalci londonškega okraja Berkshire niso odobrili gradbenega načrta družinske »hišice« Yorških vojvodov, Sare in Andrewa. Svetovalci so mnenja, da je dvonadstropna hiša s šetnajstimi sobami, privatnim bazenom ter starodavnim vodnjakom, v tem okraju nesprijemljiva.

Hišo so namreč nameravali zgraditi v Sunninghillskem parku in sicer na ruševinah nekdanjega gradu, last kraljice Elizabete. Utemeljitev prepovedi pa je sledeča: zgradba poslopija bi skvarila sedanje prelepo okolje. Kaj pa bo sedaj storil yorški parček?

JO / MESTO CVETJA

Piše in riše: Matjaž Učakar

Priziv Texaca zveznemu dvoru

WASHINGTON — Ameriška naftna družba Texaco bo vložila priziv na najvišji zvezni sodni dvor, ker jo je tudi drugostopenjsko teksaško sodišče obsodilo na plačilo 10,3 milijarde dolarjev odškodnine konkurenčni družbi Penzoil. Spor med obema naftnima družbama je nastal leta 1985, ko je Texaco nelojalno in z višjo denarno ponudbo v bistvu preprečila družbi Penzoil, da bi kupila družbo Getty oil. Sodišče je Texaco obsodilo na do sedaj najhujšo denarno kazen v zgodovini ameriških poslovnih sporov. Družba je zato v prisilni upravi, da bi se s stečajno zakonodajo zavarovala pred še hujšimi zapletmi.

Na sliki (telefoto AP): predsednik Texaca James Kinneer in direktor Alfred DeCrane med tiskovno konferenco v New Yorku, ko so napovedali priziv.